

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

výroční zpráva 2015

u(p)m

V domě U Černé Matky Boží – první pražské kubistické stavbě navržené Josefem Gočárem – byla 2. prosince 2015 otevřena expozice českého kubismu ze sbírek UPM

Obsah

1) Úvodní slovo ředitelky UPM Heleny Koenigsmarkové	5
2) Organizační struktura UPM	8
3) Vědeckovýzkumná činnost UPM	10
4) Centrum dokumentace sbírek, přehled akvizic	11
5) Přehled výstavní činnosti UPM	18
– Hlavní výstavní projekty	22
– Stálé expozice	47
6) Další prezentační a edukační činnost UPM	60
– Zápůjčky	60
– Muzejní edukace	62
– Ediční činnost	65
– Komunikace s veřejností	70
7) Sbírkotvorná, vědeckovýzkumná a prezentační činnost sbírek	73
– I. sbírka skla, keramiky a porcelánu	72
– II. sbírka užité grafiky a fotografie	82
– III. sbírka nábytku, kovů a různých materiálů	89
– IV. sbírka textilu, módy a hraček	97
8) Restaurátorské oddělení	103
9) Pobočky UPM	106
– Kamenice nad Lipou	106
– Muzeum textilu v České Skalici	109
10) Knihovna UPM	115
11) Zpráva o finančním hospodaření UPM v roce 2015	119
12) Výsledky auditu a vnějších kontrol provedených v roce 2015	137
13) Společnost přátel UPM	138
 Přehled zaměstnanců UPM v roce 2015	 140
Seznam použitých zkratk	143
Kontakty	144

Pohledy do nové expozice českého kubismu v domě U Černé Matky Boží

Úvodem

Jubilejní 130. rok Uměleckoprůmyslového musea zcela naplnily dva významné investiční projekty: výstavba Centrálního depozitáře v Praze-Stodůlkách a kompletní rekonstrukce historické budovy. Přestože byly všechny sbírky od února 2015 uloženy v tzv. dočasném depozitáři na okraji Prahy a jejich přístupnost byla značně omezená, otevřeli jsme několik nových expozic a výstav. Kulaté výročí založení musea jsme oslavili na závěr roku otevřením expozice *Český kubismus* v domě U Černé Matky Boží, který jsme získali od Státního fondu kultury do pronájmu na osm let. Společně s expozicí *Secese/Vitální umění 1900*, která zůstává v Obecním domě do konce července 2016, jsou tak sbírky UPM prezentovány ve dvou významných pražských stavbách. Pro zámek v Kamenici nad Lipou jsme připravili dvě expozice zaměřené na rodiny s dětmi (tzv. angličáků a pokojíčků pro panenky), díky nimž vzrostla návštěvnost této muzejní pobočky. Ze zápůjčky rozsáhlé sbírky historických hodin UPM vznikla na zámku Světlá nad Sázavou nová expozice.

V zahraničí jsme stejně jako v předchozím roce prezentovali soubory skla: v Národním muzeu v Soulu jsme představili významnou kolekci skla 20. století, která tvořila součást výstavy Národního muzea v Praze *The Story of Bohemian Glass*; na cestu po prestižních čínských a japonských muzeích se vydaly dvě výstavy historického skla *The Masterpieces of Glass from the Museum of Decorative Arts in Prague* a *The Radiance of Stillness and Motion*. Současně jsme pracovali na přípravě putovní výstavy do Spojených států amerických *Masterpieces from the Museum of Decorative Arts in Prague* a s italským partnerem jednali o zúžené prezentaci expozice secese v Turíně a Terstu.

Byli jsme spoluorganizátory Mezinárodního sympozia skla IGS v Novém Boru, podíleli jsme se na prezentacích současné keramiky. V tomto oboru jsme také jedinou českou institucí, která se zapojila do rozsáhlého mezinárodního grantového projektu *Ceramics and Its Dimensions* v rámci programu Kreativní Evropa. Z tohoto stručného výčtu vyplývá, že výstavní činnost muzea nebyla utlumena, i když pozornost jsme během roku soustředili na zpracování inventur a seznamů sbírek zabalených v provizorním skladu, aby byly připraveny na stěhování do Centrálního depozitáře v roce 2016. Přes veškerá omezení způsobená uložením sbírek mimo Prahu jsme dokázali vyhovět žádostem o zápůjčky exponátů do výstavních projektů tuzemských i zahraničních institucí.

Úspěšně probíhala vědeckovýzkumná činnost muzea v rámci institucionální podpory Ministerstvem kultury ČR. Tato podpora přispěla k realizaci celkem šestnácti výzkumných cílů z oblasti dějin užitého umění a designu – k nejvýznamnějším patřil výzkum českého kubismu, ideologických vlivů v poválečné módě či současného českého šperku. Soustředili jsme se také na rozsáhlý projekt mapující historii a současnost panelových sídlišť v ČR, který podpořilo Ministerstvo kultury z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI). V roce 2015 přinesl další poznatky o tomto fenoménu bydlení druhé poloviny 20. století v podobě čtyř exteriérových výstav. Účastníci výzkumu zároveň připravovali publikaci, která představí padesát nejzajímavějších sídlišť.

Podařilo se nám dokončit řadu dlouholetých výzkumných projektů a publikací (E. Eisler, V. Cigler aj., více viz s. 10), přestože se řešitelé museli během tohoto období vypořádat se ztíženými podmínkami v důsledku rekonstrukce historické budovy a stěhování do provizorních prostor. Pro odbornou práci bylo značnou komplikací nejen znepřístupnění sbírek, ale také uzavření Knihovny UPM a dopravování studijní literatury z mimopražského depozitáře. I v této složité situaci se dařilo plně využít institucionální podpory

k dalšímu rozvoji výzkumné práce, za což má zásluhu zejména hlavní kurátor muzea Radim Vondráček. Potěšující skutečností bylo příznivé hodnocení muzea Radou pro výzkum, vývoj a inovace, v němž se promítl vysoký podíl uznaných publikačních výsledků a UPM se tak zařadilo mezi nejúspěšnější výzkumné organizace rezortu kultury.

V průběhu celého roku se vedení UPM, technická správa, hlavní restaurátor a vedoucí prezentace sbírek zúčastňovali ve spolupráci s Investičním oddělením Ministerstva kultury kontrolních dnů stavby Centrálního depozitáře i rekonstrukce historické budovy a spolupracovali na všech dalších náročných souvisejících úkonech. Je nutné zdůraznit, že hlavní starost o obě stavby (příprava podkladů a provádění kontrol) spočívala na dvou odpovědných pracovnících technické správy Jaroslavu Švehlovi a Martinu Grillovi. Kvůli pozdržení několika schvalovacích procesů – požárně bezpečnostního řešení stavby a výběrového řízení na slaboproudy – bylo nutné posunout termín předávání a kolaudace stavby depozitáře až na začátek roku 2016. Tím došlo i k posunu v termínech stěhování sbírek, a v důsledku toho k prodloužení nájmu dočasného depozitáře a kancelářských prostor.

Historickou budovu jsme předali k rekonstrukci v plánovaném termínu (únor). Celková rekonstrukce by měla být ukončena ve shodě s plánem v závěru roku 2016. Uložení výstavního fundusu jsme vyřešili bezúplatným převzetím skladu ve Stehelčevsi od Národního technického muzea. Jednali jsme také o budoucnosti objektů, které UPM doposud využívalo a které budou díky novému depozitáři uvolněny – o pivovar v Brandýse nad Labem projevilo zájem město Brandýs –, a proběhlo několik jednání se starostou města. Podobně jsme s místní správou jednali o historické budově v Chlumíně.

Všichni pražští zaměstnanci UPM pracovali v roce 2015 v pronajatých prostorách na Malém náměstí, a vzhledem k odkladu stěhování pracovišť do Centrálního depozitáře v roce 2016 se užívání domu na Malém náměstí prodlužuje. Přes stísněné podmínky pro restaurátorskou činnost v provizorních prostorách toto oddělení (zejména Petr Špaček a Tomáš Stern) poskytovalo potřebnou součinnost oběma stavbám, zejména při konzultacích a posuzování kvality oprav a zhotovování replik do historické budovy, či při výběru vhodné restaurátorské techniky do Centrálního depozitáře. Restaurátoři asistovali při instalaci sbírkových předmětů v nových expozicích, ale též ošetřili 633 sbírkových předmětů.

Všechna sbírková a dokumentační pracoviště zpracovávala data z inventur a seznamů vytvořených při balení sbírek do databáze DEMUS. Připravovali jsme nový organizační řád muzea, který si vyžádalo rozdělení pracovišť UPM do dvou objektů: v Centrálním depozitáři budou působit všechna oddělení pečující o sbírky: kurátoři, restaurátoři, správci sbírek a pracovníci evidence.

V září jsme vyhlásili výběrové řízení na pozici vedoucího správy a evidence sbírek UPM, který vypracuje novou koncepci této činnosti založenou na centralizovaném uložení sbírek. Provozní tým nového depozitáře jsme rozšířili o správce technologií a správce bezpečnostních systémů s funkcí bezpečnostního ředitele. Zřizovatele jsme požádali o nové kapacity vzhledem k novým profesním náplním souvisejícím s provozem depozitáře, ale v rozpočtu na rok 2016 to zatím nebylo zohledněno.

Rok 2015 byl tedy naplněný množstvím činností souvisejících s oběma stavbami, ale i s výstavními projekty. Ráda bych proto vyslovila poděkování všem kolegyním a kolegům, kteří se v provizorních podmínkách zasloužili o dobrý průběh všech plánovaných i neplánovaných projektů.

Helena Koenigsmarková
ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea v Praze

Stavba nového Centrálního depozitáře v Praze-Stodůlkách

Historická budova Uměleckoprůmyslového musea prochází kompletní rekonstrukcí

2) Organizační struktura vedení UPM

Vedoucí pracovníci UPM

PhDr. Helena Koenigsmarková – ředitelka

JUDr. Evžen Balaš – správní ředitel (statutární zástupce ředitelky)

PhDr. Radim Vondráček – hlavní kurátor, vedoucí sbírky užité grafiky a fotografie

Mgr. Milan Hlaveš, Ph.D. – vedoucí sbírky skla, keramiky a porcelánu

PhDr. Petra Matějovičová – vedoucí sbírky nábytku, kovů a různých materiálů

PhDr. Konstantina Hlaváčková – vedoucí sbírky textilu, módy a hraček

Bc. Šárka Bláhová – vedoucí knihovny

Petr Špaček – hlavní restaurátor

Ing. Dušan Seidl – vedoucí prezentace sbírek

Mgr. Filip Wittlich, Ph.D. – vedoucí Centra dokumentace sbírek

Ing. Galina Fiačanová – hlavní ekonom

Jaroslav Švehla – vedoucí správy budov

PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D. – vedoucí kurátor Muzea textilu v České Skalici

Mgr. Luboš Venkrbec – vedoucí zámku v Kamenici nad Lipou

Členové Rady UPM

PhDr. Beket Bukovinská, CSc. – předsedkyně

Prof. PhDr. Milena Bartlová, CSc.

Ing. Roman Bělor

PhDr. Ludvík Hlaváček

Ing. arch. Zdeněk Lukeš

Mgr. Roman Musil

Prof. Mgr.A. Jan Němeček

Prof. PhDr. Roman Prahel, CSc.

PhDr. Zuzana Strnadová

Členové Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost UPM

PhDr. Alena Křížová

PhDr. Jan Mergl

Mgr. Oldřich Palata

Prof. ak. arch. Jiří Pelcl, dr. h. c.

PhDr. Jan Rous

PhDr. Pavel Scheufler

PhDr. Pavel Douša

Ak. mal. Simona Rybáková

Přehled zaměstnanců UPM viz s. 140

3) Vědeckovýzkumná práce v UPM

Uplynulý rok 2015 ukázal, jak úzce je odborná činnost muzea spjata se sbírkovými fondy a jak tíživou je pro ni situace, kdy jsou sbírky nepřístupné. Velkým znevýhodněním byla pro vědeckou práci též absence knihovních fondů, dočasně dislokovaných společně se sbírkami na okraji Prahy. Na druhou stranu byly tyto obtíže kompenzovány rostoucí institucionální a účelovou podporou výzkumu, navýšenou ještě o mimořádnou dotaci z prostředků Ministerstva kultury. Tato podpora, odrážející trvalý nárůst uznaných vědeckých výsledků muzea v minulých letech, umožnila financovat 16 výzkumných cílů z oblasti dějin užitého umění a designu. Potěšující skutečností bylo, že několik studií vzešlých ze zpracování muzejních fondů historického skla nebo vzácných tisků a rukopisů bylo přijato k otištění v prestižních světových vědeckých časopisech, jako například ve *Studies in Conservation* (kolektiv autorů zde publikoval analýzy dvou renesančních pohárů („Stangengläser“) ze sbírek skla UPM), v *Journal of Glass Studies* (studie Heleny Brožkové o Danielu a Ignáci Preisslerovi) nebo ve vídeňském periodiku *Jahrbuch des Kunsthistorischen Museums Wien* (stať Radima Vondráčka k provenienci tzv. Thun-Hohensteinských alb s vyobrazeními renesanční zbroje). V americkém *Journal of Glass Studies* byl otištěn též článek Milana Hlaveše věnovaný Jiřímu Hrcubovi. Řada kurátorů publikovala v domácích recenzovaných časopisech, jako je *Bulletin Moravské galerie* (Iva Knobloch), *Textil v muzeu* (Konstantina Hlaváčková, Martina Lehmannová, Jitka Svobodová), *Sklář a keramik* (M. Hlaveš) nebo *Jihočeský sborník historický* (H. Brožková).

Významným odborným počinem byla příprava stálé expozice *Český kubismus* v Domě U Černé Matky Boží (pod vedením Lucie Vlčkové), již se dostalo i ocenění ministra kultury v soutěži Gloria musaealis. Značné úsilí si vyžádalo vydání dvou publikací již dlouho připravovaných pro edici Design – profily – osobnosti. První byla práce Petry Matějovičové věnovaná šperkařské a designérské tvorbě *Evy Eisler*, druhou byla monografie díla *Václava Ciglera* zpracovaná Ivou Knobloch a Ladou Hubatovou-Vackovou. Do závěrečné fáze sazby se také dostala náročná příprava kolektivní souborné publikace o designu v českých zemích ve 20. století, s jejímž vydáním se počítá v roce 2016 (ve spolupráci s nakladatelstvím Academia). K výstavě českého skla v National Museum of Korea v Soulu byl vydán katalog v korejštině (autoři Jana Kunešová z NM a Milan Hlaveš z UPM). Kromě toho kurátoři UPM uveřejnili dílčí příspěvky například v monografii Oldřicha Hlavsy (Iva Knobloch), v knize o Legiobance (Daniela Karasová), o Topičově salonu v letech 1894–1899 (Petr Štembera), podíleli se na výstavě středověkého umění Krušnohoří (Jan Schöttner) nebo na projektu Retromusea v Chebu (Marie Míčová, Milan Hlaveš, Michal Stříbrný).

Muzeum se v roce 2015 účastnilo celkem pěti odborných grantových projektů. Nejrozsáhlejším byl výzkum podpořený programem NAKI *Zhodnocení a prezentace obytného potenciálu panelových sídlišť*, v jehož rámci široký tým řešitelů pod vedením Lucie Skřivánkové (Zadrazilové) dokončil zpracování architektonických, urbanistických a obytných kvalit vybraných sídlištních celků ve všech krajích České republiky, uspořádal dalších pět exteriérových výstav v krajských městech a přistoupil k práci na textech souhrnné publikace.

Po úspěšném mezinárodním grantu *Europeana Plus* se muzeum zapojilo do další spolupráce tentokrát v oblasti keramické tvorby – projektem *Ceramics and its Dimensions* v rámci programu Creative Europe (koordinátorem je museum porcelánu Porzellanikon v Selbu). Z prostředků Grantové agentury ČR bylo podpořeno zpracování díla Antonína Kybala (L. Vlčková) a Františka Tkadlíka (R. Vondráček). Novým úkolem na rok 2015 se stal grant *Restaurování historických tapiserií a liturgických textilií ze sbírek UPM*, financovaný tzv.

Norskými fondy (Fondy EHP, programová oblast 16, Zachování a revitalizace kulturního dědictví). Projekt vedený Martinou Lehmannovou přinesl první výsledky jak v podobě restaurátorských a konzervátorských zásahů navracajících textilním exponátům jejich původní krásu, tak v navázání kontaktů s univerzitou v Bergenu a uspořádání odborného semináře na toto téma.

Radim Vondráček
hlavní kurátor UPM

4) Centrum dokumentace sbírek (CDS)

Hlavním úkolem Centra dokumentace sbírek byla v roce 2015 vedle evidence a dokumentace sbírkového fondu UPM příprava stěhování sbírek do Centrálního depozitáře. Přenesení agendy do náhradních prostor v domě U Minuty proběhlo díky pečlivé přípravě bezproblémově, a provoz pracoviště mohl pokračovat v náhradních prostorách. Počátkem roku bylo dokončováno balení sbírek a jejich následné ukládání v takzvaném mezidepozitáři na okraji Prahy. Pracovníci CDS se mimo svoji běžnou pracovní náplň podíleli na této činnosti především výpomocí ve sbírce skla a keramiky, spočívající v balení předmětů a jejich zapisování do transportních seznamů. Doprovázeli exponáty při převozu stěhovací firmou do depozitáře, v průběhu roku se pak podíleli na přípravě exponátů pro nové výstavní projekty.

Evidence sbírkových předmětů, akvizice

Osou činnosti oddělení evidence v roce 2015 byla průběžná majetkoprávní agenda, zejména: vedení přírůstkových knih, inventárních knih, majetkoprávního protokolu a spisů, dále příprava nákupní komise a hlášení změn do Centrální evidence sbírek na Ministerstvo kultury ČR. Probíhala hloubková kontrola kartotéky, následovaná aktualizací údajů v inventárních kartách. Změny a dodatky byly současně zaváděny do databáze Demus.

Z další činnosti lze uvést především vyřizování církevních restitucí (dokončena byla restituce Provincie kapucínů v ČR, připravovali jsme restituci pro Komunitu Římské unie řádu sv. Voršily v Praze, Římskokatolickou farnost kostela Sv. Václava v Praze-Proseku a Arcibiskupství pražské, jejichž dokončení se předpokládá v roce 2016). Věnovali jsme se také zpracování podkladů pro prohlášení souboru liturgických textilií a vitráží ze Slivence za kulturní památku a rešerší týkajících se evidence sbírek.

Počet přírůstků v roce 2015 se i přes ztížené pracovní podmínky dané balením sbírek a stěhováním muzea udržel na vyrovnané úrovni, dokonce s mírně stoupající tendencí. Nově jsme zaevidovali 96 položek přírůstků, což představuje 1 949 předmětů a jejich souborů, z toho 38 položek bylo zakoupeno z vlastních zdrojů, 56 položek UPM získalo darem od soukromých osob či institucí. Dvě položky byly zapsány dodatečně a jedna vyřazena z důvodu církevních restitucí. Do II. stupně evidence bylo převedeno 142 sbírkových předmětů a jejich souborů.

Japonský tiskařský koncern Dai Nippon Printing slavnostně předává muzeu kolekci 1 130 plakátů tří nejvýznamnějších japonských grafických designerů posledního půlstoletí.

Předměty v dočasné evidenci: DE 12 242–DE 12 932

Evidence I. stupně

Přírůstky celkem	96 položek/1 949 předmětů či jejich souborů
Nákupy celkem	38 položek/1 430 484,96 Kč
Dotace MK ČR	0

Nákupní komise (dokončení 2014, 2015)	29 položek
Mimořádné nákupy	9 položek

Dary celkem, z toho:	56 položek
výtvarníci (autorské dary), školy	24 položek
zahraničí	5 položek
ostatní	27 položek

Jiné způsoby nabytí	2 položky
(převod ze studijního fondu)	

Evidence II. stupně	inv. č. 106 238/106 380

Vyřazení z evidence	1 položka/1 předmět

Inventarizace

V průběhu roku 2015 jsme administrativně zpracovávali dílčí výstupy periodické inventarizace z předchozích let. Nově byla zahájena inventarizace sbírkových předmětů, dlouhodobě zapůjčených muzeím, galeriím, památkovému ústavu a dalším institucím a subjektům. Revizí prošly veškeré výpůjční smlouvy, které byly v případě nutnosti též aktualizovány. Ověřené a aktualizované údaje byly zaneseny do databáze Demus. Během inventarizace dlouhodobých zápůjček byla vytvořena fotografická dokumentace všech sbírkových předmětů.

Archiv

Práce s archivním fondem nebyla v roce 2015 možná vzhledem k uložení materiálů v mezidepozitáři. Podle možností jsme poskytovali zájemcům z řad veřejnosti a institucí dílčí informace, případně domlouvali spolupráci na rok 2016, kdy bude archiv již přestěhován do centrálního depozitáře.

Fotoateliér

Přes omezení zapříčiněné nedostupností sbírkových předmětů fotografové zhotovili v roce 2015 celkem 1 316 snímků sbírkových předmětů v tiskové kvalitě. Zvýšené úsilí zároveň věnovali zpracování digitálních fotografií pořízených v uplynulých letech. Digitální archiv byl odbornými pracovníky hojně využíván. Fotografové zároveň zajišťovali veškerou fotodokumentaci dění a změn v historicky přelomové době stěhování muzea.

Filip Wittlich

vedoucí Centra dokumentace sbírek

Ukázka plakátu z početné kolekce, kterou japonský tiskařský koncern Dai Nippon věnoval UPM ze svého grafického archivu.

Přehled akvizic

Nákupy

Číslo přírůstku, autor: předmět / sbírka

10. Jan Sklenář: 10 fotografií, 20. léta 20. století / II
11. Karel Čapek: 5 fotografií, 1930–1932 / II
12. Antonín Kybal: soubor kreseb s návrhy na textil, tapiserie a instalace, 260 ks, 30.–60. léta 20. století / II
13. Marcela Steffanová: dvojice šperků z volného cyklu „V továrně“: brož z kolekce „Maskaron – Svědek doby“, 2010, galvanoplastika; náhrdelník z kolekce „Skládanky z Textilanky“, 2011, plast, ocel / III
15. Petr Johanus: 2 figurální dřevořezby, 80. léta 20. století / III
16. Soubor dámských oděvních doplňků, 4 ks, Čechy, západní Evropa, 30.–40. léta 20. století / IV
17. Soubor oděvů zdobených lidovou výšivkou, Slovensko, 3 ks, kolem r. 1920 / IV
18. Dámské šaty připisované Boženě Němcové, kolem r. 1860 / IV
19. Konferenční stolek, Čechy, 60. léta 20. století, dřevo, umakart, kov / III
21. Alžběta Surá: hmatová interaktivní kniha „Tráva roste“, 2014, papír / II
22. Eva Sekerová: soubor kreseb módních návrhů, 40 ks, 1949–1950, kresba tuší, akvarel / II
23. William Simpson podle J. Mc Nevena: Pohled do interiéru Světové výstavy v Londýně (Crystal Palace), 1851, barevná litografie / II
25. Natsuho Enomoto: skleněný objekt „Portrét o objemu 68 000 cm²“, 2012 / I
27. Soubor kubistického nábytku podle návrhu Otakara Novotného, 6 ks, kolem r. 1911 / III
28. Koflík, Slavkov, 1. čtvrtina 19. století, porcelán / I
29. Zbyněk Soukup: mísa „Flowbowl“, korian, 2014 / III
30. Jan Fabián: skleněný objekt „Švestky, rybíz, třešně“, 2008 / I
31. Jiří Hlušíčka: kávová souprava „Ocelář“, 1994, porcelán / I
32. Kateřina Jirsová: trojice náhrdelníků z kolekce „...a tak je to se vším“, 2013–2014, textil, sádra / III
34. Svatoslav Krotký: 2 objekty „Hnízdo“ a „Venuše“, 2013–2014, nanovlákno / IV
37. Markéta Kratochvílová: náhrdelník z kolekce „Enfant terrible“, 2014, kůže, bavlna, dřevo / III
41. Jakub Gurecký: hračka houpací kůň, 2014, lakovaná ocel, kůže / III
42. Nastassia Aleinikava: kolekce objektů „Moje Optika“, 17 ks, 2014, plast, dřevo, sklo, titan / III
44. VOŠ sklářská a střední škola Nový Bor: soubor skleněných objektů ze sympozia IGS 2012, 5 ks (Alison Kinnaird, Marika Račková, Katerina Verguelis, Palo Macho, Jiří Tesař) / I
58. Petr Vogel: pár broží ze série „Reflexe“, 2010, plexisklo, ocel / III
63. Eva Slavíková: 2 keramické plastiky „Ryba“ a „Pařez“, 2013 / I
64. Václav Šerák: konvolut kreseb a návrhů pro architekturu, plastiky a design, 2. polovina 20. století / II
65. Eva Roučka: 2 keramické plastiky „Drbny z Rokycan“ a „Bílé figury“, 2014 / I
67. Pavla Krčmaříková: váza „Taška“, 2001–2002, porcelán / I
68. Podlahová lampa, 20.–30. léta 20. století, chromovaný kov, dřevěná dýha / III
69. Dámské secesní šaty, střední Evropa, kolem r. 1912 / IV
70. Josef Multrus: malba Stavba Uměleckoprůmyslového musea, 2. čtvrtina 20. století, olej na plátně / II
73. Erbovní štít Rudolfa von Dotzauera, 1868, dřevořezba / III
74. Fotografické album s portréty české a evropské šlechty, polovina 19. století / II
78. Luděk Marold, Richard Teschner: 2 plakáty, 1900, litografie / II
87. Erich Einhorn, Marie Einhornová: soubor fotografií, 10 ks / II
95. Dámské společenské střevíce zn. Bally, kolem r. 1910 / IV
96. Václav Špála (návrh): ručně vázaný koberec, 30. léta 20. století / IV

Dary

Autorské dary výtvarníků

Číslo přírůstku, dárce=autor: předmět / sbírka

1. Jana Železníková: skleněný objekt „Drátosklo“, 2008 / I
5. Vladimír Birgus: soubor 6 fotografií, 2014 / II
6. Jiří Thýn: soubor 14 fotografií, 2005–2006 / II
9. Gabriel Urbánek: fotografie interiéru českého pavilonu Světové výstavy EXPO v Seville, 1992 / II
24. Václav Stratil: 3 fotografie z cyklu „Řeholní pacient“, 1991 / II
26. Alan Záruba: soubor plakátů k výstavám, 40 ks, ofset, po r. 2000 / II
40. Alena Kotzmannová: fotografie „Magnet“, 2009 / II
43. Markéta Nováková, Mira Podmanická: „Bio-vázy“, 6 ks, 2013, porcelán / I
53. Štěpánka Šimlová: počítačové montáže z cyklu „Modlitbičky“, digitální tisk na papíře, 3 ks, 2000 / II
66. Ladislav Oliva st.: model pro vitraj Expo 67 v Montrealu, 1966, sklo / I
71. Marcela Steffanová: 3 brože z cyklu „Skládanky z Textilanky“, 2011, plast, ocel / III
72. Markéta Šílená: náhrdelník a brož, 2005, pakfong, ocel, tavené sklo / III
75. Jakub Berdych st.: objekt-váza, 2012, sklo / I
76. Eduard Ovčáček: soubor fotografií a tisků, 34 ks, 1964–1971 / II
81. Ondřej Brody: soubor fotografií, 10 ks, 2004–2011 / II
85. Jiří Černický: soubor fotografií, 3 ks, 1998–2000 / II
86. Jovan Dezort: soubor fotografií, 22 ks, 50.–70. léta 20. století / II
88. Lukáš Houdek: soubor nápojového skla „Vuittonky“, 4 ks, 2012 / I
94. Milena Dopitová: fotografie z cyklu „Hádej, jestli jsi můj přítel“, 1996 / II

Dary institucí a uměleckých škol

Číslo přírůstku – dárce, autor: předmět / sbírka

35. Salon Yvett Ajchler – dámské večerní šaty podle návrhu Zdeny Bauerové, 1998 / IV
48. Mezinárodní sympozium keramiky Bechyně – 3 objekty z kameniny, 2010 / I
61. Vysoká škola uměleckooprůmyslová v Praze – soubor studentských prací z keramiky a porcelánu, 13 ks, po roce 2000 / I
62. Univerzita T. Bati ve Zlíně – Eliška Frydrychová: objekt „Zlín v kostce“, sklo, 2009 / I
77. Bohemia Machine s.r.o. – (BOMMA): Arik Levy: mísa a váza „Glass Mount“, sklo, dřevo, 2013 / I

Dary ze zahraničí

Číslo přírůstku, země, dárce=autor: předmět / sbírka

7. Nizozemsko, Helena van der Kraan: soubor autorských fotografií, 105 ks, 1970–1992 / II
38. USA, secesní dóza, obecný kov, porcelán; lopatka, stříbro, počátek 20. století / III.
50. Polsko/Slovensko, Aleksandra Stencel (návrh): soubor nápojového skla, sklárna RONA, 2013 / I
51. Slovensko, Patrik Illo (návrh): soubor nápojového skla, sklárna RONA, 2013 / I
79. Japonsko, Dai Nippon Printing Japan: soubor japonských plakátů, 1 140 ks, 2. polovina 20. století / II

Dary fyzických osob

Číslo přírůstku, autor: předmět / sbírka

3. Karel Stehlík: fotografický portrét tanečnice Taťány Pexové, 1931
- J. Kott: soubor fotografií rodiny Neffů, 12 ks, 1894–1901 / II
4. Hermann Klemens Kosel: fotografický portrét Hermíny Faltisové, 1915–1920 / II
8. Soubor fotografií z rodiny Karla Hoffmanna, člena Českého kvarteta, 21 ks, kolem r. 1900 / II
14. Kapesní hodinky a náramkové hodinky, střední Evropa, počátek 20. století, stříbro / III
20. Pánské střevíce, Praha, 2. polovina 30. let 20. století / IV
33. Souprava dámského prádla, značka Wegena, 40. léta 20. století, umělé hedvábí / IV

36. Soubor dámského modelového oblečení podle návrhu Zdeny Bauerové, 7 ks, Praha, 70.–90. léta 20. století / IV
39. Věra Vaníčková: 2 fotografie z let 1932–1935 / II
- Jindřich Vaněk: fotografický portrét Věry Vaníčkové, 1933 / II
- 36 fotografií vizitek z 19. století / II
45. Bohumil Kröhn: soubor 18 fotografií, 30. léta 20. století / II
47. Talíř s pohledem na zámek v Kamenici nad Lipou, Čechy, 80. léta 20. století, porcelán / I
49. 2 číše „Splendid“, Moser, Karlovy Vary, 1911, sklo / I
- Pohár „300 let harrachovské sklárny“, Harrachov, 2012, sklo / I
52. Soubor fotografií s tematikou aranžérství výloh textilních obchodů, 19 ks, 50.–60. léta 20. století / II
54. Váza, Čechy, 50.–60. léta 20. století, sklo / I
55. Soubor nápojového skla a skleněných objektů z ateliéru Stanislava Libenského na VŠUP, 8 ks, 70. léta 20. století / I
56. Josef Hospodka (návrh): miska, 50. léta 20. století, sklo / I
57. Václav Hanuš (návrh): 2 vázy „Viola“, 2004, sklo / I
59. Dámská kabelka, střední Evropa, 30. léta 20. století, hadí kůže / IV
60. 2 skleněné tvárnice (luxfery), Čechy, 60.–80. léta 20. století / I
80. Skleněná tvárnice (luxfera), Čechy, 1. třetina 20. století / I
82. Otakar Mrkvička: soubor fotografií, 6 ks, 1910–1915 / II
83. Jelena Látalová: soubor fotografií, 27 ks, 1948–1968 / II
84. Jelena Látalová: soubor fotografií, 32 ks, 1940–1942 / II
- Miroslav Hák: 2 fotografické portréty Jeleny Látalové, 2. polovina 50. let 20. století / II
89. Soubor knoflíků, 56 ks, a 1 spona, 30.–40. léta 20. století, perleť / IV
90. František Přeučil: soubor fotografií, 56 ks, 50.–80. léta 20. století / II
91. Konvolut obalů na potraviny, Čechy, 60.–70. léta 20. století / II
92. Jan Halla: konvolut exlibris, 25 ks, 50.–80. léta 20. století / II
93. Jan Kubíček: soubor fotografií, 26 ks, 50.–80. léta 20. století / II

Dodatečný zápis

Číslo přírůstku, autor: předmět / sbírka

2. Jindřich Brok: fotografie soupravy lisovaného skla, 50.–60. léta 20. století / II
46. Adriana Šimotová: „Pohled na Karlův most“, 6 skleněných tabulí pro 11. trienále v Miláně, 1957 / I

u(p)m

3/12' 2015
OPEN

NOVÁ EXPOZICE!
ČESKÝ KUBISMUS
DŮM U ČERNÉ
MATKY BOŽÍ

NEW EXHIBITION!
CZECH CUBISM
HOUSE AT THE
BLACK MADONNA

www.upm.cz

5) Přehled hlavní výstavní činnosti UPM

V souvislosti s předáváním hlavní budovy muzea k rekonstrukci byl výstavní sál uzavřen 12. ledna 2015. Poslední výstavu **Vně a uvnitř**, věnovanou módě a umělým vláknům druhé poloviny 20. století, zhlédlo od 2. října 2014 do 11. ledna 2015 celkem 7 295 návštěvníků. **Stálá expozice Příběhy materiálů** byla uzavřena v prosinci 2014 a v průběhu ledna a února 2015 kompletně vystěhována včetně mobiliáře do dočasného „mezidepozitáře“ na okraji Prahy a dílčích depozitářů v Brandýse nad Labem a Stehelčevsi. Vybrané soubory hodin a část historického fundusu, s nimiž se nepočítá pro novou expozici, UPM zapůjčilo do nové dlouhodobé expozice na zámku ve Světlé nad Sázavou. Tato expozice, zpřístupněná jako samostatný prohlídkový okruh ze sbírek UPM v červnu 2015, je provozována majitelem zámku na základě dlouhodobé smlouvy s muzeem.

Po uzavření historické budovy byly v Praze naše sbírky nadále prezentovány v Obecním domě v rámci expozice **Secese/Vitální umění 1900**, kterou jsme rozšířili o další edukační program a cyklus přednášek. V roce 2015 ji zhlédlo 26 426 osob, což je o 8,5 % (2 451 osob) méně než v roce 2014. Návštěvnost této expozice proměňuje v závislosti na turistické sezóně. V hlavním městě jsou sbírkové předměty UPM také součástí expozic Národní galerie ve Veletržním paláci, ve Schwarzenberském paláci tvoří samostatnou expozici baroka.

V komorní Galerii Josefa Sudka v bývalém Sudkově bytě na pražském Úvoze pokračoval cyklus výstav: do začátku března zde byly představeny fotografie Jana Svobody (zpřístupněno v říjnu 2014), následovaly tři další výstavy: Jindřich Brok (12. 3.–21. 6.), Žačky státní školy grafické (16. 7.–11. 10.) a Zdeněk Pluhař (29. 10. 2015–29. 1. 2016). Zhlédlo je celkem 2 320 návštěvníků.

Sérií dalších exteriérových výstav ve čtyřech krajských městech jsme pokračovali v prezentaci projektu **Panelová sídliště v ČR jako součást kulturního dědictví ČR** v Hradci Králové (5. 11. 2014–25. 1. 2015), Pardubicích (4. 2.–19. 4.), Olomouci (28. 4.–10. 7.), Zlíně (15. 7.–4. 10.) a Ostravě (15. 10. 2015–3. 1. 2016). Návštěvníkům těchto volně přístupných výstav jsme představili příběhy vybraných sídlišť, v nichž často figurují velmi schopní architekti, kteří tvůrčím způsobem rozvíjeli myšlenky architektů a urbanistů meziválečné avantgardy.

Po dvou a půl roku jednání se Státním fondem kultury se nám podařilo na základě smlouvy uzavřené v červnu 2015 otevřít 2. prosince ve dvou patrech kubistického domu U Černé Matky Boží expozici **Český kubismus**. Na ploše 380 m² přináší výběr z užitého umění, v podobě nábytkových souborů i solitérních kusů, plakátů, doplňků z keramiky a skla, a také z umění volného (významné malby a plastiky zapůjčené ze státních sbírek). Její součástí je projekce kubistické architektury a aktivní program. K zahájení expozice jsme vydali tištěného průvodce. Nová expozice se setkala s příznivým ohlasem a ještě v prosinci ji navštívilo 3 558 osob. Její vybudování – vyjma propagace – hradilo z velké části Ministerstvo kultury ČR účelovou investicí v rozsahu 3,1 milionu korun. Celkové náklady dosáhly 3,6 milionu korun.

Na zámku v Kamenici nad Lipou jsme na jaře zpřístupnili dvě nové expozice hraček: miniaturních modelů aut **Angličáci** a pokojíčků **1+kk pro panenky**. K dosud prezentovanému souboru modelů (veterány Yesteryears) přibýly další kompletní řady „angličáků“ čítající 1 500 modelů. Pokojíčky pro panenky z 19. a 20. století doplňuje původní mobiliář ložnice z majetku posledních soukromých majitelů zámku. V červenci na zámku proběhlo za velkého zájmu jubilejní **X. Hračkobraní** – přehlídka výrobců a návrhářů dřevěných hraček. Počet návštěvníků expozic dosáhl počtu 7 969, návštěvníků dalších kulturních programů zámku bylo 6 500.

Muzeum textilu v České Skalici (pobočka UPM) připravilo na letní sezónu několik komorních výstav: na **9. Bienále ateliérů textilní tvorby Ostravské university** (30. 4.–14. 6.) navázala výstava ilustrací **Lenka Kuťková: z přírody** (22. 6.–9. 8.), dále originální přehlídka **Poezie kuchyně, vyšívání kuchařky** (17. 8.–30. 9.). Sezónu uzavřela autorská výstava textilní výtvarnice, malířky a grafičky **Dany Holé-Charvátové** (23. 8.–30. 9.). Expozice a výstavy Muzea textilu navštívilo v roce 2015 celkem 4 450 osob, návštěvníků dalších kulturních programů bylo 640.

Úvodní část expozice českého kubismu v domě U Černé Matky Boží. V popředí plastika *Úzkost* od Otto Gutfreunda, v pozadí soubor nábytku od Vlastislava Hofmana pro sochaře Josefa Mařatku

Výstavy připravené ve spolupráci

UPM spolupořádalo výroční přehlídku designérů **Czech Grand Design 2014** v Národním technickém muzeu (28. 1.–29. 3.), kterou v rámci stálých expozic NTM zhlédlo kolem 5 000 návštěvníků.

Kurátorsky jsme zajistili pražské výstavy věnované keramice: **Miroslav Oliva: Andělům a kočkám – sochařská a designérská tvorba** v Chodovské tvrzi (4. 3.–2. 5.), **Jindřiška Radová – Život s keramikou** na Novoměstské radnici (14. 5.–14. 6.), včetně tradičních mimopražských přehlídek, jakým bylo **26. Mezinárodní symposium keramiky v Bechyni** (10. 10.–6. 11.) či **Keramické setkání Kolín** (14. 11.–18. 12.)

Výstavy v zahraničí

Nejvýznamnější prezentaci muzejních sbírek v zahraničí představovaly tři nezávislé výstavy v Jižní Koreji, Japonsku a Číně, s četnými zastávkami v prestižních muzeích (Japonsko a Čína).

Výstavu **The Radiance of Stillness and Motion** v Japonsku hostilo Aichi Prefectural Ceramic Museum (11. 4.–24. 5.) a Kobe City Museum (6. 6.–30. 8.), každou z repríz navštívily desítky tisíc návštěvníků (96 tisíc v Aichi, 50 tisíc v Kobe).

V Jižní Koreji se v Národním muzeu v Soulu uskutečnil projekt připravený společně s Národním muzeem v Praze, který dokumentoval uměleckohistorický vývoj výroby skla v českých zemích (**The Story of Bohemian Glass**, 10. 2.–26. 4.). Byl připraven k 25. výročí oficiálního navázání diplomatických styků mezi Korejskou republikou a Českou republikou a navštívilo jej 140 tisíc lidí.

Po celý rok 2015 putovala po čínských městech výstava nazvaná **The Masterpieces of Glass from the Museum of Decorative Arts in Prague**. Její premiéra se uskutečnila v roce 2014 ve městě Changsha v provincii Hunan. Od 6. ledna 2015 do 15. března výstavu hostilo Pekingské muzeum umění ve Wanshou Temple, významném císařském komplexu z doby dynastie Ming (1368–1644), kde ji zhlédlo 105 tisíc návštěvníků. Z Pekingu se výstava přesunula do Henan Museum v Zhengzhou (27. 3.–21. 6.), následně do Shanxi Museum v Taiyuanu v provincii Shanxi (16. 7.–14. 10.) a do Liaoning Provincial Museum v Shenyangu (24. 10. 2015–14. 2. 2016). Vždy šlo o nejvýznamnější muzea v centrech jednotlivých provincií a návštěvnost výstav se pohybovala mezi 100 000–250 000 osob.

Pro Pražský dům v Bruselu jsme připravili komorní výstavu **Prague Art Nouveau** (8. 7.–10. 9.) koncipovanou jako pozvánku na expozici secese v Obecním domě v Praze.

Muzeum také zapůjčilo do zahraničí kolekci kubistických předmětů a nábytku na **Triennale v Miláně (Arts and Foods**, 9. 4.–31. 10.), a menší soubory kubistické keramiky a historického a současného porcelánu do Mnichova, Bělehradu a Selbu.

Samostatnou kapitolou je uzavření delších jednání s partnerem v USA podpisem smlouvy o putovní výstavě čítající 300 exponátů po Spojených Státech v letech 2018–2019. Tato spolupráce umožní představit na severoamerickém kontinentu unikátní výběr ze všech sbírek UPM.

Příprava expozice skla

Muzeum uzavřelo smlouvu se soukromým provozovatelem chystaného muzea skla ZIBA Glass Experience Museum v budově bývalé Zemské banky v Praze Na Příkopě a dokázalo vyjednat výhodné podmínky zaručující UPM dlouhodobý ekonomický přínos. Prodej budovy v září 2015 tyto plány poněkud znejistil, a probíhají další jednání. Díky přípravě expozice již byly restaurovány významné sbírkové kusy autorského skla.

Přehled návštěvnosti UPM v roce 2015

	počet návštěvníků
<u>Poslední výstava v hlavní budově UPM</u>	
Vně a uvnitř (přesah z r. 2014 do 11. 1. 2015)	celkem 7 295 (z toho 300 v r. 2015)
<u>Další výstavy v Praze</u>	
Galerie Josefa Sudka (GJS)	
Jan Svoboda: Fotografie (přesah z r. 2014 do 1. 3. 2015)	906
Jindřich Brok: Fotografie (12. 3.–21. 6. 2015)	514
Žačky státní školy grafické (16. 7.–11. 10. 2015)	528
Zdeněk Pluhař: Fotografie (29. 10. 2015–29. 1. 2016)	372 (2015)
GJS celkem	2 320
Expozice v Obecním domě v Praze	
Secese/Vitální umění 1900 (1. 1.–31. 12. 2015)	26 426
Expozice v domě U Černé Matky Boží v Praze	
Český kubismus (2. 12.–31. 12. 2015)	3 558
<u>Celková návštěvnost v Praze</u>	<u>32 304</u>
<u>Mimopražské expozice</u>	
Zámek Kamenice nad Lipou	14 469
Muzeum textilu Česká Skalice	4 536
Zámek Vranov nad Dyjí	cca 10 000
Zámek Světlá nad Sázavou	cca 5 000
Zámek Klášterec nad Ohří	11 051
<u>Celková návštěvnost mimopražských expozice</u>	<u>cca 45 056</u>
<u>Výstavy v zahraničí</u>	
Prague Art Nouveau, Pražský dům v Bruselu (8. 7.–10. 9.)	volný vstup
The Radiance of Stillness and Motion, Japonsko	
Aichi Prefectural Ceramic Museum (11. 4.–24. 5.)	96 000
Kobe City Museum (6. 6.–30. 8. 2015)	50 000
The Story of Bohemian Glass, Jižní Korea	
Národní muzeum v Soulu (9. 2.–26. 4.)	140 000
The Masterpieces of Glass from the MDA in Prague, Čína	
Beijing Art Museum, Peking (6. 1.–15. 3.)	105 000
Henan Museum, Zhengzhou (27. 3.–21. 6.)	140 000
Shanxi Museum, Taiyuan (16. 7.–14. 10.)	298 000
Liaoning Provincial Museum, Shenyang (24. 10. 2015–14. 2. 2016)	169 000
<u>Celková návštěvnost v Číně</u>	<u>712 000</u>
<u>Návštěvnost v zahraničí celkem</u>	<u>998 000</u>

Hlavní výstavní projekty

Výstavní sál UPM – poslední výstava před uzavřením budovy

Vně a uvnitř

Umělá vlákna a móda od poloviny 20. století do současnosti

2. října 2014 – 11. ledna 2015

kurátor: Konstantina Hlaváčková

architektonické a výtvarné řešení, videoprojekce: Pavel Mrkus

grafický design: Štěpán Malovec

návštěvnost: celkem 7 295 osob, z toho 300 osob v roce 2015

Výstava představila zhruba osmdesát módních oděvů od padesátých let 20. století do současnosti. Klíčem k výběru exponátů ze sbírek UPM se staly umělé textilní materiály, ze kterých jsou vyrobeny dnes již ikonické oděvy, jako například silonové prádlo a punčochy, dederonové košile, šustáky, tesilové a krimplenové oblečení. Celou instalaci oživila videoprojekce pohrávající si s vlákennými strukturami a unikátními mikrosnímky. Jejím autorem je Pavel Mrkus, vyhlášený časopisem Art & Antiques osobností roku 2013.

Edukační program

Pavel Mrkus do celoplošné projekce zakomponoval ukázky jednotlivých druhů umělých vláken, včetně jejich mikrosnímků, které pro výstavu poskytla katedra textilních materiálů Technické univerzity Liberec. V tištěné podobě měli návštěvníci k dispozici texty, jež připravila kurátorka výstavy, s podrobnějšími informacemi o vzniku vláken, jejich produkci, způsobu využití a vlivu na životní prostředí. Na kolekci oděvů v minišatně, umístěné před vstupem do výstavního sálu bylo možné dotekem či vyzkoušením zkoumat vlastnosti textilních materiálů. U každého oděvu se nacházel popis s druhem materiálu, popřípadě i mikrofotografií vlákna. Ve zkoušených oděvech se zájemci mohli vyfotografovat.

Programy pro školy

Edukační program *Vně a uvnitř*

Program byl určen žákům II. stupně základních škol a studentům prvních ročníků víceletých gymnázií. Jeho tématem byl vývoj textilních materiálů ve druhé polovině 20. století, rozvoj možností jeho dalšího využití (mimo odívání a bytový textil) a ekologické aspekty jeho produkce. Program zkoumal možnosti výkladu názvu výstavy.

- Samoobslužný edukační „balíček“ ke skupinovému vyučování (4 boxy s textovými a obrazovými materiály a sadou otázek) sloužil jako podklad k dalšímu pedagogickému rozvedení.

Doprovodná publikace

Konstantina Hlaváčková, *Vně a uvnitř. Umělá vlákna v odívání od poloviny 20. století do současnosti*, UPM a Arbor vitae, Praha 2014.

[Výstavy v Praze](#)

Výstavy fotografií

Galerie Josefa Sudka (GJS)

Úvoz 24, Praha 1

kurátor výstav GJS: Jan Mlčoch

Jan Svoboda: fotografie ze 70. let

16. říjen 2014 – 1. březen 2015

návštěvnost (v roce 2015): 430 osob

Galerie Josefa Sudka na své šedesáté výstavě představila fotografie Jana Svobody (1934–1990), které se nedávno podařilo získat do muzejní sbírky. Jedná se o práce ze sedmdesátých let, kdy byl Svoboda akceptován jako výtvarník pracující s médiem fotografie. V té době pracoval v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze jako fotograf-dokumentátor. Komorní výstava také připomenula jeho autorsky adjustované práce, v nichž Jan Svoboda částečně navázal na starší realizace Josefa Sudka. Ukazuje se, že mezi díly obou tvůrců jsou mnohé paralely.

Kurátor sbírky fotografie Jan Mlčoch zahajuje výstavu Jana Svobody

Jindřich Brok: fotografie

12. březen – 21. červen 2015

návštěvnost: 514 osob

Výstava se vrátila k životu a dílu fotografa, který byl jedním z nejlepších interpretů českého skla. Jindřich Brok (1912–1995) ve třicátých letech studoval na pražské Státní grafické škole, kde tehdy učili Jaromír Funke, Josef Ehm či Rudolf Skopec. Za války pracoval pro Židovské muzeum, krátce byl internován v Terezíně. V pozdějších letech vytvořil cyklus věnovaný pražskému židovskému hřbitovu, jedinečný terezínský soubor a portréty svého přítele Josefa Sudka. Jindřich Brok se také věnoval organizační a pedagogické práci.

Komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy: 31. 3.

Žačky státní školy grafické

16. červenec – 11. říjen 2015

návštěvnost: 528 osob

Státní grafická škola v Praze byla založena v roce 1920 a fotografii se v ní vždy věnovala patřičná péče. Od roku 1935 ji vyučoval profesor Jaromír Funke, ale také Josef Ehm a Ladislav Sutnar, který školu řídil. Ve výuce se uplatňovaly principy funkcionalismu s důrazem na užitnou funkci fotografie a na reklamu. Na výstavě byly připomenuty studentky Věra Vaníčková, Milada Helfertová, Roberta Boučková, Jaroslava Hatláková a několika pracemi Věra Gabrielová (reportáž a reklama) i Olga Jílovská (reportáž a studie na téma Těleso v prostoru). Jen v letech 1920–1939 na škole studovalo fotografii více než sedmdesát dívek.

Komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy: 1. 9.

Zdeněk Pluhař: fotografie

29. říjen 2015 – 29. leden 2016

celková návštěvnost (vč. ledna 2016): 372 osob

Zdeněk Pluhař je známý především jako autor psychologických románů a jako barrandovský dramaturg, „...který vyšel vstříc požadavkům na společenský, tj. výrobní román a pokusil se napsat apoteózu pracovního nadšení, obraz morální proměny člověka-budovatele,“ (tolik o Pluhařovi slovník). Méně známé už je, že to byl člověk velice aktivní, jenž vynikal i v dalších oborech. Jako vystudovaný stavař po válce pracoval na velkých vodních stavbách, byl aktivním horolezcem, speleologem, motoristou a fotografem. Stal se významným členem Českého klubu fotografů amatérů v Brně a věnoval se hned několika tematickým okruhům. Nevšední jsou jeho zátiší z běžných domácích předmětů; fotografoval architekturu, ocelové konstrukce ale i krajinu předválečného Slovenska a Švédska. Zvláštní pozornost Zdeněk Pluhař věnoval automobilům a jejich detailům. Jeho práce se vyznačuje přísnou kompozicí, ovlivněnou funkcionalismem a precizním technickým provedením. Výstava se uskutečnila díky daru autorovy dcery Heleny Tayschlové, která muzeu věnovala Pluhařovo doposud nezveřejněné dílo.

Komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy: 12. 11.

galerie
Josefa
Sudka

zdeněk pluhař / fotografie photographs

05 11 2015 — 29 01 2016

Zdeněk Pluhař. Bez názvu, 1. polovina 30. let
United, 1st half of the 1930s

Uměleckoprůmyslové museum v Praze
si Vás dovoluje pozvat na výstavu
*The Museum of Decorative Arts in Prague
cordially invites you to the exhibition*

Výstava je sondou do brněnského fotografického života meziválečné doby, v němž nezanedbatelný význam náleží Zdeňku Pluhařovi (1913 Brno – 1991 Praha). Ten sice bývá připomínán zejména jako literát, ale zcela neznámá zůstává jeho aktivita v Českém klubu fotografů amatérů v Brně v první polovině třicátých let. Práce tehdejšího studenta a pozdějšího absolventa fakulty stavitelství na brněnské technice se vyznačují přísnou kompozicí, ovlivněnou novou věcností a funkcionalismem. Výrazné jsou jeho fotografie z automobilového prostředí, zátiší z drobných předmětů i snímky z cest na Slovensko a do Švédska.

The exhibition explores the photographic life in Brno between the two World Wars. Zdeněk Pluhař (1913 Brno – 1991 Prague) is mostly remembered as a novelist, but his engagement in the Czech Club of Amateur Photographs in Brno in the first half of the 1930s is completely unknown. The photographs shot by this former student and graduate of the Brno Polytechnic's Department of Civil Engineering are characterized by rigid composition influenced by the New Objectivity movement and Functionalism. He also made visually compelling photos from the motor racing environment, still lifes depicting small objects and pictures from his travels to Slovakia and Sweden.

Vernisáž se koná ve středu 4. listopadu 2015 v 17 hodin.

Galerie Josefa Sudka / Úvoz 24, Praha 1
(byl Josef Sudka z let 1959–1976)

Otvírací doba: listopad — leden:
středa až neděle 11–17 hod

*The exhibition preview will take place on Wednesday,
November 4, 2015, at 5 pm.*

*The Josef Sudka Gallery / 24 Úvoz, Prague 1
(Josef Sudka's small flat in 1959–1976)*

*Opening hours: November—January:
Wednesday through Sunday 11 am—5 pm*

upm.cz

u(p)m

Media partner / Media partner s
brněnskými antikvami, Czechdesign.cz,
Český rozhlas, DesignGuide.cz,
DesignMagazin.cz, Fluo.cz, Fotovideo,
PragueOutlet

Pozvánka na výstavu Zdeňka Pluhaře v Galerii Josefa Sudka

Nová stálá expozice v Praze

Český kubismus

Dům U Černé Matky Boží

od 2. prosince 2015

Ovocný trh 19, Praha 1

autorka koncepce: Lucie Vlčková

kurátorky: Lucie Vlčková, Daniela Karasová

architektonické řešení: Jiří Javůrek, Sylvie Bednaříková, Jakub Žák (SGL project, s. r. o.)

grafický design: Štěpán Malovec

projekce a tablety: Oficina, s. r. o.

návštěvnost (2.–31. prosince 2015): 3 558 osob

Nová expozice prezentovaná v první pražské kubistické stavbě představuje český kubismus jako styl ideově propojující volné a užité umění i architekturu. Obsahuje soubory i solitérní kusy nábytku, interiérové doplňky z keramiky, skla a kovů, tapety, plakátovou tvorbu či knižní grafiku. Zastoupeni jsou přední architekti a designéři, jako Pavel Janák, Josef Gočár, Josef Chochol, Vlastislav Hofman, Otakar Novotný či František Kysela. Jejich díla doplňuje výběr kubistické malby autorů Emila Filly, Bohumila Kubišty, Josefa Čapka, Václava Špály a plastiky Otto Gutfreunda.

Instalace je umístěna ve dvou patrech domu. Postupuje od ideového vymezení stylu a problematiky formy uměleckého díla přes historii institucí spojených s českým kubismem až po inspirační zdroje a proměny kubismu po první světové válce. Klíčovým exponátem je soubor nábytku Josefa Gočára, původně určený pro autorovu vlastní jídelnu, jenž byl vystaven na mezinárodní výstavě německého sdružení Werkbund v Kolíně nad Rýnem roku 1914, či efektní a po funkční stránce patrně nejzdařilejší vybavení interiéru, které Josef Gočár navrhl pro herce Národního divadla Otto Bolešku v roce 1913. Expozice představuje i neméně významná díla malířská a sochařská, jako například ikonické dílo českého kubismu plastiku Úzkost od Otto Gutfreunda, jež byla na I. výstavě Skupiny výtvarných umělců v roce 1912 ústředním exponátem instalace.

www.czklubismus.cz

Edukační programy

V expozici:

V tzv. aktivní zóně je možné si vyzkoušet, jak se sedí na replikách kubistických židlí. Pracovní listy **Obyčejná židle, nebo muzejní exponát?** vyzývají návštěvníky ke zkoumání sedacího nábytku z neobvyklých úhlů pohledu. V tištěné podobě je ve výstavě k dispozici mapka **Procházka po pražské kubistické architektuře**. Samoobslužné tablety přinášejí další související informace: časovou osu, medailony osobností českého kubismu, ukázky dobových kritik a karikatur, archivní snímky výstav Skupiny výtvarných umělců a ukázky produkce Pražských uměleckých dílen a družstva Artěl.

Komentovaná prohlídka s autorkou koncepce: 8. 12.

Tištěný průvodce

Lucie Vlčková, *Český kubismus. Průvodce expozicí Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, UPM 2015.

Lucie Vlčková, *Czech Cubism. A Guide to the permanent exhibition of the Museum of Decorative Arts in Prague*, UPM 2015.

(více viz s. 66)

Cyklus exteriérových výstav „Příběh paneláku“

V putovním cyklu exteriérových výstav postupně představujeme ve všech krajských městech výsledky mezioborového projektu, zaměřeného na výzkum vybraných panelových sídlišť v České republice. Běží mezi lety 2014 až 2017 a je určen zájemcům z řad odborné i laické veřejnosti. Návštěvníkům výstav předkládáme příběhy vybraných sídlišť, v nichž často figurují velmi schopní architekti, kteří tvůrčím způsobem rozvíjeli myšlenky architektů a urbanistů meziválečné avantgardy. Zajímalo nás, jaký urbanistický koncept a jaké technologie byly pro stavbu sídlišť zvoleny, jaké jsou dispozice bytů a jaká umělecká díla se zde nacházejí. Na příkladech ukazujeme, co se s vybranými panelovými sídlišti děje dnes, zda regenerační zásahy přispěly ke zlepšení obytného prostředí nebo naopak narušily genia loci těchto celků. Položili jsme si také otázku, jaká je věková, vzdělanostní a profesní struktura zdejších obyvatel a jak se proměnila od doby výstavby.

Pro návštěvníky, které zajímají širší souvislosti tohoto fenoménu, jsou určeny obecnější texty o tom, proč se vlastně panelová sídliště začala v Evropě stavět, jak se vyvíjelo „bydlení v panelu“ v Československu, kolik lidí tak u nás v současné době žije, jak jsou nebo nejsou se svým bydlením spokojeni či jaké jsou scénáře budoucího vývoje sídlišť.

Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí:

Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu

Projekt podpořilo Ministerstvo kultury ČR v rámci Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI).

identifikační kód projektu: DF13P01OVV018

dobu trvání projektu: leden 2013 – prosinec 2017

vedoucí projektu: Lucie Zadražilová

autoři textů a výběru reprodukcí (výstav v roce 2015): Rostislav Švácha, Lucie Zadražilová (úvodní texty), Jindřich Chatrný (o bydlení), Lucie Pospíšilová a Petra Špačková (demografické studie), Eva Novotná, Martina Koukalová (Flekačová), Míša Janečková, Martina Mertová, Ladislava Hornáková a Martin Strakoš.

fotografie ze současnosti – Jaromír Čejka, Jan Rasch

architektonické řešení – A1 Architects (Tereza Schneiderová, Lenka Křemenová, David Maštálka)

grafický design – Štěpán Malovec

www.panelaci.cz

nabídka programů pro školy: www.panelaci.cz/stranka/pro-skoly

Příběh paneláku v Královéhradeckém kraji

10. listopad 2014 – 25. leden 2015

náměstí 28. října, Hradec Králové

kurátor: Lucie Skřivánková (Zadražilová)

autoři textů: Martina Koukalová (Flekačová), Míša Janečková, Eva Novotná, Andrea Husseiniová, Petra Špačková

Druhá výstava z cyklu exteriérových výstav představila příběhy čtyř sídlišť v Hradci Králové: Labské Kotliny I, která sice není panelovým sídlištěm v pravém slova smyslu, ale ukazuje, jakým způsobem architekti ve čtyřicátých a padesátých letech navazovali v typizované výstavbě na předválečný funkcionalismus. Dále Labské Kotliny II a Slezského Předměstí jako příkladů panelových sídlišť stavěných převážně v době experimentů šedesátých let. A konečně Moravského Předměstí, největšího a nejdéle stavěného sídliště v Hradci Králové.

Doprovodný program

21. 1. – přednáška Martiny Koukalové (Flekačové) „Proč vznikala panelová sídliště, jak se jejich výstavba proměňovala a máme důvod je mít rádi?“, Muzeum východních Čech, Hradec Králové

Příběh paneláku v Pardubickém kraji

3. únor – 19. duben 2015

ulice Jindřišská/Jiřího z Poděbrad, Pardubice

kurátor: Lucie Skřivánková (Zadražilová)

autoři textů: Martina Koukalová (Flekačová), Míša Janečková, Eva Novotná, Matyáš Kracík, Petra Špačková

V pořadí třetí výstava putovního cyklu představila příběhy čtyř zajímavých panelových sídlišť v Pardubicích: Dukly, jejíž podobu ve čtyřicátých a padesátých letech ovlivnila doktrína socialistického realismu, rozsáhlých Polabin jako ukázky urbanistického řešení sídlištní výstavby na principu okrsků, Karloviny s kompozicí z věžových a deskových domů z přelomu sedmdesátých a osmdesátých let a nejmladší a nejmenší Dašické s atypovými stavebními konstrukcemi bytových domů a netradičními fasádami. Výběr doplnilo sídliště Komenského Náměstí v Litomyšli, výjimečné díky úpravě z let 2001–2002, navržené ateliérem Josefa Pleskota.

Doprovodný program

4. 3. – přednáška Martiny Koukalové (Flekačové) a Františka R. Václavíka „Proč vznikala panelová sídliště, jak se jejich výstavba proměňovala a máme důvod je mít rádi?“, Divadlo 29, Pardubice

P

Uměleckoprůmyslové museum v Praze
ve spolupráci s Muzeem umění Olomouc
a jeho novou platformou,
Divadlem architektury,
spolu s Katedrou dějin umění
Univerzity Palackého v Olomouci

Vás zvou na doprovodný program
k exteriérově výstavě
Příběh paneláku v Olomouckém kraji

28. dubna 2015

16.00 h →
vernisáž výstavy na náměstí Národních hrdinů
úvodní slovo PhDr. Helena Koenigsmarková,
ředitelka Uměleckoprůmyslového musea v Praze

18.00 h →
Umělecké centrum Univerzity Palackého,
Universitní 3, Auditorium Maximum
Historička architektury Eva Novotná přiblíží
projekt „Paneláci“ a zasvětil publikum do dějin
panelové výstavby v bývalém Československu.
Bohatě ilustrovaný příběh olomouckých sídlišť
představí Martina Mertová.

13. května 2015

18.00 h →
Muzeum moderního umění, Divadlo architektury,
Denisova 47 – Divadlo hudby
Jeden večer – dvě přednášky předních historiků
architektury Rostislava Šváchy a Martina
Strakoše! První z nich bude sledovat, jak
o panelových sídlištích psal dobový tisk, včetně
olomouckého stranického deníku Stráž lidu.
Druhý se zaměří na třesutý vztah paneláků
a historických center měst – co s sebou nesly
pojmy jako asanace a modernizace.

Výstava Příběh paneláku v Olomouckém kraji
probíhá od 28. dubna do 10. července 2015
na náměstí Národních hrdinů/Třída Svobody

u(p)m

muo
muzeum
umění
olomouc

Pozvánka na doprovodné programy k výstavě *Příběh paneláku v Olomouckém kraji*

Příběh paneláku v Olomouckém kraji

28. duben – 10. červenec 2015

náměstí Národních hrdinů/třída Svobody, Olomouc

kurátor: Martina Mertová

autoři textů: Martina Mertová, Lucie Pospíšilová

Další exteriérová výstava představila čtveřici olomouckých sídlišť a doplnila ji portrétem jednoho přerovského. Sídliště Norská, stavěné ještě tradiční technologií, reprezentuje první poválečnou soustředěnou výstavbu v Olomouci. Ve druhé polovině šedesátých let vznikly projekty sídlišť F1 na Nové Ulici a menšího sídliště na Svatém Kopečku. První z nich zastupuje charakteristickou kompozici bodových a deskových domů ozvláštněnou dominantou obytného vodojemu. Druhé, z cihel a se sedlovými střechami, se od panelové prefabrikace okatě distancuje. Soumrak sídlišť, ale zároveň inovaci v urbanistickém řešení a typu konstrukční soustavy nám přiblíží soubor Lazce z počátku osmdesátých let. Výběr doplnilo přerovské sídliště Šířava z první poloviny šedesátých let, dvojče olomoucké třídy Kosmonautů.

Doprovodný program

28. 4. – přednáška Evy Novotné „Projekt Paneláci“, a Martiny Mertové „Příběhy olomouckých sídlišť a dějiny panelové výstavby v bývalém Československu“, Umělecké centrum Univerzity Palackého, Olomouc

13. 5. – přednáška Rostislava Šváchy „Panelová sídliště v dobovém tisku“, a Martina Strakoše „Výbušný vztah paneláků a historických center měst – co s sebou nesly pojmy jako asanace a modernizace“, Divadlo architektury, Muzeum moderního umění, Olomouc

Příběh paneláku ve Zlínském kraji

14. červenec – 4. říjen 2015

Vavrečkova 7040, před budovou 14 | 15 Baťova institutu, Zlín

kurátorka: Lucie Skřivánková (Zadrazilová)

autoři textů: Ladislava Horňáková, Petra Špačková

Pátá výstava putovního cyklu přiblížila počátky panelové výstavby v Československu, které jsou spojeny právě se Zlínem, konkrétně s vývojem prvního panelového domu typu G (Gottwaldov). Návštěvníci se také seznámili se třemi zajímavými sídlišti z krajského města. S dvouletkovými, ještě cihlovými Obecinami, kde stojí nejstarší vícepatrové bytové domy ve městě. Dále s prvním zlínským panelovým sídlištěm v Bartošově čtvrti z roku 1957 a konečně s první etapou výstavby sídliště Jižní Svahy vyznačující se pestrou škálou typů panelových domů. Pozornost si zaslouží i otrokovické sídliště Trávníky dokládající dvě odlišné fáze stavby panelových sídlišť v šedesátých a sedmdesátých letech.

Doprovodný program

29. 9. (ke Světovému dni architektury) – přednáška Ladislavy Horňákové „Příběh paneláku ve Zlínském kraji“, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně

2. 10. – přednáška Ladislavy Horňákové „Počátky panelové výstavby ve Zlíně“, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně

29. 9. a 2. 10. – komentované prohlídky výstavy

Příběh paneláku v Moravskoslezském kraji

15. říjen 2015 – 3. leden 2016

Husův sad, Ostrava

kurátor: Martin Strakoš

autoři textů: Martin Strakoš, Petra Špačková

Další výstava ve veřejném prostoru přinesla příběhy tří ostravských panelových sídlišť, jednoho havířovského a jednoho karvinského: mapovala dějiny Jižního Města v Ostravě-Zábřehu, které se začaly psát roku 1946, dále pátý obvod Ostravy-Poruby reprezentující sídliště pozdního modernismu první poloviny šedesátých let a také ostravské sídliště Jindřiška, jež se nachází v centru města. Na dalším sledovaném sídlišti Karviná-Ráj dnes žije zhruba polovina obyvatel města, havířovské sídliště Podlesí ze šedesátých let odkazuje ke skandinávské inspiraci.

Doprovodný program

Komentovaná prohlídka výstavy: 13. 12. 2015

Výstavy v Muzeu textilu v České Skalici – pobočce UPM

kurátor výstav: Vlastimil Havlík

celková návštěvnost muzea: 4 536 osob

(níže uvedené výstavy jsou součástí návštěvnického okruhu zahrnujícího stálou expozici)

9. bienále ateliérů textilní tvorby Ostravské univerzity

30. duben – 14. červen 2015

hlavní výstavní síň

spolupořadatelé: Muzeum Boženy Němcové v České Skalici a Galerie Student Ostravské univerzity

Českoskalická muzejní výstavní síň na jaře patřila pracím studentů katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Ostravské univerzity. Předcházející ročníky byly věnovány tvorbě studentů ateliérů Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, univerzit v Hradci Králové, Liberci, Ústí nad Labem, ve Zlíně a v Plzni a posluchačů dvou ateliérů Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě.

Posláním bienále je připomínat veřejnosti bohatou tradici textilnictví, oděvnictví a obuvnictví v českých zemích a na Slovensku, nápaditost, zručnost, profesionalitu pracovníků výroby, návrhářů a výtvarníků a zároveň představovat výsledky současné, moderní textilní, oděvní a obuvní tvorby studentů vysokých škol z České a Slovenské republiky a naznačovat směry, trendy, jimiž se ubírají. Bienále návštěvníkům poskytuje možnost porovnat, jak se ve vystavených pracích projevuje specializace, zaměření příslušného ateliéru, invence, kreativita jeho studentů, vliv jejich pedagogů. Charakteristickým rysem děl je jejich propracovanost do nejjemnějších detailů, skutečnost, že byly výsledkem dokonale zvládnuté – ve většině případů textilní – techniky.

Doprovodný program

Komentovaná prohlídka výstavy s Michaelou Terčovou a Ondřejem Vorlem: 30. 4.

Leona Kuťková: Z přírody

22. červen – 9. srpen 2015

výstavní síň Na chodbě

Lanškrounská výtvarnice Leona Kuťková, členka Unie výtvarných umělců Hradec Králové, je autorkou pozoruhodných kreseb, ilustrací a plastik. Od roku 1998 se věnuje tvorbě soch zvířat technikou lité broušené sádky. „Závěrečná patina dává sochám velmi hebký, až alabastrový povrch, který... podobu tvorů zjemňuje a přesouvá do role symbolů.“ Několik objemných sádkových soch vytvořila také v rámci projektu Noví mimozemšťané (2002) pro Galerii Nový Dvůr v Letohradě, v expozici lanškrounského Městského muzea je vystavena její socha Vakovlk. Vytváří také busty, jednu z nich například na zakázku do Japonska (2006), kde v letech 2009–2011 žila a věnovala se umělecké tvorbě.

Poezie kuchyně. Vyšívané nástěnné kuchařky

17. srpen – 30. září 2015

výstavní síň Na chodbě

„Nástěnné vyšívané ‚kuchařky‘, jako součást kultury všedního dne, odrážely estetické cítění a vkus širokých lidových vrstev. Pomáhaly vytvářet útulné domácí prostředí a navozovat iluzi moderního bydlení.“ Místem zrodu a ohniskem rozvoje tvorby kuchařek je s největší pravděpodobností Německo. Z něho se rozšířily do českých zemí, na Slovensko, do Polska či Maďarska. Tvorba kuchařek souvisí s oblibou ručních prací, a to zejména v městském prostředí, na přelomu 19. a 20. století. Vyšívání bylo považováno za projev dobré výchovy dívek ve všech společenských vrstvách, bylo důležitou součástí jejich vzdělávání. Ve vesnickém prostředí se textilní vyšívané „nástěny“ začaly uplatňovat později než v prostředí městském a maloměstském.

Pět desítek prezentovaných vyšívaných nástěnných kuchařek, ručníků, pouzder na kartáče či deštníků pochází ze sbírky obecně prospěšné společnosti Z babiččina kapsáře a ze sbírek Muzea textilu.

Dana Holá-Charvátová: Textilie, kresby, ilustrace, grafické práce

23. srpen – 30. září 2015

hlavní výstavní síň

Na sto vystavených děl ze všech oblastí tvůrčí činnosti akademické malířky, textilní výtvarnice, návrhářky, malířky a grafičky Dany Holé-Charvátové (1938–2007) pochází ze sbírky Muzea textilu, Galerie výtvarného umění v Náchodě, Galerie města Trutnova, Muzea Podkrkonoší v Trutnově a z rodinné pozůstalosti. Tato kolínská rodačka studovala v ateliéru profesora Antonína Kybala na pražské Vysoké škole uměleckoprůmyslové. Jejímu kresebnému rukopisu vyhovovala nejvíce citlivá a dynamická technika filmového tisku, umožňující vytváření mnohobarevných, velkoplošných, výtvarně hodnotných dezénů. Po absolvování školy navrhovala vzory tkaných látek a zejména pak dezény potištěných textilií (dekoračních, šatových, lehátkových) v červenokosteleckém ateliéru n. p. Texlen. Později působila jako návrhářka v pražském Ústavu bytové a oděvní kultury a vytvářela dezény pro národní podnik Moravolen, Šumperk. Ve spolupráci s architekty trutnovského Stavoprojektu navrhla sedm děl pro reprezentační a společenské prostory a mateřské školy na Trutnovsku. V rámci své volné tvorby kreslila, navrhovala a tvořila gobelíny, textilní aplikace, tapiserie, působivé barevné koláže, vytvářela grafické práce, zejména dřevořezy a linoryty. Po roce 1987 se věnovala kresbě, sítotisku, grafické technice suché jehly i grafice počítačové.

Výstavy ve spolupráci

Miroslav Oliva: Andělům a kočkám – sochařská a designérská tvorba

4. březen – 2. květen 2015

Chodovská tvrz, Ledvinova 9, Praha 4

pořadatelé: Galerie Chodovská tvrz a Sdružení výtvarných umělců keramiků, o.s.

záštita: ředitelka UPM Helena Koenigsmarková a starosta Bechyně Pavel Houdek

kurátor výstavy: Dita Hálová

grafický design: Jana Hradcová

návštěvnost: 560 osob

Výstava k šedesátým narozeninám českého sochaře a designéra keramiky a porcelánu Miroslava Olivy (1954) byla zaměřená především na jeho figurativní sochařskou tvorbu. M. Oliva absolvoval Střední průmyslovou školu keramickou v Bechyni a Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze v ateliéru figurativního sochařství. Svými realizacemi zajímavě řešených keramických a porcelánových výrobků i dekoračních předmětů obohacoval po desetiletí naše interiéry. Navrhoval je především jako designér podniků Keramo a Ústředí lidové umělecké výroby (ÚLUV). Často se inspiroval vytříbeným a minimalistickým, plně funkčním finským designem, aniž by opomněl českou keramickou tradici. Paralelně se věnoval na špičkové úrovni volné keramické plastice a sochařství. Dlouhodobě je pedagogem na Střední uměleckoprůmyslové škole v Bechyni.

foto: Zuzana Michálková

Jindřiška Radová – Život s keramikou

14. květen – 14. červen 2015

Novoměstská radnice, Karlovo náměstí 1, Praha 2

pořadatel: Sdružení výtvarných umělců keramiků, o.s.

záštita: ředitelka UPM Helena Koenigsmarková

kurátor výstavy: Dita Hálová

grafický design: Vojtěch Marek

návštěvnost: 700 osob

Výstava na Novoměstské radnici představila výběr z celoživotního díla Jindřišky Radové. J. Radová pracovala nejprve s malovanou majolikou, užitě tvorbě se věnovala zejména v padesátých a šedesátých letech. Spolupracovala s Karlovarským porcelánem, n. p., pobočkou Royal Dux v Duchcově, a její návrhy drobných porcelánových plastik si našli cestu do tisíců domácností. Českou volnou keramickou plastiku obohatila rozsáhlou škálou glazur na porcelánových plastikách a kameninových objektech s rostlinnými a zvířecími motivy. Poslední léta se Jindřiška Radová věnuje především tvorbě porcelánových reliéfů převážně s krajinnými motivy. Ukázky autorčiných realizací pro architekturu byly ve výstavě zachyceny na fotografiích.

Komentovaná prohlídka výstavy s autorkou: 10. 6.

foto: archiv autora

26. Mezinárodní symposium keramiky Bechyně 2014

10. říjen – 6. listopad 2015

Galerie U Prstenu, Jilská 14, Praha

pořadatel: Mezinárodní symposium keramiky Bechyně, o.p.s.

spolupořadatel sympozia: UPM

záštita: ředitelka UPM Helena Koenigsmarková

kurátor výstavy: Dita Hálová

grafický design: Jana Hradcová a Petr Macek

návštěvnost: 480 osob

Účastníci: Jan Čapek (CZ), Pedar Dalthorp (USA), Petr Macek (CZ), Colleen Toledano (USA), Gabriel Vach (CZ), Zorka a Niek Zwartjes (CZ/NL)

Šestadvacáté Mezinárodní symposium keramiky Bechyně se po dvanácti letech a šesti sympoziích navrátilo k jednotnému tématu. Po ročnících zaměřených převážně na sochařskou tvorbu se tématem sympozia stala sanitární keramika (stejně jako na 20. sympoziu v roce 2002). Účastníci zhmotnili své vize sanitární keramiky – ve spolupráci s firmou Laufen, která se ve své linii JIKA ART zaměřuje na spolupráci s designéry, byla v porcelánu realizována umyvadla nebo jejich prototypy. Výstava v pražské Galerii U Prstenu představila jak výsledky 26. sympozia, tak sympozia dvacátého.

foto: Ondřej Batoušek

Keramické setkání Kolín / Socha a prostor

14. listopad – 18. prosinec 2015

CUBART, budova CEROP v areálu zámku, Galerie V Zahradě, Studiová scéna Městského divadla Pod Točnou, Regionální muzeum Kolín

pořadatelé: Město Kolín a UPM ve spolupráci se Sdružením výtvarných umělců keramiků

autor koncepce, kurátor: Pavel Rajdl

kurátor za spolupořadatele: Dita Hálová

grafický design: Jana Hradcová

návštěvnost: 1 800 osob

Každoroční výstava nazvaná Keramické setkání Kolín, jejíž tradici založil místní výtvarník a pedagog Pavel Rajdl v roce 1994, se postupně rozvinula do jedné z největších přehlídek současné volné keramické plastiky a příbuzných oborů. Již několik ročníků je jejím tématem Socha a prostor, odkazující k objevování nových míst v historickém centru Kolína. Výstava se tím odlišuje od jiných přehlídek keramické plastiky v České republice. Její výroční 10. ročník probíhal v novém prostoru CUBART v rekonstruované části kolínského zámku a na tradičních místech – v Městském divadle a v Galerii V Zahradě. Množství vystavujících členů všech generací poskytlo možnost vytvořit si ucelený obraz o tomto specifickém oboru sochařství. Svou tvorbu představilo 27 umělců ze Sdružení výtvarných umělců keramiků a 8 hostů, kteří pracují s hlinou nebo keramikou jako jedním z možných vyjadřovacích prostředků své tvorby. Samostatně byla v Regionálním muzeu v Kolíně představena tvorba osobité sochařské dvojice, Hany Purkrábkové a Karla Pauzera.

Komentovaná prohlídka s kurátory výstavy: 26. 11.

Komentovaná prohlídka medailonu H. Purkrábkové a K. Pauzera: 3. 12.

foto: Ondřej Batoušek

Výstavy v zahraničí Japonsko

The Radiance of Stillness and Motion

Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague

11. duben – 24. květen 2015

Aichi Prefectural Ceramic Museum, Seto

návštěvnost: 96 000 osob

6. červen – 30. srpen 2015

Kobe City Museum, Kobe

návštěvnost: 50 000 osob

pořadatelé: UPM a Suntory Museum of Art, Tokio

autoři koncepce: Jan Schöttner, Milan Hlaveš

Jedna z putovních výstav do zahraničí, které UPM připravilo před rekonstrukcí historické budovy (2015–2016), se nejprve představila v tokijském Suntory Museum of Art odkud se v roce 2015 přesunula do významných muzeí v Aichi a Kobe. Přináší chronologický přehled vývoje českého skla od pozdního středověku do současnosti. Výběr asi 200 kusů exponátů byl proveden tak, aby reprezentoval jednotlivé umělecké slohy a styly a zároveň obsahoval co nejširší škálu dekoračních a rafinačních technik a uměleckých přístupů.

Publikace

Jan Schöttner (ed.) – Helena Brožková – Milan Hlaveš, *The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague*, UPM – Suntory Museum of Art, Tokio 2014.

Ze zahájení výstavy v Kobe City Museum, foto: Radka Müllerová

The Story of Bohemian Glass

10. únor – 26. duben 2015

National Museum of Korea, Soul

návštěvnost: 140 000 osob

pořadatelé: National Museum of Korea, Národní muzeum, Praha a UPM

autoři výstavy: Jana Kunešová (NM), Milan Hlaveš (UPM)

Výstava se konala u příležitosti 25. výročí oficiálního navázání diplomatických styků mezi Korejskou republikou a Českou republikou.

Výstavu, kterou připravilo Národní muzeum v Praze společně s UPM, návštěvníky seznamovala na ploše více než 700 m² s historií českého uměleckého skla. Zahrnovala celkem 295 předmětů nedožité historické hodnoty od korálů a ozdob z doby železné, antického skla, velkomoravských šperků, gotických pohárů a vitrají, renesančního malovaného skla a barokního křišťálu, přes sklo a skleněnou bižuterii 19. století, tvarově bohaté secesní výrobky a sklo období art deco až po ukázky poválečného vývoje ateliérového skla včetně skla současného (Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová, René a Miluše Roubíčkovi, Jiří Harcuba, Vladimír Kopecký, František Vízner ad.). Část výstavy sestavená Národním muzeem dokreslovala souvislosti vývoje skla ve vztahu k dobové kultuře například skvělými ukázkami gotické deskové malby, sochařství a liturgického textilu, renesanční a barokní grafiky, barokních religiálních předmětů, luxusních šperků nebo porcelánu 19. století. Ke srozumitelnosti a divácké atraktivitě výstavy přispěly tři krátké filmy zobrazující vznik skla ze základních surovin, výrobu křišťálových ověskových lustrů a práci ve sklářské huti. Exponáty ze sbírek NM a UPM byly obohaceny významnými zápůjčkami středověkého skla (ZČM v Plzni) a historického skla a bižuterie (Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou).

Katalog

Jana Kunešová (ed.) – Milan Hlaveš a kol., *The Story of Bohemian Glass*, kat. výstavy National Museum of Korea, Soul, připravily Národní muzeum v Praze a UPM, 2015. (více viz s. 69)

foto: Národní muzeum v Praze

Čína

The Masterpieces of Glass from the Museum of Decorative Arts in Prague

6. leden – 15. březen 2015

Beijing Art Museum (Pekingské muzeum umění), Peking

návštěvnost: 105 000 osob

27. březen – 21. červen 2015

Henan Museum, Zhengzhou

návštěvnost: 140 000 osob

16. červenec – 14. říjen 2015

Shanxi museum, Taiyuan

návštěvnost: 298 000 osob

24. říjen 2015 – 14. únor 2016

Liaoning Provincial Museum, Shenyang

návštěvnost: 169 000 osob

pořadatelé: UPM a Shanghai Youxiang Art Exhibitions and Exchange Development

hlavní autorka koncepce: Helena Brožková

spoluautoři: Jan Schöttner, Milan Hlaveš

Pod názvem Mistrovská díla ze sbírek UPM (či jeho variantou Elegance a šarm evropského umění skla) putuje v Číně od června roku 2014 výstava věnovaná historii evropského skla. Její premiéra se uskutečnila ve městě Changsha v provincii Hunan. Od ledna 2015 ji hostilo Pekingské muzeum umění sídlící ve významném císařském komplexu Wanshou Temple z doby dynastie Ming (1368–1644). Odtud se přesunula do Zhengzhou, Taiyuanu a Shenyangu, v roce 2016 a 2017 bude putovat po dalších čtyřech městech. Vždy jde o nejvýznamnější muzea v centrech jednotlivých provincií. Je to historicky první výstava skla, která absolvuje tak náročnou cestu. Transport exponátů zajišťuje čínská pobočka firmy Hasenkamp ve spolupráci s odborníky z UPM.

Expozice přibližuje na více než dvou stovkách ukázek ze sbírky UPM vývoj evropského sklářského umění od antiky až po třicátá léta 20. století. Zahrnuje všechny základní hutní techniky i techniky rafinace, které se podílely na utváření specifické podoby evropského skla. Ve výběru dominují skla české provenience, návštěvník však může spatřit také skla ostatních významných sklářských oblastí – Itálie, Nizozemska, Anglie, Německa, Francie, Švédska a Španělska. Sklo doprovází dobové i současné fotografie ilustrující sklářskou výrobu i krásy České republiky, ale také několik filmů o skle a jeho výrobě (Studio VAAR a Preciosa Lighting).

Zastávky výstavy v roce 2016 a 2017:

Shenzen Museum, Shenzhen

Zhejiang Provincial Museum, Hangzhou

Hubei Provincial Museum, Wuhan

Anhui Museum, Hefei

Výstava skla v Pekingském muzeu umění

Art Nouveau Prague

Exhibition from the collections of the Museum of Decorative Arts in Prague

9. červenec – 10. září 2015

Pražský dům v Bruselu, Belgie

<http://www.prague-house.eu/>

spolupořadatel: Pražský dům v Bruselu

koncepce výstavy: Helena Koenigsmarková, Dušan Seidl

odborná spolupráce: Petr Štembera, Daniela Karasová, Milan Hlaveš

grafická úprava: Media Process, Brussels

fotografie: Věroslav Škrabánek

Komorní výstava v Pražském domě v Bruselu byla pozvánkou k návštěvě expozice **Secese/Vitální umění 1900** v pražském Obecním domě (viz s. 47). Ze sbírek UPM byla v Bruselu vystavena reprezentativní kolekce plakátů přelomu století, mezi nimiž vedle prací Alfonse Muchy, Arnošta Hofbauera, Viktora Olivy, Karla Špillara či Jaroslava Bendy vynikají čtyři plakáty Jana Preisslera. Grafickou tvorbu předních reprezentantů secesního umění doplňoval výběr ze sbírky skla, zahrnující především ukázky severočeské produkce v Dolním Polubném (Riedl) a v Harrachově (Harrachovská sklárna), ale také šumavské produkce skláren v Lenoře (Králik), Klášterském Mlýně (Lötz) a Vimperku (Meyr). Třetím prezentovaným souborem byla kolekce dvanácti židlí, mezi jejichž tvůrce vesměs patří přední architekti nastupující moderny: Josef Fanta, Jan Kotěra, Pavel Janák, Josef Gočár a Vlastislav Hofman. Tyto tři soubory doplnilo 14 fotografií významných secesních staveb od architekta Osvalda Polívky z let 1904–1911, včetně jím navržených interiérů Obecního domu v Praze.

Stálé expozice v Praze

Secese – Vitální umění 1900

ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze

Obecní dům v Praze

1. listopad 2013 – 31. červenec 2016

náměstí Republiky 5, Praha

kurátoři: Radim Vondráček, Lucie Vlčková, Iva Knobloch a kol. kurátorů UPM

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: Štěpán Malovec

návštěvnost (1. 1.–31. 12. 2015): 26 426 osob

Expozice v pražském Obecním domě představuje výběr špičkových děl české a evropské secese ze sbírek UPM. Jejím cílem je ukázat užité secesní umění jako součást převratného modernizačního a emancipačního úsilí závěru 19. století, jako reformní umělecký proud, usilující o „zmnožení a stupňování života“. Expozice proto přibližuje secesi jak z hlediska uměleckých ambicí moderních tvůrců, tak z hlediska nového životního pocitu, zasahujícího celou společnost.

Ukázány jsou mistrovské práce dekorativního umění ze slavné Světové výstavy v Paříži 1900, vlivy dobových ideových proudů (vitalismu, spiritismu a dalších), stylové a tvarové inovace sklářské tvorby, keramiky či nábytku i bohaté proměny celkového životního stylu, projevujícího se v tvorbě obytného interiéru, ve vizualitě reklamy nebo v secesní módě.

Edukační programy

Program v expozici

Návštěvníkům jsou k dispozici tablety se samoobslužným programem, přinášejícím další informace o vybraných exponátech, jejich tvůrcích a dobovém kontextu. Prezentace nabízí rovněž on-line propojení na portál Europeana s digitalizovanými fondy evropské secese z významných evropských institucí.

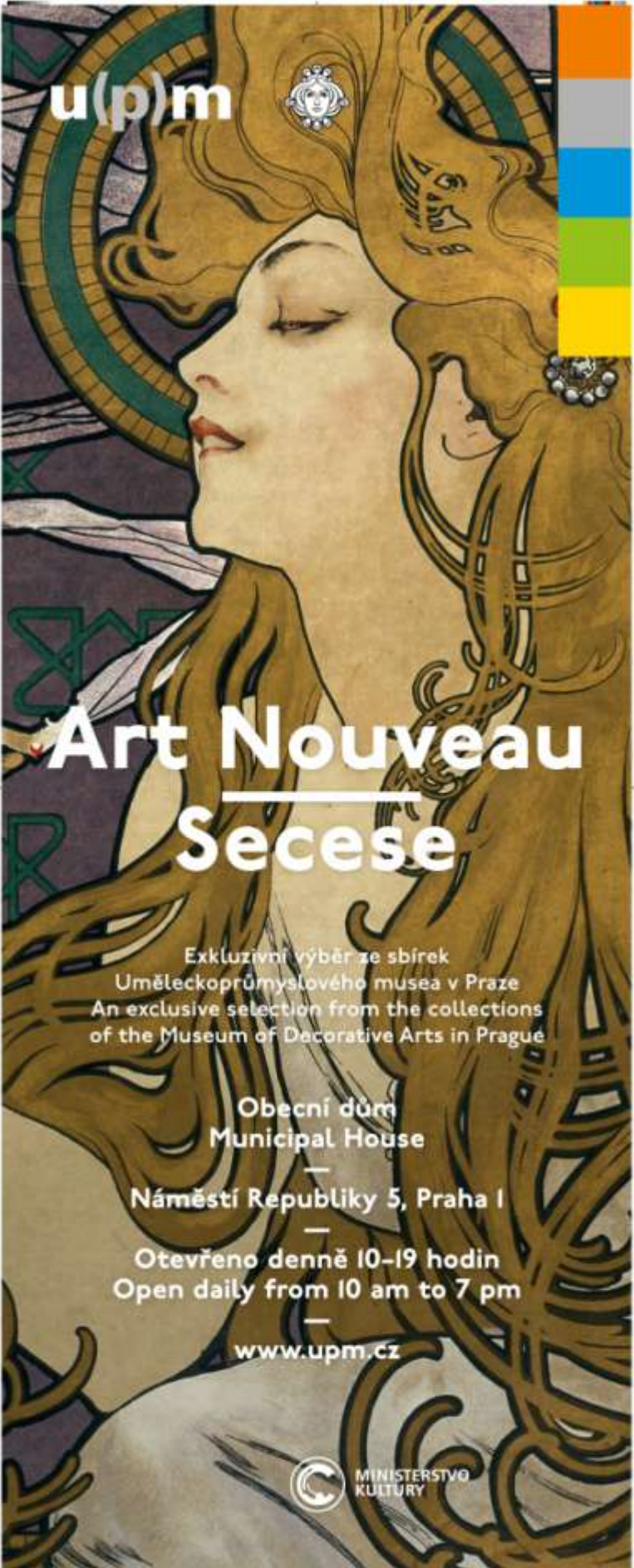
V aktivní zóně s autentickými secesními školními lavicemi si návštěvníci prostřednictvím digitální hry **Interiér 1900** mohou vytvořit svůj secesní interiér a nad pracovními listy **Jak se bydlí v secesi** se zamyslet nad životním stylem a funkcemi interiéru v daném období ve srovnání se současností. Listy doplňuje vystřihovánka modelu secesního interiéru ze sbírky UPM v Praze. Obojí je k dispozici i v elektronické podobě na webových stránkách muzea.

Na facebookovém profilu **Moje secese** se zájemci mohou zapojit do aktivního mapování secese v celé České republice: <https://www.facebook.com/pages/Moje-Secese/467207150060788>.

Cyklus komentovaných prohlídek s kurátory expozice

20. 1., 3. 2., 3. 3., 7. 4., 5. 5., 2. 6., 8. 9., 6. 10., 11. 11., 8. 12.

u(p)m

Art Nouveau Secese

Exkluzivní výběr ze sbírek
Uměleckoprůmyslového musea v Praze
An exclusive selection from the collections
of the Museum of Decorative Arts in Prague

Obecní dům
Municipal House

Náměstí Republiky 5, Praha I

Otevřeno denně 10–19 hodin
Open daily from 10 am to 7 pm

www.upm.cz

MINISTERSTVO
KULTURY

Cyklus přednášek **Osobnosti secese**

- 13. 1. – Daniela Karasová: *Jan Kotěra*
- 27. 1. – Jan Mlčoch: *František Drtíkol*
- 17. 2. – Daniela Karasová: *Interiéry Jana Kotěry*
- 17. 3. – Dušan Seidl: *Kresba a karikatura Osvalda Polívky*
- 21. 4. – Michal Stříbrný: *Franta Anýž*
- 16. 6. – Konstantina Hlaváčková: *Rudolf Schlattauer*

Cyklus přednášek **Secesní inspirace ve 20. a 21. století**

- 20. 10. – Iva Knobloch: *(Ne)máte rádi secesi? Vnímání secese ve 20. a 21. století*
- 15. 12. – Petra Matějovičová: *Secesní inspirace ve šperku*

Cyklus **Procházky secesní architekturou Prahy**

- 6. 1., 19. 5., 22. 9. – s Dušanem Seidlem

Programy pro školy

- Komentované prohlídky pro školní skupiny

- Edukační program **Obrázky z výstavy**

soubor vzdělávacích programů pro mateřské, základní a střední školy vytvořený pedagogy katedry výtvarné výchovy PedF UK v Praze je pokračováním spolupráce výzkumného projektu NAKI MK ČR a je dostupný v elektronické podobě na

<http://www.upm.cz/index.php?language=cz&page=146&year=2014&id=100>.

K dispozici jsou čtyři složky: notýsek (osobní záznamník), lístky (kontextové informace k založení do notýsku) a informační a didaktické zázemí pro vyučující, které nabízí kontexty z literatury, poezie, hudby, filmu, výtvarného umění, techniky, vědy, sociálních vazeb či dobové populární kultury a zábavy). Tyto kontexty jsou propojeny s vybranými tématy (šaty, květina, šperk, nábytek), které jsme v roce 2015 rozšířili o další tři témata: korzet, prostor, mapa. Program klade důraz na aktivní poznávací práci před výstavou, na výstavě, ale i po její návštěvě.

- Program **Výlet do secesní Prahy** je určen školním skupinám i rodinám. Spojuje seznámení s exkluzivními secesními předměty na výstavě Secese/Vitální umění 1900 s procházkou secesní architekturou podle mapy ve dvou časových variantách. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/pages/Moje-Secese/467207150060788>.

Schwarzenberský palác, Praha

Barokní umělecké řemeslo ze sbírek UPM

Schwarzenberský palác

Hradčanské náměstí 2, Praha 1

koncepce expozice: Petra Matějovičová

odborná spolupráce: Markéta Grill Janatová

architektonické řešení: Eva Eisler

grafický design: Pavel Jehlička, Radana Lencová

Uměleckoprůmyslové museum v Praze obohatilo expozici českého barokního umění Národní galerie o samostatnou část, věnovanou užitému umění středoevropského kulturního prostoru od manýrismu přelomu 16. a 17. století až po klasicismus sklonku 18. století. Instalace v atraktivním prostředí zrekonstruovaných klenutých sálů podzemního podlaží paláce představuje na více než čtyřech stech uměleckých předmětů vývoj výzdobných technik, ornamentiky i ikonografie. Expozice se soustředí na tři tematické okruhy nazvané **Liturgie, Stolování a Ornamet**.

Doprovodný program

nový audioprůvodce expozicí – Petra Matějovičová

Mimopražské stálé expozice

Zámek Kamenice nad Lipou – pobočka UPM

celková návštěvnost: 14 469 osob

Nové expozice

Angličáci

od 16. 5. 2015

autor námětu výstavy, odborná spolupráce: Alexander Goldscheider

kurátorka výstavy: Marie Míčová

architektonické řešení: Jana Bačová Kroftová, Monika Krausová, Dušan Seidl

grafický design: Štěpán Malovec, Tereza Hejmová

Expozice představuje kolekci patnácti set miniaturních modelů aut anglické firmy Lesney vyráběných pod značkou Matchbox. Instalaci řad aut-veteránů Models of Yesteryear, prezentovanou na zámku od roku 2014, jsme doplnili o další řady modelů od nejstarších kovových autíček po současnou produkci s plastovými součástmi. Anglická firma Lesney začala vyrábět kovové modely aut, strojů a různých hraček koncem čtyřicátých let. Značka Matchbox odkazuje na způsob balení modelů do krabiček od zápalek. Fenomén Matchbox zasáhl několik generací dětí i dospělých – v českém prostředí si tyto modely získaly velkou popularitu díky nevídané preciznosti a dotaženosti provedení, funkčnosti, zářivé barevnosti a vysoké odolnosti.

Edukační program

Aktivní zóna s autodráhou nabízí možnosti vyzkoušet si jízdní, parkovací i rychlostní vlastnosti vlastních modelů či zapůjčeného muzejního angličáka.

Jako dárek jsme pro návštěvníky připravili papírovou skládačku garáže.

1+kk pro panenky

od 16. 5. 2015

koncepce výstavy: Helena Koenigsmarková, Marie Míčová

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: Štěpán Malovec

Domečky a pokojíčky pro panenky patří k nejstarším a nejoblíbenějším druhům hraček vůbec. Nová expozice představuje soubor ze sbírky UPM v Praze z období od druhé poloviny 19. století do třicátých let století dvacátého. Repliky či zmenšené kopie interiérů byly vymezeny převážně třemi stěnami, vyrobenými z překližky, nebo skládacími stěnami z kartonu. Druh interiérového vybavení závisel na charakteru a účelu místnosti – zcela odlišný typ mobiliáře najdeme v obchodě, salonu nebo kuchyni. V miniaturním provedení interiérů se odrážely i měnící se styly nábytku. Srovnat pokojíčky s předlohou ve skutečné velikosti umožňuje soubor nábytku z původního vybavení zámku, které patřilo poslednímu předválečnému majiteli, rodině Geymüllerů.

Edukační program

Aktivní zóna s magnetickou hrou **Vytvoř si interiér z nábytku ze sbírky UPM** (vystaveného ve studijním depozitáři v prvním patře zámku) je vybavená dětským nábytkem firmy TON.

Kreslárna návštěvníkům umožňuje kreslit na velkoformátové školní tabule návrhy interiérů či modely aut.

Stávající expozice na zámku v Kamenici nad Lipou

Geneze nábytkového designu v Čechách, na Moravě a v dalších evropských zemích Studijský depozitář nábytku 19. a 20. století

koncept expozice – Daniela Karasová, Karel Lapka

architektonické řešení – Karel Lapka

grafický design – Jiří Sušanka

Tato expozice dokládá klíčové momenty vzniku a vývoje designu nábytku související s přechodem individuální řemeslné výroby na hromadnou strojovou v průběhu 19. století: vliv nových technologií a materiálů na nábytkový design, moderní způsob života ovlivňující typologickou skladbu nábytku, okouzlení plasty a posléze jejich kritiku, úlohu jednotlivců i nábytkářských škol. Plochou 634 m² a několika sty exponáty tvoří nejrozsáhlejší expozici tohoto typu u nás. Najdeme tu ikony světového designu, byť často v replikách, i práce nejmladší generace českých designérů.

Mříže, klíče, zámky – kované železné práce ze sbírek UPM

kurátor – Jiří Nimrichter

spolupráce – Rostislav Ilík, Petr Albrecht a studenti fakulty reklamní fotografie a designu a fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati, Zlín

architektonické řešení – Karel Lapka, Rostislav Ilík

grafický design – Štěpán Malovec

Expozice historických kovaných železných prací, která začíná v renesančním sále zámku, je první specializovanou expozicí tohoto uměleckého řemesla u nás. Představuje ukázky středověkých, renesančních a barokních mříží a zábradlí a také soubory historických zámků, klíčů, klepadel a kování od doby románské až do 19. století. Interaktivní program umožňuje vyzkoušet si mechanismy zámků a klepadel nebo uvést do pohybu kovaného draka.

Alena Matějková: Cesta

Monumentální objekt **Cesta** od sklářské výtvarnice a sochařky **Aleny Matějkové** se nachází v gotickém sále v podzemí zámku. Pojetím blízkým archaické architektuře se autorka přiblížila atmosféře dávných rituálů, keltskému směřování ke zdroji života – světlu. Dílo z hrubého kamene záměrně navozuje dojem, který v nás zanechávají menhiry a megalitické stavby rozestlé před staletími v Evropě. Autorka prožila své dětství v Kamenici nad Lipou a dnes pobývá a pracuje v nedalekém Betlémě.

Expozice nábytku 19. a 20. století na zámku v Kamenici nad Lipou

Zámek Světlá nad Sázavou

celková návštěvnost expozic UPM: odhadem 5 000 osob

Nová expozice

Historické hodiny ze sbírek UPM

1. červen 2015 – 31. prosinec 2017

kurátor: Daniela Karasová

odborná spolupráce: Jiří Fomín

Prezentace sbírky historických hodin představuje zásadní rozšíření expozic ze sbírek UPM instalovaných na zámku ve Světlé nad Sázavou, který patří soukromému majiteli. Vystavené mechanické hodiny z období od 16. do poloviny 19. století zahrnují širokou škálu typů, jež podstatnou měrou zasáhly do historického vývoje oboru. Doplnují je ukázky hodin slunečních. Jde o dosud nejrozsáhlejší prezentaci hodin ze sbírek UPM mimo prostory muzea.

Stávající expozice

Historické evropské sklo ze sbírek UPM

1. červen 2014 – 31. prosinec 2017

výběr exponátů: Helena Brožková

Na tomto prohlídkovém okruhu zpřístupněném v nově upravených prostorách zámku Světlá nad Sázavou v roce 2014 návštěvníci zhlédnou rozsáhlý soubor v počtu téměř 1 100 kusů skel od období baroka do počátku 20. století. Jedná se o unikátní kolekci evropského a především českého skla „pro všední i slavnostní den“, která doposud nebyla vystavena v takovém množství. UPM zapůjčilo cenné sbírkové předměty zámku Světlá nad Sázavou v souvislosti s rekonstrukcí pražské historické budovy muzea a výstavbou nového centrálního depozitáře.

Zámek Vranov nad Dyjí

Evropská kamenina ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze

20. červen 2014 – 31. prosinec 2017

spolupořadatel: Národní památkový ústav

výběr exponátů: Magdalena Prosková

návštěvnost: odhadem 10 000 osob

Pro expozici historického uměleckého řemesla ve Státním zámku ve Vranově nad Dyjí UPM zapůjčilo celou sbírku kameniny, která patří k nejucelenějším a nejkvalitnějším souborům svého druhu ve střední Evropě. Důvodem probíhající prezentace tohoto fondu, zahrnujícího více než 1 500 předmětů, je již zmiňované uzavření sbírek UPM v letech 2014 až 2016 kvůli generální rekonstrukci historické budovy a výstavbě nového centrálního depozitáře.

Vranovská expozice připravená ve spolupráci s Národním památkovým ústavem nabízí soubor vybraných keramických výrobků od sedmdesátých let 18. století do sedmdesátých let 19. století. Zastoupena je v ní produkce anglických, francouzských, italských, německých, rakouských, uherských, ruských, lucemburských a belgických manufaktur. Z českého a moravského prostředí se mimo jiné uplatňují kameninové továrny pracující v Praze, Týnci, Staré Roli, Dalovicích, Kravsku, Teplicích, Děčíně, a také ve Vranově nad Dyjí, kde v 19. století působila významná manufaktura vyrábějící jemnou kameninu v anglickém stylu.

Muzeum textilu v České Skalici – pobočka UPM

Historie textilní výroby

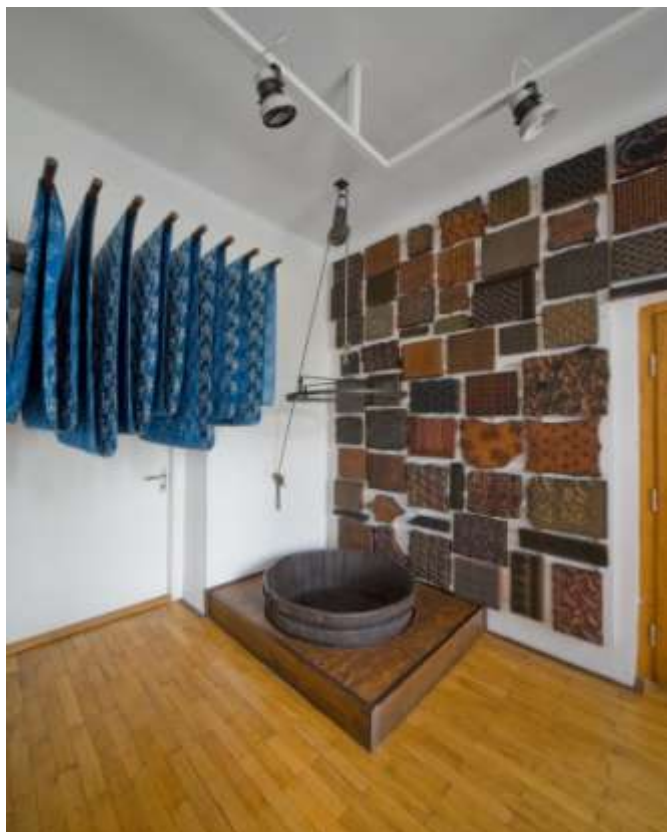
celková návštěvnost (včetně výstav): 4 536 (platících) osob

Expozice jediného českého muzea specializovaného na historii textilní výroby sleduje vývoj textilnictví, zvláště textilního tisku, v České republice i v zahraničí. Muzeum textilu patří k cílům české trasy Evropských textilních cest (www.ETN-net.org/routes).

Textilie, pracovní nástroje, nářadí a náčiní seznamují s historií zpracování textilních surovin, vývojem přádelnictví, tkalcovství, barvířství a tisku. Produkci našich i zahraničních textilních tiskáren a tkalcoven ilustruje bohatý fond vzorníků. K vzácným položkám patří fragmenty textilií Koptů (křesťanských potomků starých Egypťanů), tkaniny domorodých obyvatel Senegalu a Súdánu nebo doklady spolupráce výtvarných umělců s textilní výrobou.

Expozice je věnována mimo jiné vývoji rukodělné textilní výroby, mechanizovanému tisku, tradicím bavlnářské výroby, historii textilních tiskáren ve východních Čechách a spolupráci textilních tiskáren s výtvarníky Mikolášem Alšem, Josefem Čapkem, Františkem Kyselou, Zdenkem Seydlem, Karlem Svolinským, Jiřím Trnkou a dalšími.

Nalezneme zde tkalcovský stav, deskový potiskovací stroj (perotina), válcový tiskací stroj a stůl pro mechanizovaný filmový tisk, dále zařízení dílen vzorkaře – výrobce forem pro ruční tisk, modrotiskaře a rytce tiskacích válců. Svoji zručnost si mohou návštěvníci vyzkoušet na kobercovém stavu a replice neolitického stavu.

Zámek Klášterec nad Ohří

Expozice porcelánu ze sbírek UPM

návštěvnost expozice: 11 051 osob

Zámek v Klášteřci nad Ohří se stal, vzhledem k tradici místní proslulé porcelánky, ideálním místem pro představení bohaté sbírky UPM. Expozice českého porcelánu přístupná s průvodcem v jedenadvaceti sálech prvního patra zámku seznamuje s tvorbou předních tuzemských porcelánek v proměnách stylových epoch a v kontextu s dobovým mobiliářem, který pochází též z fondů UPM. Vybrané kolekce reprezentují tvorbu období biedermeieru, jež bylo zlatým věkem českého porcelánu, dále rozvoj raně industriální výroby neorokokového a secesního porcelánu, a také produkci v éře moderních stylů 20. století, kdy český porcelán zejména v meziválečném období a na Světové výstavě Expo '58 dosahoval mezinárodních úspěchů. Expozici uzavírají ukázky designu sériově vyráběných souprav z přelomu 20. a 21. století.

Další část expozice představuje na vybraných příkladech souborů stolního nádobí, solitérů a figurální tvorby produkci **čínského a japonského porcelánu**, na niž v 18. století navazovala počínající evropská produkce. Její expozice v sousedním sále dokumentuje nejen výrobu **evropského porcelánu**, ale také osudy původních majitelů vystavených předmětů, kteří se stali ve 20. století oběťmi holocaustu.

5) Další prezentační, edukační a ediční činnosti UPM

Zápůjčky exponátů

Přes obtížné podmínky související s uložením sbírek UPM zapůjčilo rozsáhlé i dílčí kolekce na 21 akcí v ČR včetně dlouhodobých regionálních expozic i významných výstav na Pražském hradě či v Národní galerii.

Zápůjčky exponátů a publikací v rámci ČR

název a lokace výstavy	vypůjčitel (lokace)	Termín zápůjčky	počet zapůjčených předmětů
Retromuseum Cheb stálá expozice	GAVU	od října 2015 dlouhodobě	160 ks
Hrady a zámky objevované a opěvované, Jízdárna Pražské hradu	NPÚ	18. 12. 2014– 15. 3. 2015	17 ks z tzv. Karlštejnského pokladu a 2 ks ze sbírky nábytku (Pohled na Pražský hrad a stůl di pietre dure)
Karlštejnský poklad hrad Karlštejn	NPÚ	17. 3. 2015– 29. 2. 2016	17 ks z tzv. Karlštejnského pokladu (převzat výběr z Pražského hradu, dále rozšířen i v r. 2016)
Oskar Kokoschka a Praha Veletržní palác	NG	19. 2.– 28. 6. 2015	1 publikace z knihovny
Riziko loajálnosti - rakouská, německá a česká kulturní identita v umění 19. století	ZČG v Plzni	17. 2.–17. 5. 2015	6 publikací z knihovny
Ladislav Sutnar – užitá tvorba	ZČM v Plzni	14. 5.–15. 11. 2015	11 ks hraček (L. Sutnar)
Zdeněk Rossman	MG v Brně	14. 5.–20. 9. 2015	9 plakátů (Z. Rossman) 13 publikací z knihovny
Interpretační centrum na zámku ve Žďáru nad Sázavou	Kinsky – S.E.S.T.A.	od července 2015 – stálá expozice	4 ks kovů, resp. jiných materiálů (slonovina atd.), 5 ks keramika
Ladislav Sutnar – Venuše	Galerie města Plzně	21. 5.– 5. 8. 2015	5 ks obrazů
Cizí dům. Německá architektura v Čechách 1848–1918	VŠUP v Praze	10. 7.–5. 9. 2015	7 ks publikací z knihovny
Josef Gočár – Interiéry	Městské muzeum v Jaroměři	11. 6.–27. 9. 2015	15 ks nábytku
Jan Kotěra – učitel bydlení	Kotěrovo centrum architektury, o.p.s. Trmalova vila	2. 6. 2015– 31. 12. 2018	12 ks nábytku
Památky mého kraje	Czech Architecture Week, s.r.o., Klášteř Sv. Jiří	17. 8.– 18. 10. 2015	1 ks porcelán z Klášterce nad Ohří
Jan Svoboda	MG v Brně	9. 10. 2015– 17. 1. 2016	1 fotografie J. Svobody Modrý obraz
Rothmayerova vila – stálá expozice	MHMP	od 30. 9. 2015	dlouhodobá zápůjčka z fondu při sbírce fotografie (J. Plečnik) –

			materiál: kamenné, kovové aj. fragmenty a objekty
Budování státu. Reprezentace Československa v umění, architektury a designu	NG – Veletržní palác	20. 11. 2015– 2. 6. 2016	zápůjčka 6 fotografií, 1 grafiky, 1 souboru skla, 4 ks nábytku
Petr Johanus – dřevěné objekty a asambláže (autorská výstava)	Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích	15. 9.– 8. 11. 2015	2 ks hraček
Smysl pro umění	NG – Salmovský palác	23. 10. 2015– 10. 1. 2016	2 ks grafiky (V. Preissig)

Zápůjčky exponátů UPM do zahraničí

název výstavy	vypůjčitel	termín zápůjčky	počet exponátů
Masterpieces of Glass from the Museum of Decorative Arts in Prague	Beijing Art Museum Henan Provincial Museum Shanxi Museum Liaoning Provincial Museum	6. 1.–15. 3. 2015 27. 3.–21. 6. 2015 16. 7.–14. 10. 2015 24. 10. 2015– 14. 2. 2016	211 ks ze sbírky skla
The Radiance of Stillness and Motion. Bohemian Glass from the Collection of the MDA in Prague	Suntory Museum of Art, Tokyo Aichi Prefectural Ceramic Museum Kobe City Museum	11. 4.–24. 5. 2015 6. 6.–30. 8. 2015	200 ks ze sbírky skla
The Story of Bohemian Glass	National Museum of Korea, Soul	10. 2.–26. 4. 2015	92 ks ze sbírky skla
Arts & Foods	Triennale di Milano	9. 4.–31. 10. 2015	22 ks keramiky a nábytku
European Lifestyle in Ceramics	1/ Muzej primenjene umetnosti, Bělehrad 2/ Porzellanikon Selb	19. 5.–28. 6. 2015 31. 7.–15. 11. 2015	13 ks keramiky
Anton Cepka	Die Neue Sammlung, Munich	13. 3.–7. 6. 2015	10 ks šperk
Bohemian Art Nouveau	Prague House Brussels	9. 7.–10. 9. 2015	66 ks plakát, sklo, nábytek

Muzejní edukace

Během rekonstrukce hlavní budovy je možné zhlédnout předměty ze sbírek na mnoha místech České republiky i v zahraničí, i když v roce 2015 se vzdělávací činnost zaměřila především na expozice secese v pražském Obecním domě v podobě tradičních úterních přednášek a komentovaných prohlídek. Pokračoval cyklus přednášek **Osobnosti secese** a byl zahájen nový cyklus **Secesní inspirace ve 20. a 21. století**, uskutečnily se **procházky po secesní architektuře Prahy** a tematicky zaměřené komentované prohlídky expozice. Celková návštěvnost programů za rok 2015 byla 431 účastníků, což představuje průměr 16 účastníků na 1 program.

K expozici secese jsme také připravili ve spolupráci s katedrami výtvarné výchovy a historie a didaktiky dějepisu Pedagogické fakulty UK v Praze výzkumný grantový projekt **Škola za školou: učíme se v muzeu**. Finančně jej podpořilo Ministerstvo kultury v programu Kulturní aktivity – podprogram Podpora výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví pro rok 2015. V květnu byla uzavřena mezi PedF UK v Praze a Moravským zemským muzeem, ve kterém pracuje Metodické centrum muzejní pedagogiky MK ČR, smlouva o bezplatném užívání metodik galerijního/muzeijního programu pro předškolní, základní a gymnaziální vzdělávání. Tato metodika byla vytvořena jako jeden z výstupů výzkumného grantu NAKI, jehož spoluřešitelem bylo UPM v Praze. Metodiky jsou přístupné rovněž na webových stránkách muzea.

V první polovině roku 2015 jsme se zaměřili na rozšíření samoobslužných edukačních programů na zámku v Kamenici nad Lipou (od 16. 5.): k expozici **Angličáci** jsme vytvořili aktivní zónu s autodráhou, na které si návštěvníci mohou vyzkoušet jízdní, parkovací i rychlostní vlastnosti svých (či na místě zapůjčených) modelů. Jako muzejní dárek jsme připravili papírovou skládačku garáže na angličáka.

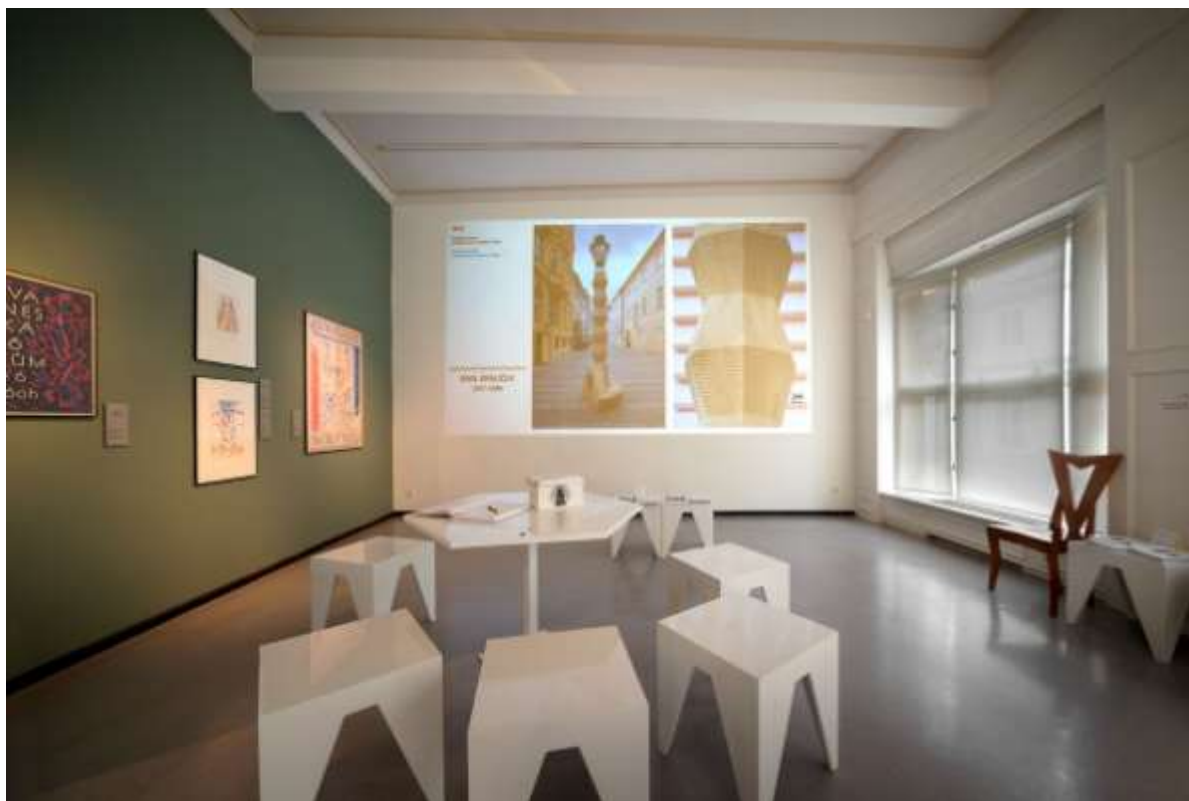
Součástí expozice **1+kk pro panenky** (od 1. května) je aktivní zóna vybavená dětským nábytkem firmy TON s magnetickou hrou, která návštěvníky vybízí k sestavení vlastního návrhu interiéru z vybraných exponátů expozice nábytku. Tato aktivita propojuje expozici pokojíků s designem nábytku, a směřuje návštěvníky k zhlédnutí expozice nábytkového designu v prvním patře zámku. V blízkosti obou expozic jsme vytvořili malou kreslírnu, kde si návštěvníci mohou nakreslit své návrhy aut či pokojíků.

Program **Řeč věcí: kubismus** připravený pro 2. ročník festivalu *Open Square – Otevřené Palachovo náměstí* (17. 10.) jsme zaměřili na v té době instalovanou expozici kubismu. Na replikách exponátů si návštěvníci vyzkoušeli, jak se sedí na kubistické židli a jak se pije z kubistického hrnku. V souvislosti s expozicí připravovanou do nově zrekonstruované budovy jsme prostřednictvím ankety zjišťovali názory účastníků na muzejní expozice a dotazovali se na jejich preference.

Součástí expozice **Český kubismus** v domě U Černé Matky Boží (od 2. 12.) je aktivní zóna s projekcí kubistické architektury a tištěnou mapkou **Procházka po pražské kubistické architektuře**, která je návštěvníkům k dispozici. Zájemci si mohou vyzkoušet sezení na replikách kubistických židlí a s pracovními listy **Obyčejná židle nebo vzácný exponát?** zkoumat jejich vlastnosti. Všechny pracovní listy nabízíme v elektronické podobě na webových stránkách muzea www.czubismus.cz. Edukační programy k expozici jsme zahájili komentovanou prohlídkou expozice. Pro studenty katedry dějin a didaktiky dějepisu PedF UK

v Praze se uskutečnil seminář k objektovému učení, po němž studenti začali pracovat na návrzích edukačních programů k expozici.

Každá z exteriérových výstav z cyklu **Panelová sídliště v ČR jako součást kulturního dědictví ČR** zahrnuje aktivizační a studijní prvky a edukační programy pro školy **Poznejte svou školu** a **Sbíráš, sbírám, sbíráme**. Anketa pro návštěvníky souvisejících přednášek mapuje vztah účastníků programů k bydlení v panelu a reflektuje naše výstavy. Doprovodný program výstavy v Pardubicích byl rozšířen o prezentaci projektu na setkání učitelů ve Východočeské galerii.

Pohled do tzv. aktivní zóny v expozici Český kubismus se skládačkou loga expozice a projekcí kubistické architektury.

Účastník edukačního programu pro mateřskou školu Řeč věcí: secese
v expozici *Secese/Vitální umění 1900* v Obecním domě

Ediční činnost

K expozici **Český kubismus** v domě U Černé Matky Boží připravila autorka expozice Lucie Vlčková ve spolupráci s dalšími kurátory UPM průvodce v české a anglické verzi. Drobná knížka v originálním grafickém zpracování Štěpána Malovce se u návštěvníků setkává s velice příznivým přijetím.

Dalším titulem ediční řady Design – profily – osobnosti byla publikace Ivy Knobloch a Lady Hubatové Vackové mapující celoživotní tvorbu **Václava Ciglera**, umělce a designéra, jemuž světový věhlas přinesly zejména plastiky z optického skla.

Současně byly dokončeny grafické práce na anglicko-české publikaci věnované životnímu příběhu a dílu **Evy Eisler** (3. svazek edice Design – profily – osobnosti), jež se proslavila na poli šperku, ale věnuje se také interiérovému designu, výstavnictví i volné tvorbě. V současné době působí jaké vedoucí ateliéru K.O.V. pražské Vysoké školy uměleckoprůmyslové. Kurátorka sbírky kovů Petra Matějovičová knihu dokončila již v roce 2014, ale vzhledem k obtížím spoluvydavatele titul mohl vyjít až na přelomu let 2015 a 2016.

K výstavě v Korejském národním muzeu v Soulu **The Story of Bohemian Glass** připravila editorka Jana Kunešová z Národního muzea v Praze ve spolupráci s kurátorem sbírky skla UPM Milanem Hlavešem katalog. Publikace čítající přes 280 reprodukcí zaznamenává historii českého uměleckého skla a jeho vývoj ve vztahu k dobové kultuře.

Soustředili jsme se také na dokončení grantových publikací, které vyjdou v roce 2016 – především kolektivní souborné knihy zaměřené na design v českých zemích ve 20. století (Iva Knobloch, Radim Vondráček a kol.), s jejímž vydáním ve spolupráci s nakladatelstvím Academia se počítá v roce 2016. Na následující rok připravujeme také titul mapující padesát nejzajímavějších panelových sídlišť (Lucie Skřivánková a kol.) a dvě publikace věnované tvorbě a osudům majitelů dvou významných pražských módních salonů Oldřichu Rosenbaumovi a Arnoštce Roubíčkové.

Český kubismus

Průvodce expozicí Uměleckoprůmyslového musea v Praze

Czech Cubism

A Guide to the permanent exhibition of the Museum of Decorative Arts in Prague

Publikace věnovaná fenoménu českého kubismu čtenáře provádí všemi tematickými okruhy expozice v domě U Černé Matky Boží – první pražské kubistické stavbě. Tato klíčová témata, mezi něž patří například „Skupina výtvarných umělců“, „Kubistický interiér a nábytková tvorba“ či „Šikmá plocha a krystal“, sledují vztahy mezi volným uměním, architekturou a interiérovou tvorbou. Text doprovázejí reprodukce nábytku, předmětů z keramiky, skla a kovů, ornamentálních tapetových vzorů, plakátů a knižní grafiky ze sbírky UPM, Moravské galerie v Brně a Národního muzea. Ideové propojení volného a užitého umění v období kubismu dokumentují obrazy a plastiky z fondů Národní galerie v Praze, Západočeské galerie v Plzni a ze soukromé sbírky. Hlavní tvůrce, jako jsou Josef Gočár, Vlastislav Hofman, Pavel Janák, Otto Gutfreund, Emila Filla, Josef Čapek, Bohumil Kubišta, Václav Špála a další, přibližují medailony. Události druhého desetiletí 20. století, které utvářely prostředí umělecké scény kubistů, jejich příznivců i kritiků, sleduje časová osa. UPM vydalo průvodce k zahájení stejnojmenné expozice v domě U Černé Matky Boží v Praze 3. prosince 2015.

autor: Lucie Vlčková

odborná spolupráce: Daniela Karasová

vydání: české a anglické

grafický design: Štěpán Malovec

foto: Ondřej Kocourek, Gabriel Urbánek

formát: 21 x 16,5 cm, měkká vazba

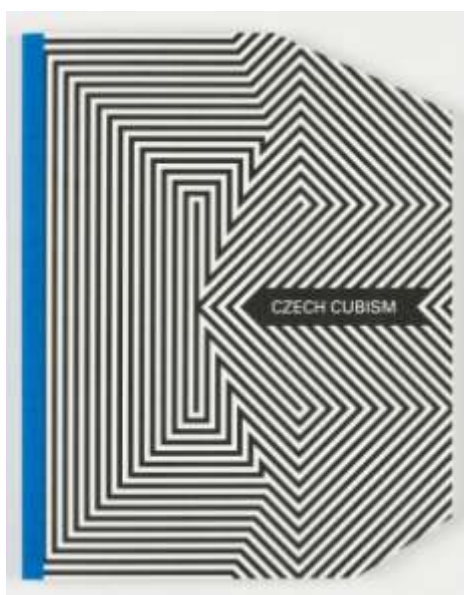
počet stran: 88

počet reprodukcí: 65

náklad: 1000 ks v češtině, 2000 ks v angličtině

ISBN 978-80-7101-149-1 (česky), ISBN 978-80-7101-150-7 (anglicky)

cena: 140 Kč (česky), 180 Kč (anglicky)

Václav Cigler

2. svazek Edice Design – profily – osobnosti

Václav Cigler (*1929) je umělec a designér, kterému světový věhlas přinesly zejména plastiky z optického skla. Své vizionářské technologické uvažování uplatnil také v oblasti designu užitečného skla, světelných systémů, šperku a nafukovacích struktur, které kniha zařazuje do dobového kontextu. Důraz je kladen na kresbu jako klíč k pochopení různorodého Ciglerova díla.

vydavatelé: UPM ve spolupráci s nakladatelstvím Arbor vitae

texty: Lada Hubatová Vacková, Iva Knobloch

vydání: české a anglické

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 24,5 x 21 cm, měkká vazba

počet stran: 354

počet reprodukcí: 255

náklad: 600 (ČJ), 600 (AJ)

ISBN: 978-80-7101-152-1 (UPM)

cena (v UPM): 660 Kč (česky), 880 Kč (anglicky)

Eva Eisler

3. svazek edice Design – Profily – Osobnosti

Eva Eisler (*1952) si světové jméno vydobyla na poli šperku. Její díla mají povahu architektonických vizí, konceptů mnoha rovin. Realizace Evy Eisler v oblasti interiérového designu, výstavnictví i volné tvorby objektů nabývaly na důležitosti od devadesátých let, první veřejné prezentace se ovšem odehrály už v raných sedmdesátých letech v Československu. Její zralá tvorba je spjata s pobytem v USA, kam umělkyně odešla v roce 1983 společně se svým životním partnerem, architektem Johnem Eislerem. Od roku 2000 oba opět pracují i v Čechách. Monografie sleduje autorčinu tvorbu v celém jejím časovém rozsahu a typologické šíři. Důraz je položen na šperkařské dílo druhé poloviny sedmdesátých a osmdesátých let, kdy Eva Eisler formulovala základní stylové i formální pojetí své tvorby. V severoamerickém prostředí je považována za zástupkyni evropských tradic uměleckého šperku, u nás máme tendenci v ní spatřovat posla amerického přístupu. Provenience díla však není důležitá – zásadní je kvalita a originalita.

vydavatelé: Uměleckoprůmyslové museum v Praze a nakladatelství Arbor vitae

text: Petra Matějovičová

vydání: anglicko-české

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 24,5 x 21 cm, měkká vazba

počet stran: 304

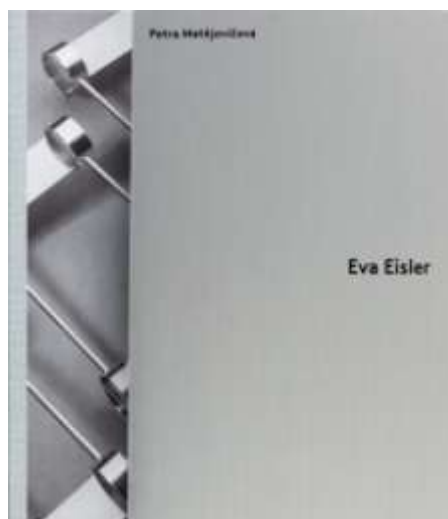
počet reprodukcí: 186

náklad: 600 ks

ISBN (UPM): 978-80-7101-136-1

ISBN (Arbor vitae): 978-80-7467-055-8

cena (v UPM): 580 Kč

The Story of Bohemian Glass

Katalog vznikl v rámci stejnojmenné výstavy, kterou připravilo Národní muzeum ve spolupráci s UPM pro Národní muzeum Koreje v Soulu (10. 2.–26. 4. 2015). Kniha je členěna do sedmi kapitol, které mapují vývoj českého uměleckého sklářství od počátků po současnost. Každá z kapitol sestává z úvodních odborných textů, následovaných jednotlivými katalogovými hesly k vystaveným exponátům (celkem 275 hesel). Artefakty pocházejí zejména ze sbírek Národního muzea a UPM a doplňuje je několik dalších tuzemských zápůjček. Jde zejména o předměty sklářské povahy – od korálů a ozdob z doby železné, antického skla, velkomoravských šperků, gotických číší a vitráží, renesančního malovaného skla a barokního křišťálu, přes barvami hýřící sklo a skleněnou bižuterii 19. století, tvarově bohaté secesní výrobky a sklo období art deco až po ukázky poválečného vývoje ateliérového skla včetně skla současného (Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová, René a Miluše Roubíčkovi, Jiří Harcuba, Vladimír Kopecký, František Vízner ad.). Dobový kulturní a společenský vývoj dokresluje ukázky gotické deskové malby, sochařství a liturgického textilu, renesanční a barokní grafiky, barokních religiózních předmětů, luxusních šperků nebo porcelánu 19. století. Knihu uzavírají dvě eseje hlavních autorů výstavy na téma společenských, kulturních, politických a hospodářských souvislostí sklářské produkce.

vydavatelé: Národní muzeum v Praze, UPM a National Museum of Korea

editorka: Jana Kunešová (NM)

autoři textů: Jana Kunešová, Milan Hlaveš a kol.

fotografie: Gabriel Urbánek

vydání: korejské

formát: 26,5 x 22,5 cm, měkká vazba

počet stran: 256

počet reprodukcí: 286

ISBN (NM) 978-80-7036-439-0

ISBN (UPM) 978-80-7101-147-7

Komunikace s veřejností

Po uzavření hlavní budovy muzea v lednu 2015 byly prostředky a možnosti komunikace s veřejností výrazně omezeny. Značné úsilí v této oblasti jsme proto směřovali k propagaci výstav mapujících historii panelových sídlišť v jednotlivých krajích, poboček muzea – expozic hraček, nábytku a kovových předmětů v Kamenici nad Lipou, Muzea textilu v České Skalici, expozice porcelánu v zámku Klášterec nad Ohří a výstav fotografií v pražské komorní Galerii Josefa Sudka. Největší pozornost jsme však věnovali dlouhodobé souborné expozici *Secese/Vitální umění 1900* v Obecním domě (od listopadu 2013), a připravované expozici *Český kubismus*, která byla zahájena v prosinci 2015 v domě U Černé Matky Boží.

Průběžně jsme vydávali informační a propagační materiály formátu DL určené jak k přímé distribuci, tak k distribuci, kterou zajišťoval externí dodavatel AdjustArt. Neplacená forma spolupráce probíhala s portály Kudyznudy.cz, Artmap.cz a Czechdesign.cz, Českými drahami, a.s., Billa Bonus Clubem, Asociací cestovních kanceláří ČR a dalšími.

Jako mediální partnery UPM získalo v roce 2015 měsíčník *Art & Antiques*, Radio 1, specializovaný časopis *FotoVideo*, *ČSA Review* a především Českou televizi. V rámci finančních možností muzea jsme realizovali řadu drobnějších kampaní v místech expozic (Obecní dům a dům U Černé Matky Boží).

K otevření expozice českého kubismu jsme uskutečnili rozsáhlejší reklamní kampaň. Outdoorové aktivity byly připraveny ve spolupráci se společností JCD (QS polepy tramvají, plakáty A3 uvnitř tramvají a interiérové reklamy uvnitř vozů metra), Česká televize odvysílala reklamní spoty v délce 20 sekund. Zprovoznili jsme samostatné webové stránky czkubismus.cz ve dvou jazykových mutacích (čj, aj). K otevření expozice proběhla PR akce na ČRo Radiožurnál v podobě večerních soutěží, do kterých jsme věnovali ceny.

Klasické reklamní aktivity vždy doprovázela obsáhlá PR kampaň. K jednotlivým akcím jsme pravidelně pořádali tiskové konference či setkání s novináři, během roku jsme rozeslali na dvě desítky tiskových zpráv, odborní pracovníci pravidelně vystupovali v různých médiích a podporovali tak CI muzea. V roce 2015 jsme aktivněji začali pracovat se sociálními sítěmi (Facebook). Zahájili jsme také přípravu nových webových stránek, které plánujeme spustit společně se znovuotevřením hlavní budovy muzea v roce 2017. Zapojili jsme se do druhého ročníku festivalu *Open Square/Otevřené Palachovo náměstí* (17. 10., společně s Českou filharmonií, Filozofickou fakultou UK a Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy) a využili tuto příležitost k propagaci expozice kubismu.

Nově jsme se více začali věnovat marketingovým nástrojům komunikace. K expozici *Secese/Vitální umění 1900* jsme připravili dotazník, na jehož základě jsme byli schopni posílit propagaci výstavy a odstranit některé organizační nedostatky. Pravidelně jsme začali vyhodnocovat návštěvnost podle kritérií, díky čemuž dokážeme lépe směřovat reklamu, PR a propagaci.

Muzeum se podílelo na řadě významných akcí jiných subjektů, jejichž PR a reklamní kampaně přímo neorganizovalo, ale aktivně se do nich zapojilo. Díky tomu se podařilo posílit CI a sílu loga UPM i v období, kdy byla uzavřena hlavní budova muzea. Pro příklad můžeme uvést *Keramické setkání Kolín*, *Czech Grand Design* či soutěž *Nejkrásnější kniha roku*.

Poskytování souhlasu s užití sbírkových předmětů pro reprodukční účely

I přes uskladnění sbírek mimo Prahu muzeum poskytovalo podklady žadatelům o reprodukce exponátů a uspokojilo dvě třetiny žádostí z České republiky, celkem 46 žadatelů, 23 je v jednání nebo nemohlo být uspokojeno. Zahraničním žadatelům jsme poskytovali především snímky související se zápůjčkami sbírkových předmětů do výstav; největší soubor poskytnutých reprodukcí byl předán do USA v souvislosti s připravovanou putovní výstavou.

Personálie

V říjnu 2015 nastoupila do oddělení Prezentace sbírek Michaela Kindlová na místo PR managerky Jany Ulipové, jinak k žádným personálním změnám nedošlo.

Dušan Seidl

vedoucí oddělení prezentace sbírek

Z expozice *Český kubismus* – kuželovitá váza navržená Jaroslavem Horejcem, 1911

Sbírkotvorná, vědeckovýzkumná a prezentační činnost sbírek

I. sbírka skla, keramiky a porcelánu

Balení sbírek, které probíhalo do února 2015, vyžadovalo vysoké nasazení a profesionalitu. Po jeho ukončení a po přestěhování do provizorních kanceláří se pracovníci I. sbírky od března soustředěně věnovali vědeckovýzkumné činnosti, administrativní správě sbírkového fondu a prezentaci sbírky, zvláště v zahraničí. Pokračovalo putování dvou velkých výstav skla ze sbírek UPM po významných muzejních institucích Číny a Japonska a ve spolupráci s Národním muzeem v Praze vznikla třetí obsáhlá výstava pro National Museum of Korea v Soulu. Tyto zahraniční aktivity si vyžádaly časově i fyzicky náročné kurýrní cesty za pomoci restaurátorů a dalších kolegů. Ve spolupráci s UPM vznikly stálé expozice *IGS History* v Novém Boru a *Retromuseum* Galerie výtvarných umění v Chebu (včetně publikace) a výběr skla pro budoucí expozici *UPM Base* pro pražské ZIBA Glass Experience Museum. UPM bylo partnerem *XII. Mezinárodního sklářského sympozia IGS*, významem a rozsahem světově ojedinělé akce. Sbíрка se dále autorsky a organizačně podílela na přípravách několika dalších výstav keramiky a skla v ČR, jako bylo například *26. Mezinárodní sympozium keramiky Bechyně 2014* (Galerie U Prstenu, Praha), *Bienále Keramické setkání Kolín 2015 – Socha a prostor, XXII. Letní keramická plastika* (Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy) a *Stanislav Libenský Award 2015*. Rozvíjelo se řešení výzkumných úkolů *Umění podmalby a Lustry a osvětlovací tělesa v Čechách 18.–19. století*. V rámci programu Creative Europe jsme zahájili spolupráci na evropském grantu *Ceramics and its Dimensions*.

Akvizice a péče o sbírky

Počátkem roku 2015 bylo díky mimořádně obětavému výkonu správkyní depozitářů, restaurátorů a dalších kolegů z UPM dokončeno náročné balení veškerých sbírek skla a keramiky. Správkyně depozitáře se v průběhu roku věnovaly upřesňování tzv. bednových seznamů (102 beden s historickým sklem: cca 6 400 sbírkových předmětů – Jana Černovská, historická keramika a porcelán: 9 397 předmětů – Magdalena Prosková). Jana Černovská byla hlavní koordinátorkou provozu v dočasném depozitáři UPM a jeho chod zajišťovala ve spolupráci s pracovníky oddělení správy budov UPM. Nově zpracováno bylo celkem 211 odborných karet (Dita Hálová, Milan Hlaveš, spolupráce na evidenci I. stupně [297 položek] Lucie Urbánková). Vznikala fotodokumentace a podklady pro zpracování sbírek Jílek (DE 9713) a Lobmeyr (dep. 1313 a DE 10925) trvale uložených ve Sklářském muzeu v Kamenickém Šenově (D. Hálová). Inventovány byly dlouhodobé zápůjčky ve Veletržním paláci Národní galerie v Praze (333 položek), v Müllerově vile Galerie hlavního města Prahy (158), ve Schwarzenberském paláci NG (79) a dalších expozicích (Obecní dům, Památník národního písemnictví: Letohrádek Hvězda, Středočeské muzeum Roztoky, NG: Šternberský a Salmovský palác, Pražský hrad, Národní muzeum: Vítkov). Dokončovaly se analýzy alabastrových skel na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze (Zuzana Zlámalová-Cílová, za UPM H. Brožková a J. Černovská). Závažnými restaurátorskými zásahy prošly podmalby na skle *David a Goliáš* a *Nalezení Mojžíše* a moderní vitraje Josefa Kaplického a Bohumila Eliáše st.

Pomocí darů a nákupů se nám dařilo obohatit kolekci designu a ateliérového skla, keramiky a porcelánu; z předmětů získaných v roce 2015 je potřeba zmínit design skla Arika Levyho (BOMMA), Aleksandry Stencel a Patrika Illa (RONA) či Václava Hanuše (Jablonecké sklárny), skleněné objekty Natsuho Enomoto, Jany Železníkové (Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze), Elišky Frydrychové (Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně), Jakuba Berdycha st., Jana Fabiána, Lukáše Houdka (VŠUP) a práce ze sympozia IGS 2012 (Marta

Gibiete – Lotyšsko, Katerina Verguelis – Izrael, Marika Račková, Palo Macho – Slovensko, Jiří Tesař), keramické objekty Evy Slavíkové, Evy Roučky a díla z Mezinárodního sympozia keramiky Bechyně 2010 (Doris Becker – Lucembursko, Robert Shay – USA), design porcelánu Pavly Krčmařikové, Markéty Novákové a Miry Podmanické, Jiřího Hlušíčky a studentské práce z VŠUP posledního dvacetiletí (Eva Králíková, Eva Pančochová, Pavla Vachunová, Petr Macek, Antonín Tomášek, Roman Vrtiška, Ondřej Batoušek a další), pro sbírku grafiky jsme získali kresby a návrhy profesora Václava Šeráka, do fondu sbírky skla byla dodatečně administrativně zařazena vitraj Adrieny Šimotové z roku 1957.

Prezentace sbírky

Společně s Národním muzeem v Praze naše sbírka připravila výstavu *The Story of Bohemian Glass* pro National Museum of Korea v Soulu k 25. výročí zahájení diplomatických styků Korejské a České republiky (10. 2.–26. 4. 2015, autoři a kurýři Jana Kunešová – NM Praha a M. Hlaveš – UPM, spolupráce J. Schöttner). Třemi zastávkami pokračovalo putování výstavy *The Masterpieces of Glass from the Museum of Decorative Arts in Prague* po významných čínských muzeích: Beijing Art Museum, Beijing, 6. 1.–15. 3. 2015; Henan Museum, Zhengzhou, 27. 3.–21. 6.; Shanxi Museum, Taiyuan, 16. 7.–14. 10.; Liaoning Provincial Museum, Shenyang, 24. 10. 2015–14. 2. 2016 (kurýrní cesty 1x J. Černovská, 2x M. Hlaveš). Na dvě další místa se v Japonsku přesunula výstava *The Radiance of Stillness and Motion. Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague*: do Aichi Prefectural Ceramic Museum, 11. 4.–24. 5., a Kobe City Museum, 6. 6.–30. 8. 2015 (kurýři 1x M. Prosková, 1x M. Hlaveš).

Postoupily práce na výstavě *Masterpieces from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague* pro muzea v USA, na přípravě koncepce nové stálé expozice UPM a stálé expozice *UPM Base* pro ZIBA Glass Experience Museum. Za UPM byl pověřen Milan Hlaveš, který se podílel také na výstavě *Art Nouveau Prague* v Pražském domě v Bruselu (zapůjčeno 12 předmětů ze sbírky skla), a spolupracoval při vzniku stálé expozice *Retromuseum*, Galerie výtvarných umění v Chebu, pro niž byla připravena rozsáhlá zápůjčka skla (46 předmětů). Sbírkou se podílela na expozici kubismu připravené na závěr roku do domu U Černé Matky Boží a zápůjčkami též na dalších zahraničních výstavách: *Arts and Foods* na Triennale di Milano (15 ks), *Formkunst*, Vídeň (7 ks), *Ceramics and Its Dimensions*, Bělehrad a Selb (2 ks).

Vědeckovýzkumná činnost

Helena Brožková pokračovala v řešení výzkumného úkolu *Umění podmalby*, mimo jiné dohledáváním předloh a upřesňováním katalogu podmaleb ze sbírky UPM, a na toto téma připravila texty pro *Jihočeský sborník historický*, *Journal of Glass Studies* (Corning, USA) a časopis *Sklář a keramik*, pro nějž vznikl také text o korozi skla na základě výzkumu financovaného Ministerstvem kultury ČR (projekt DF12P01OVV017), publikovaný i v rámci sborníku konference AIHV 2015 (Association internationale pour l'histoire du verre). Helena Brožková ve spolupráci s Hedvikou Sedláčkovou započala s přípravou rekonstrukce tzv. Lannovy sbírky skla.

Jan Schöttner vypracoval text do sborníku k sedmdesátým narozeninám profesora Jiřího Kuthana o religiózních námětech na harrachovském skle dekorovaném zatavenými keramickými inkrustacemi. Vypracoval také katalogová hesla do publikace *Bez hranic. Umění Krušnohoří mezi gotikou a renesancí* (k výstavě Národní galerie ve Valdštejnské jízdárně v Praze) a spolupracoval za UPM na výstavě o Ferdinandu Tyrolském (na rok 2017). Začal řešit výzkumný úkol *Lustry a osvětlovací tělesa v Čechách 18.–19. století*.

Výstava *The Masterpieces of Glass from the Museum of Decorative Arts in Prague*
v Liaoning Provincial Museum, Shenyang, foto: Zhao Ou

V souvislosti se sledováním současné sklářské a keramické tvorby jsme intenzivně pokračovali ve vytváření pramenné základny formou dokumentace, terénních výzkumů a organizování oborového života (D. Hálová; M. Hlaveš). Lucie Urbánková vytvořila soupis sklářských výtvarníků vystavovaných v UPM mezi lety 1998–2015 (458 položek). Dita Hálová připravila pět katalogů výstav současné keramiky a texty pro časopisy *Sklář a keramik* a *Ateliér*. Milan Hlaveš spolupracoval na publikaci *Design v českých zemích. InSTITUTE moderního designu 1900–2000* (mimo jiné kapitolou Ateliérová tvorba), byl spoluautorem katalogu výstavy v National Museum of Korea v Soulu, textů pro publikace *European Glass Experience* a *Retromuseum* (GAVU Cheb), do časopisu *Sklář a keramik* a dalších. Coby kurátor se po dobu více než dvou let podílel na přípravách a v říjnu 2015 na realizaci XII. Mezinárodního sklářského sympozia IGS, Nový Bor, mimo jiné výběrem účastníků (80 umělců ve 12 sklárnách; partnerem UPM; grant Libereckého kraje; část uměleckých výsledků přejde v roce 2016 do sbírek UPM). Pokračoval v přípravě publikace *Biografický slovník českých sklářských výtvarníků 20.–21. století*. Pokračoval v přípravě publikace *Biografický slovník českých sklářských výtvarníků 20.–21. století*.

Zahájili jsme spolupráci na mezinárodním grantu *Ceramics and Its Dimensions* (2014–2018) v rámci programu Evropské unie Creative Europe (EAC/S16/2013, M. Hlaveš, D. Hálová).

Publikace

Jana Kunešová (ed.) – Milan Hlaveš a kol., *The Story of Bohemian Glass*, kat. výstavy National Museum of Korea, Soul, vydalo Národní muzeum v Praze – UPM v Praze – National Museum of Korea, Soul 2015, 256 stran, ISBN (NM) 978-80-7036-439-0, ISBN (UPM) 978-80-7101-147-7.

Kateřina Čapková – Petra Linhartová – Milan Hlaveš (eds.), *Stanislav Libenský Award 2015*, kat. výstavy ZIBA Glass Experience Museum, Praha 2015, ISBN 978-80-905760-1-8.

Dita Hálová, *26th International Symposium of Ceramics in Bechyně 2014/26. Mezinárodní symposium keramiky Bechyně 2014*, (kat. výstavy UPM a SVUK v Galerii U Prstenu), Mezinárodní symposium keramiky Bechyně o.p.s. 2015, ISBN 978-80-260-8815-8.

Dita Hálová (ed.) – Zdeněk Freisleben – Pavel Rajdl, *10. Keramické setkání Kolín. Socha a prostor*, kat. výstavy UPM a SVUK, Praha 2015, ISBN 978-80-7101-151-4.

Dita Hálová, *Zwischen Prag und Budweis*, kat. výstavy Galerie Marianne Heller, Heidelberg, České Budějovice 2015, ISBN 978-80-260-8365-8.

Dita Hálová (ed.) – Šárka Radová, *Jindřiška Radová – Život s keramikou*, kat. výstavy Galerie Novoměstské radnice, Praha 2015, ISBN 978-80-260-8005-3.

Dita Hálová, *Miroslav Oliva – Andělům a kočkám. Sochařská a designérská tvorba*, kat. výstavy Chodovská tvrz, Praha 2015, ISBN 978-80-260-7640-7.

Časopisecké a knižní příspěvky

Helena Brožková, Podmalby neboli obrazy malované za sklem v interiérech barokních sídel východočeské šlechty, *Jihočeský sborník historický* 84, 2015, s. 382–408.

Helena Brožková, Daniel Preissler and Ignaz Preissler: Court Painters on the Estate of the Counts Kolowrat Liebsinsky in Eastern Bohemia, připraveno pro *Journal of Glass Studies*.

Zuzana Zlámalová-Cílová – K. Mlsnová – Helena Brožková – Michaela Kněžů-Knížová – Irena Kučerová, Crizzling Glass. Corrosion Products and Chemical Composition of Bohemian Glass, in *AIHV 2015: 20th Congress of the International Association for the History of Glass*.

- Dita Hálová, Miroslav Oliva. Sochařská a designérská tvorba na Chodovské tvrzi, *Sklář a keramik* 2015, č. 5–6, s. 123–124.
- Dita Hálová, Život s keramikou Jindřišky Radové, *Sklář a keramik* 2015, č. 7–8, s. 188–190
- Dita Hálová, Čtvrt století „Mezi sochou a keramikou/Zwischen Prag – Budweis – Heidelberg“, *Sklář a keramik* 2015, č. 11–12, s. 287–289.
- Dita Hálová, Maninovy obyčejné vztahy, *Ateliér* 2015, č. 9, s. 6.
- Jan Schöttner, Religiózní náměty na harrachovském skle dekorovaném zatavenými keramickými inkrustacemi (pastami) v období biedermeieru a druhého rokoka, in Magdalena Hamsíková (ed.), *Sborník k sedmdesátým narozeninám prof. Jiřího Kuthana*, v tisku.
- Jan Schöttner, kat. hesla, in: Jan Klípa – Michaela Ottová (eds.), *Bez hranic. Umění Krušnohoří mezi gotikou a renesancí*, kat. výstavy Národní galerie v Praze, v tisku.
- Jan Schöttner, hesla č. 129, 132, 137, in: Jana Kunešová (ed.) – Milan Hlaveš: *The Story of Bohemian Glass*, kat. výstavy National Museum of Korea, Soul, Národní muzeum v Praze – UPM v Praze – National Museum of Korea, Soul 2015, s. 104, 105, 108, ISBN (UPM) 978-80-7101-147-7.
- Jiří Fronek – Milan Hlaveš, in: *European Cultural Lifestyle in Ceramics from Baroque until Today*, Faenza 2015, ISBN 978-88-907708-2-1.
- Petr Nový, Milan Hlaveš – 45 let, *Sklář a keramik* 2015, č. 9–10, s. 237–238.
- Milan Hlaveš, Výstavní prezentace designu skla v 50. letech 20. století, *Sklář a keramik* 2015, č. 11–12, s. 250–254.
- Milan Hlaveš, Odešla Miluše Roubíčková, *Sklář a keramik* 2015, č. 11–12, s. 293, 274.
- Milan Hlaveš, European Glass Today, in Paloma Pastor (ed.), *European Glass Experience*, Museo Tecnológico del Vidrio, La Granja 2015.
- Milan Hlaveš, IGS – International Glass Symposium Nový Bor, *Neues Glas/New Glass* 2015, č. 3–4, s. 50–51.
- Milan Hlaveš, Československé sklo na stůl i do vitríny, in: Daniela Kramerová (ed.), *Retromuseum. Životní styl a design v ČSSR*, GAVU, Cheb 2016, ISBN 978-80-87395-22-6.
- Milan Hlaveš, Československé sklo na stůl i do vitríny, in: Daniela Kramerová (ed.), *Retromuseum. Životní styl a design v ČSSR*, malý katalog, GAVU, Cheb 2016, s. 80–83, ISBN 978-80-87395-23-3.
- Milan Hlaveš, Czechoslovak Glass for Both Table and Display Cabinet, in: Daniela Kramerová (ed.), *Retromuseum. Lifestyle and Design in ČSSR*, GAVU, Cheb 2016, v tisku.
- Milan Hlaveš, Czechoslovak Glass for Both Table and Display Cabinet, in Daniela Kramerová (ed.), *Retromuseum. Lifestyle and Design in ČSSR*, small catalogue, GAVU, Cheb 2016, v tisku.
- Milan Hlaveš, Mezinárodní sklářské sympozium IGS 2015 – České sklo žije!, *Sklář a keramik* 2015, č. 7–8, s. 169.
- Milan Hlaveš, *Tichá radost (Skleněné objekty a obrazy Lady Semecké)*, *Ateliér* 2015, č. 7, (také na Artalk, vyhledáno 25. 3. 2015).
- Milan Hlaveš, Vladimír Kopecký a z jeho školy, in: *Vladimír Kopecký a z jeho školy*, kat. výstavy MA'MA Club Gallery, Ostrava 2015.
- Milan Hlaveš, Jindra Viková, in: *Jindra Viková*, 2016, v tisku.
- Milan Hlaveš, 22. Letní keramická plastika, *Xantypa* 2015, č. 10, s. 88–89.
- Anna Špuláková-Beránková – Tereza Lišková, Co si myslí o IGS a českém sklu Sylva Petrová, Milan Hlaveš a Petr Nový?, www.materialtimes.com, vyhledáno 8. 10. 2015.

Plakát k výstavě *The Radiance of Stillness and Motion: Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague* v Aichi Prefectural Ceramic Museum, Seto

Další odborná činnost a práce s veřejností

Helena Brožková se zúčastnila konference věnované podmalbám 9. *Tagung zur Hinterglaskunst* v bavorském Kaufbeurenu (9.–10. 10.). Jan Schöttner vyřizoval žádosti o vydání osvědčení o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Dita Hálová autorsky připravila výstavy spolupořádané UPM: 26. *Mezinárodní symposium keramiky Bechyně 2014*, Galerie U Prstenu, Praha (granty MK ČR a Jihočeského kraje), *Keramické setkání Kolín 2015 – Socha a prostor* (s Pavlem Rajdlem) a v jeho rámci *Medailon Hany Purkrábkové a Karla Pauzera*, Regionální muzeum Kolín. Byla členkou hodnotící komise *Hrnčířských trhů* v Berouně. Dále spolupracovala se Sdružením výtvarných umělců-keramiků, pro které realizovala výstavy *Miroslav Oliva – Sochařská a designérská tvorba*, Chodovská tvrz, Praha, *Jindřiška Radová – Život s keramikou*, Galerie Novoměstská radnice, Praha, a nezávisle připravila výstavu *Zwischen Prag und Budweis*, Galerie Marianne Heller, Heidelberg.

Milan Hlaveš v únoru ukončil funkční období, v němž předsedal Českému výboru ICOM. Pracoval nadále jako člen předsednictva ICOM Glass Committee, člen Akademie designu ČR, Regionální komise Národního památkového ústavu v Praze, Umělecké rady Fakulty umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Rady stipendijního programu pro oblast výtvarného umění, architektury, designu a užitých umění MK ČR, komise pro sbírkotvornou činnost Muzea hlavního města Prahy a sklářských muzeí v Novém Boru a Kamenickém Šenově (zde je i členem muzejní rady), redakčního kruhu časopisu *Sklář a keramik*, Správní rady Pražské galerie českého skla a sboru Artistic Program Advisory Committee – Pilchuck Glass School, USA. Po osmé předsedal porotě mezinárodní studentské soutěže *Sanssouci Junior Glass Match* v Karlových Varech, byl členem soutěžní komise *Cena Ludwiga Mosera 2015*, garantem mezinárodní sklářské soutěže a výstavy *Stanislav Libenský Award 2015*. V souvislosti s XII. International Glass Symposium byl spoluautorem 30minutového dokumentárního filmu (VAAR Studio) a výstavy IGS ve Sklářském muzeu v Novém Boru (s Petrou Ajšmanovou a Eliškou Vavříčkovou). Předsedal komisi obhajob magisterských diplomových prací katedry užitého umění Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze. Pod patronací UPM vytvořil stálou expozici *IGS History* v Ajeto Art Glass Museu v Novém Boru a byl spolukurátorem výstavy *XXII. Letní keramická plastika*, Středočeské muzeum, Roztoky u Prahy (s Petrem Ladou). Účastnil se konference *20th Congress of the International Association for the History of Glass AIHV a ICOM Glass Committee Annual Meeting*, Fribourg, Švýcarsko. Organizačně se podílel na vzniku replik neoklasicistního skla pro sbírky dánské královské rodiny (stálá expozice *The Golden Tableau – Thorvaldsen's Royal Commision*, Kodaň, zámek Amalienborg, výroba Kolektiv Ateliers). Byl lektorem publikace Petra Nového z MSB Nisou *Pohyb – Výraz – Emoce. Figury a figurky v českém sklářském umění a řemesle/Motion – Expresion – Emotion. Figures and Figurines in Bohemian and Czech Glass Art and Craft*, Jablonec nad Nisou 2015.

Pracovníci sbírky provedli celkem 26 komentovaných prohlídek výstav a úvodních slov vernisáží. Kurátoři nad rámec pracovního úvazku v UPM vyučovali na Vysoké škole chemicko-technologické (H. Brožková – cyklus *Dějiny užitého umění – sklo a keramika* pro posluchače oboru konzervování-restaurování silikátů při Ústavu skla a keramiky), Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy (J. Schöttner – *Evropské umělecké řemeslo* pro Ústav pro dějiny křesťanského umění), Vysoké škole uměleckoprůmyslové (M. Hlaveš – *Historie a současnost sklářské tvorby* pro katedru užitého umění) a Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně (M. Hlaveš – *Historie designu skla III a Aktuální tendence sklářské tvorby* pro ateliér Design skla Fakulty multimediálních komunikací).

Přehled přednášek

D. Hálová: *Medailon Hany Purkrábkové a Karla Pauzera*, Regionální muzeum Kolín

M. Hlaveš: *European Glass Today*, Museo del Vetro, Murano (Itálie), seminář *European Glass Experience*, vyzvaná přednáška

M. Hlaveš: *History of Bohemian Glass*, Aichi Prefectural Ceramic Museum, Seto (Japonsko), vyzvaná přednáška

Přehled komentovaných prohlídek výstav a úvodních slov vernisáží

Jana Černovská

- komentované prohlídky expozice *Secese/Vitální umění 1900*, Obecní dům, Praha (2x)

Dita Hálová

- komentované prohlídky:

Jindřiška Radová – Galerie Novoměstské radnice

Keramické setkání – Kolín

- úvodní slova:

Refreš/Vladimír Uhlík – Divadlo Viola, Praha

Šárka Radová a Eva Heřmanská/Keramika – Galerie Svatoš, Kostelec nad Černými Lesy

Tomáš Proll/Reliéfy a kresby – Divadlo Viola, Praha

Miroslav Oliva – Chodovská tvrz, Praha

Jindřiška Radová – Galerie Novoměstské radnice, Praha

Zwischen Prag und Budweis – Galerie Marianne Heller, Heidelberg

Keramické setkání – Kolín

26. Mezinárodní symposium keramiky Bechyně 2014 – Galerie U Prstenu, Praha

Milan Hlaveš

- komentované prohlídky:

Masterpieces of Glass – Liaoning Provincial Museum

Secese/Vitální umění 1900, UPM – Obecní dům v Praze

Interiéry UPM – Hlavní budova UPM

Stanislav Libenský Award – ZIBA, Praha (2x)

- úvodní slova:

Bystro Design/Sklo – Sklářské muzeum, Nový Bor

Vladimír Kopecký a z jeho školy – MA'MA Gallery, Ostrava

Sklo nad Labem/Ilja Bílek a žáci – Sklářské muzeum, Nový Bor

Sklo ze Mstišova – Regionální muzeum, Teplice

Čtyři z Pětiky/Kreslený humor – Galerie Portheimka, Praha

Vladimír Klein/Sklo – Kostel sv. Ducha, Nový Bor

Marta Taberyová/Keramika – Muzeum hlavního města Prahy, Ctěnice

XXII. Letní keramická plastika – Středočeské muzeum Rožtoky u Prahy

XII. International Glass Symposium – Sklářské muzeum, Nový Bor

J. Schöttner

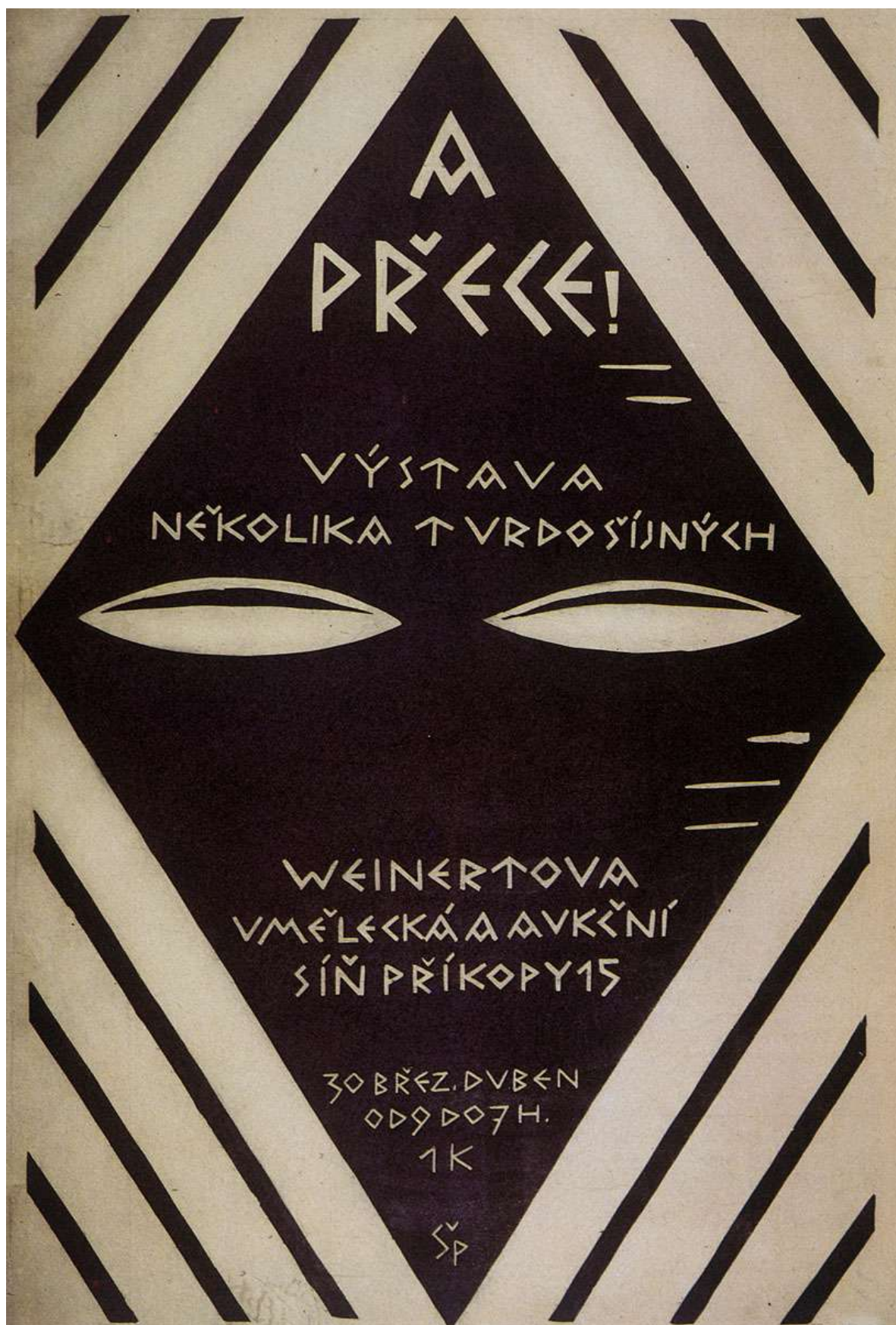
komentované prohlídky expozice *Secese/Vitální umění 1900*, UPM – Obecní dům v Praze (3x).

Personálie

Personální stav sbírky zůstal oproti roku 2014 nezměněn. Jana Černovská pokračovala ve studiu na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Milan Hlaveš

vedoucí sbírky skla, keramiky a porcelánu

Z expozice Český kubismus – plakát Václava Špály, 1918

II. sbírka užité grafiky a fotografie

Po mnoha desetiletích sbírka grafiky a fotografie opustila prostory historické budovy UPM, pro depozitární účely již zcela nevhodné, a veškerá činnost jejích pracovníků se musela přizpůsobit situaci, kdy sbírkové fondy byly dislokovány a přístup k nim se stal značně obtížný. Tomu se musela podřídit jak péče o sbírku, tak dramaturgie výstav, možnosti zápůjček i plány vědeckovýzkumné práce.

Akvizice a péče o sbírky

Relativně nejméně se vystěhování sbírek dotklo akviziční činnosti. Omezení možnosti pracovat s muzejním sbírkovým materiálem se v mnoha ohledech promítlo do průzkumu jiných fondů a zároveň posílilo i úsilí o další doplňování sbírek. Do sbírky fotografie tak přibýlo celkem 464 přírůstků, zatím zpracovaných jen v prvním stupni evidence vzhledem k nepřístupnosti většiny těchto nově získaných souborů, dočasně uložených mimo Prahu.

Nejdůležitějším nákupem do fotografické sbírky byl zisk fotografického alba s portréty české a evropské šlechty z poloviny 19. století, které zachycuje aristokratickou smetánku té doby a zároveň je přehledem nejkvalitnější portrétní produkce (pražský ateliér Rupp a Bekel ad.). Dále byly zakoupeny soubory prací Jana Sklenáře, Karla Čapka, Ericha Einhorna a Marie Einhornové. Ještě zásadnější význam pro rozvoj sbírky měly četné dary a systematické vyhledávání těchto akvizičních příležitostí. Dlouhodobým záměrem kurátora sbírky fotografie bylo doplnit fondy o nejvýznamnější představitele současné výtvarné scény, kteří pracují s médiem fotografie. V roce 2015 se podařilo získat darem od autorů řadu zásadních děl z pomezí výtvarné tvorby/fotografie, například výběr z díla ostravského malíře, grafika a fotografa Eduarda Ovčáčka, práce Václava Stratila, Aleny Kotzmannové, Mileny Dopitové, Štěpánky Šimlové či Jiřího Černického. Převzetí darů od rodin Jeleny Látalové (59 fotografií z let 1940–1968) a Jana Kubíčka (26 prací z 50.–80. let) umožnilo připravit v letošním roce těmto autorům samostatné výstavy. Velký soubor svých fotografií sbírce darovala Helena van der Kraan (105 ks), své autorské práce dále věnovali Ivan Dezort, Vladimír Birgus, Gabriel Urbánek, stejně jako představitelé mladší generace výtvarníků a fotografů Jiří Thýn či Ondřej Brody. Dlouhodobě se ukazuje, jak prestižní je pro jednotlivé umělce být zařazen do sbírek UPM.

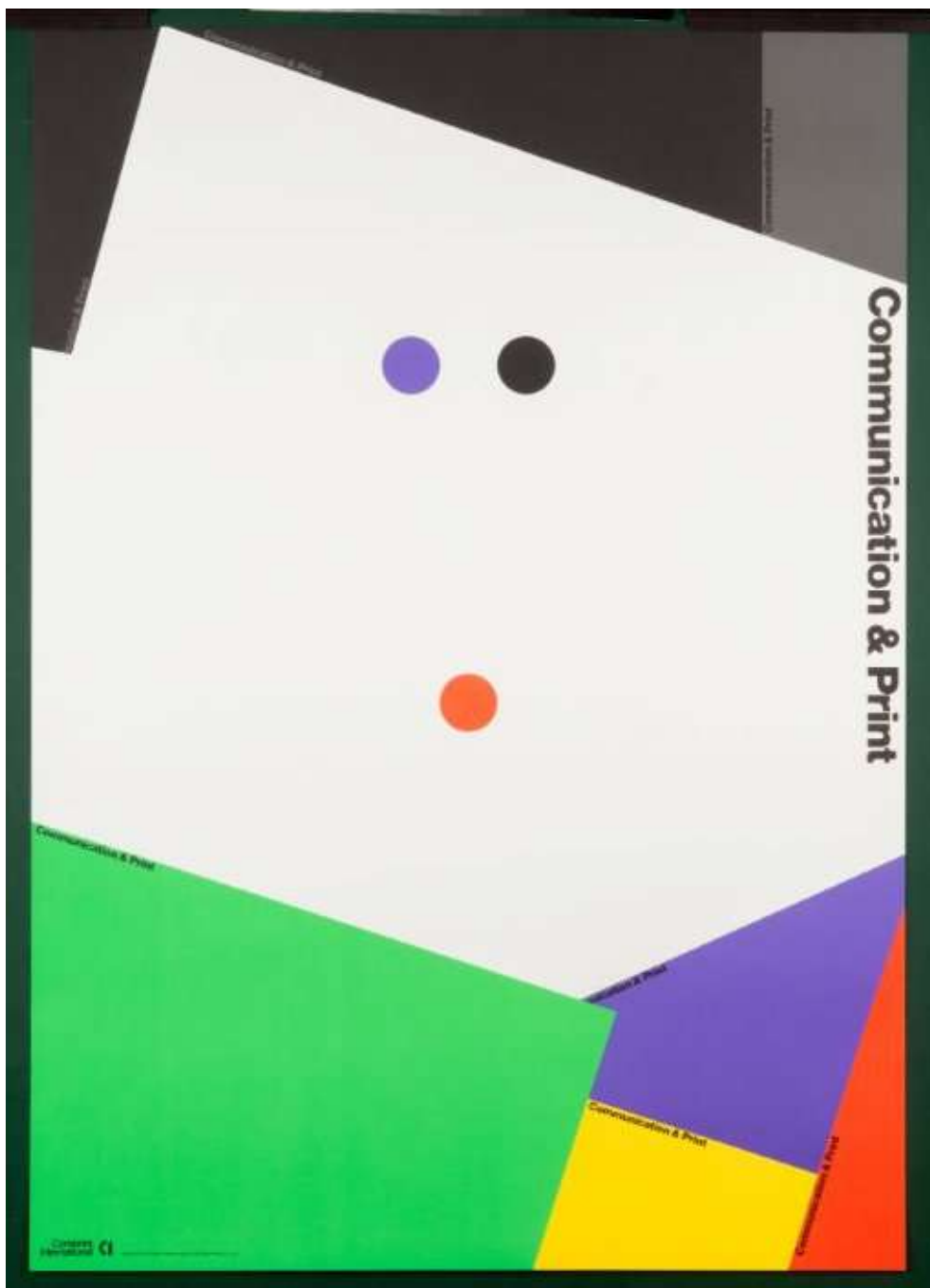
Podobně jako sbírka fotografie se v uplynulém roce díky daru rozrostla sbírka plakátu. Výjimečnou událostí se pro muzeum stalo rozhodnutí japonského tiskařského koncernu Dai Nippon Printing se sídlem v Tokiu věnovat ze svého grafického archivu početnou kolekci 1 130 plakátů tří nejvýznamnějších japonských grafických designerů posledního půlstoletí (Shigeo Fukuda, Ikko Tanaka, Kazumasa Nagai). Muzeum tak získalo reprezentativní soubor japonského plakátu od 70. let 20. století do současnosti a stalo se jednou z mála evropských muzejních institucí s takto bohatou kolekcí.

Největší nákup do sbírky grafiky a kreseb představoval zisk 260 kusů kresebných návrhů Antonína Kybala (návrhy na textil, tapiserie, instalace apod.), které byly zakoupeny z rodinné pozůstalosti (odsouhlaseno poradním sborem již v roce 2014). Muzejní sbírku dále doplnily soubory obalové grafiky ze 60. a 70. let (dar Evy Pelechové), nákup oděvních návrhů Evy Sekerové z let 1949–1950, nákup litografického zobrazení expozice Světové výstavy v Londýně 1851 a další.

Péče o grafické sbírky se soustředila na kontrolu lokačních seznamů vytvořených při balení sbírek do palet, doplňování digitální evidence a inventurních podkladů (Lucie Kölbersberger). Zásadním počinem ve sbírce fotografie bylo dokončení zápisu všech

sbírkových předmětů do muzejního systému DEMUS, díky mnohaletému úsilí správkyňe depozitáře Jitky Štětkové. Ve spolupráci s restaurátorským oddělením započalo čištění a balení fondu obrazů a kreseb v depozitáři v Kamenici nad Lipou (za vydatné pomoci Luboše Venkrbce a Ivany Šiškové), dále byly připraveny exponáty pro expozici kubismu, faksimile kreseb pro expozici secese v Obecním domě a zadána výroba obalů pro uložení knih a grafiky v novém depozitáři (Markéta Berdychová, Lucie Kölbersberger).

Plakát Ikko Tanaky věnoval muzeu japonský tiskařský koncern Dai Nippon Printing jako součást kolekce 1 130 plakátů nejvýznamnějších japonských grafických designérů posledního půlstoletí.

Prezentace sbírky

Hlavním projektem UPM, na němž měla sbírka výrazný koncepční a organizační podíl (hlavní autorkou Lucie Vlčková), byla příprava stálé expozice *Český kubismus* v domě U Černé Matky Boží. Vystaveny zde byly kromě jiného plakáty a jiné grafické práce Františka Kysely, V. H. Brunnera, Václava Špály, Vlastislava Hofmana a dalších. Bez omezení probíhala také výstavní činnost v komorní Galerii Josefa Sudka na Úvoze. Zde Josef Mlčoch připravil jako každoročně tři výstavy, tentokrát věnované fotografiím Jindřicha Broka, žáček Státní grafické školy v Praze a fotografickému dílu spisovatele Zdeňka Pluhaře. Významnou byla muzejní spolupráce na zpřístupnění vily Otto Rothmayera v Praze-Břevnově, která přešla do péče Muzea hlavního města Prahy a to ji po mnohaleté rekonstrukci 30. září 2015 otevřelo veřejnosti. Do interiéru vily byly zapůjčeny lavice, stolky a jiné původní předměty (včetně kmenu bezu), které UPM uchránilo a převzalo před rekonstrukcí do dokumentačního fondu sbírky fotografie (péčí Jana Mlčocha).

Přes uzavření sbírek a redukci zápůjček jiným institucím se nakonec vyjít vstříc žadatelům v téměř v desítku případů. Národní galerii byla zapůjčena díla na výstavu *Budování státu – Státní reprezentace v umění, architektuře a designu 1918–1993* (Veletržní palác, 20. 11. 2015–2. 6. 2016, připraveno kolektivem VŠUP), Moravské galerii v Brně na retrospektivu díla Jana Svobody *Nejsem fotograf* (19. 11. 2015–21. 2. 2016), Západočeské galerii v Plzni a Galerii města Plzně na projekty v rámci programu Evropského města kultury (*Mnichov – Zářící metropole umění*, ZČG, 27. 1.–6. 4., *Ladislav Sutnar: Venuše*, Galerie města Plzně, 10. 5.–13. 8.) či kolegům z Ústavu dějin umění AV ČR na výstavu *Smysl pro umění. Ceny České akademie věd a České akademie císaře Františka Josefa I., pro vědu, slovesnost a umění* (Salmovský palác NG, 23. 10. 2015–10. 1. 2016). V zahraničí byl představen menší soubor české secese *Art Nouveau Prague* v Pražském domě v Bruselu (8. 7.–30. 8.), s výběrem plakátů, na němž se podílel Petr Štembera. Připravovány byly také zápůjčky na zahraniční výstavy pro rok 2016, například fotografie Josefa Sudka do Paříže a Kanady nebo díla Artělu na výstavu *Formkunst* do Vídně.

Vědeckovýzkumná činnost

V rámci institucionální podpory vědy a výzkumu v UPM byli pracovníci sbírky odpovědnými garanty a řešiteli téměř poloviny všech výzkumných cílů muzea (7 z celkového počtu 16). Kromě zpracování českého kubismu to byla především příprava monografie *Václav Cigler*, dokumentující designovou tvorbu a pedagogickou práci tohoto renomovaného výtvarníka, skláře a designéra (Iva Knobloch a Lada Hubatová-Vacková). Asi nejnáročnějším odborným úkolem muzea byly závěrečné ediční práce, výběr vyobrazení a sazba rukopisu souborných dějin designu (*Design v českých zemích 1900–2000*), na nichž se vedle hlavních editorů Ivy Knobloch a Radima Vondráčka podíleli všichni pracovníci sbírky. Mariana Kubištová v této souvislosti pokračovala ve výzkumu designu plastů a utvářela dokumentační fond jako základ budoucí sbírky. K dalšímu svazku postoupilo zpracování dějin Topičova salonu, tentokrát studii k jeho počátkům v letech 1894–1899, na nichž participoval Petr Štembera. Publikovány byly texty vzešlé z předchozích výzkumů raného díla Oldřicha Hlavsy a článek věnovaný vizuální identitě muzeí (Iva Knobloch). Pro *Jahrbuch des Kunsthistorischen Museums Wien* byla do tisku dána studie zabývající se proveniencí unikátních „vzorníků“ augsburského platnéře, nazývaných Thun-Hohensteinská alba, dnes se nacházejících ve sbírce UPM ve fondu vzácných tisků a rukopisů (Radim Vondráček).

Sbírka se podílela na většině grantových projektů muzea, především na zpracování díla Antonína Kybala (Lucie Vlčková) nebo na výzkumu panelových sídlišť (program NAKI), v jehož rámci Mariana Kubištová prováděla rešerše dobové fotografické dokumentace

v archivních fondech, knihách a časopisech a na pěti souvisejících výstavách pracovala jako obrazová editorka. Jan Mlčoch publikoval text k dílu Přemysla Koblice určený pro grant programu NAKI (č. DE12P010VV042), jehož nositelem bylo Národní technické muzeum, a připravil text *Neztráčet neklid* pro výstavu a publikaci Josefa Sudka, organizovanou National Gallery of Canada (2016 v Paříži a Ottawě). Radim Vondráček pokračoval ve spolupráci na výzkumu díla Františka Tkadlíka v rámci projektu Národní galerie (grant Grantové agentury ČR). Nově přijat byl projekt zaměřený na činnost Krásné jizby a její aktivity v oblasti užitého umění a designu (GA ČR, 2016–2017, řešitelkou Lucie Vlčková). Zahájena byla též příprava publikace *Alfons Mucha a Pavilon Bosny a Hercegoviny na Světové výstavě v Paříži 1900*, dojednaná k vydání ve dvojjazyčné verzi (anglicky a bosensko-srbochorvatsky). Iva Knobloch absolvovala stipendijní pobyt Fulbrightovy nadace v Muzeu moderního umění v New Yorku, během něž připravila přednášku a text na téma českého designu ve sbírkách MoMA.

Z tiskové konference k zahájení expozice *Český kubismus* v domě U Černé Matky Boží. Zleva autorka výstavy Lucie Vlčková, ředitelka UPM Helena Koenigsmarková a PR manažerka UPM Michaela Kindlová

Publikační činnost

Lada Hubatová-Vacková – Iva Knobloch, *Václav Cigler*, UPM v Praze – Arbor vitae, Praha, 2015, 352 s., edice Design – profily – osobnosti, ISBN 978-80-7101-152-1 (UPM česky), ISBN 978-80-7101-153-8 (UPM anglicky).

Iva Knobloch, Oldřich Hlavsa 1933–1955, in: Barbora Tylová (ed.), *Oldřich Hlavsa. Jde o to, aby o něco šlo*, Vysoká škola uměleckoprůmyslová – Akropolis, Praha 2015, s. 48–72, ISBN 978-80-7470-055-2 (Akropolis), ISBN 978-80-86863-68-9 (VŠUP).

Iva Knobloch, Vizuální identita muzeí v informační době, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 2015, č. 72, s. 38–49.

Iva Knobloch, Bitter Fame: Czech Glass Designer Věra Lišková in MoMA's Collection, in: *POST AT MoMA – notes on modern and contemporary art around the globe*, May 2015, 10 pp.

http://post.at.moma.org/content_items/645-bitter-fame-czech-glass-designer-vera-liskova-in-moma-s-collection.

Mariana Kubištová, Inspirace místo boje, *Art & Antiques*, 2015/2016, č. 12/1, s. 78–81 [recenze výstavy Dohnat a předehtat: Československý a polský design 60. let 20. století, Muzeum umění Olomouc, 15. 10. 2015–24. 1. 2016].

Jan Mlčoch, Místo úvodu, in: *Přemysl Koblic, fotograf, chemik*, Národní technické muzeum, Praha 2014, s. 7–10, ISBN 978-80-7037-250-0.

Petr Štembera – Tereza Novotná, Topičův salon a plakáty konce 19. století, in: Kristýna Brožová (ed.), *Topičův salon 1894–1899*, Praha 2015, s. 61–75, ISBN 978-80-905744-4-1.

Lucie Vlčková, Petra Trnková. Podle přírody! Fotografie a umění v 19. století. Příklady z českých a moravských sbírek, *Umění LXIII*, 2015, č. 1–2, s. 112–115.

Lucie Vlčková, *Český kubismus. Průvodce expozicí Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, UPM v Praze 2015, ISBN 978-80-7101-149-1.

Lucie Vlčková, *Czech Cubism. A Guide to the Permanent Exhibition of The Museum of Decorative Arts in Prague*, UPM, Prague 2015, ISBN 978-80-7101-150-7.

Radim Vondráček, Novoročenky jako charita, in: Zdeněk Hojda – Marta Ottlová – Roman Prahel (eds.), *Útisk – charita – vyloučení. Sociální 19. století. Sborník příspěvků z 34. ročníku mezioborového sympozia k problematice 19. století*, Plzeň, 27. 2.–1. 3. 2014, Praha 2015, s. 227–238, ISBN 978-80-200-2460-2.

Další odborná činnost a práce s veřejností

Pracovníci sbírky poskytovali konzultace, prováděli rešerše a v rámci možností pomáhali badatelům, např. v souvislosti s přípravou knihy o Viktoru Olivovi. Působili na vysokých školách, především na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, lektorovali odborné publikace a články, oponovali magisterské a doktorské disertace (např. R. Vondráček na VŠUP a Filozofické fakultě UK v Praze). Mariana Kubištová byla členkou Akademie designu, Jan Mlčoch členem Umělecké rady Fakulty umění a designu UJEP v Ústí nad Labem, členem akviziční komise Severočeského muzea v Liberci a působil v pedagogických komisích katedry fotografie FAMU v Praze. Spolupracoval s Českou televizí (na cyklu Česká fotografie) a se stanicí Vltava Českého rozhlasu, připravil též článek o Jindřichu Brokovi pro časopis *Roš Chodeš* a příspěvek do *Židovského kalendáře* o Lotharu Neumannovi. Iva Knobloch zasedala ve vědecké radě Moravské galerie v Brně, v Akademii designu aj. Radim Vondráček byl členem poroty Gloria musaealis, členem komise CES (Centrální evidence sbírek) při Ministerstvu kultury, působil ve vědeckých radách Památníku národního písemnictví v Praze, Západočeského muzea v Plzni i v nákupní komisi Západočeské galerie, jako člen výboru se podílel na činnosti Uměleckohistorické společnosti.

Přednášky, komentované prohlídky výstav a expozic

Iva Knobloch:

Bitter Fame: Czech Glass Designer Věra Lišková in MoMA's Collection, přednáška na Akademii výtvarných umění v Praze, 9. 12.

(Ne)máte rádi secesi? Vnímání secese ve 20. a 21. století, přednáška v Obecním domě v Praze, 20. 10.

Československý pavilon na Světové výstavě v New Yorku 1939, přednáška, Akademie výtvarných umění, 9. 12.

Secese/Vitální umění 1900, komentovaná prohlídka expozice, Obecní dům v Praze, mj. pro Asociaci výtvarných umělců z Nantes, 10. 6.

Mariana Kubištová:

Josef Sudek a Hradec Králové, přednáška u příležitosti vydání knihy, Juditina věž, Praha, 22. 1.

Fotografické budování moderní Prahy, přednáška na konferenci Od veduty k fotografii:

Inscenování města v jeho historii, Archiv hl. města Prahy, 6.–7. 10. 2015

Jan Mlčoch:

Dějiny evropské fotografie II. 1939–1969, prezentace knihy, Leica Gallery Prague, 16. 3.

Jindřich Brok: Fotografie, komentovaná prohlídka výstavy, Galerie Josefa Sudka, 24. 3.

Přemysl Koblíček: Fotograf/chemik, prezentace knihy, Café Sladkovský, Praha, 14. 4

Akční Praha, prezentace knihy Pavlína Morganové, Bar Park, Praha, 24. 4.

Pražské fotografické salony 1900–1948, přednáška v rámci výstavy Foto OKO, Leica Gallery Prague, 25. 5.

Žačky Státní školy grafické, komentovaná prohlídka výstavy, Galerie Josefa Sudka, 1. 9.

Zdeněk Pluhař: Fotografie, komentovaná prohlídka, Galerie Josefa Sudka, 1. 12.

Petr Štembera:

Secesní plakát, komentovaná prohlídka v expozici Secese/Vitální umění 1900, UPM – Obecní dům v Praze, 3. 3.

Lucie Vlčková

Český kubismus, komentovaná prohlídka expozice pro veřejnost, 8. 12.

Radim Vondráček

Teorie designu, přednášky a semináře na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze (2014/2015, 2015/2016)

Masterpieces from Glass Collection of The Museum of Decorative Arts in Prague, proslov k zahájení výstavy v Beijing Art Museum, Peking, Čína, 7. 1.

Neviditelná loyality. Rakušané, Češi, Němci v české kultuře 19. století, sympozium v Západočeském muzeu v Plzni, 26.–28. 2.

The Radiance of Stillness and Motion. Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague, zahájení výstavy v Kobe City Museum, Kobe, Japonsko, 5. 6.

European Museum Network Conference (MUSCON), účast na konferenci v Museu del Disseny, Barcelona, 30. 9.–3. 10.

Personálie

Personální obsazení sbírky v roce 2015 zůstalo beze změn.

Radim Vondráček

vedoucí sbírky užité grafiky a fotografie

Z expozice *Český kubismus* – urna z měděného plechu
připsaná Antonínu Procházkovi, kolem r. 1916

III. sbírka prací ze dřeva, kovů a různých materiálů

Podobně jako v jiných odděleních UPM lze i v případě Sbírký prací ze dřeva, kovů a různých materiálů za společného jmenovatele mnoha výstavních a publikačních projektů roku 2015 označit *Český kubismus*. Kromě expozice v domě U Černé Matky Boží můžeme s tímto tématem obecněji či úžeji spojit výstavy Josefa Gočára v Jaroměři či Jana Kotěry v pražské Trmalově vile, na kterých pracovníci oddělení spolupracovali, i zápůjčku na prezentaci *Arts and Foods* v rámci Triennale di Milano. S výzkumem a prezentací českého kubismu souvisely též akvizice do muzejních sbírek či restaurátorské zásahy, realizované v průběhu roku za odborného dohledu kurátorů oddělení. Ostatní odborné aktivity odboru byly spjaty především s realizací expozice historických hodin na zámku ve Světlé nad Sázavou a přípravou výstavních projektů na další období.

Méně viditelnou aktivitou při pohledu zvenčí zůstávaly přípravy budoucího uložení sbírek v novém Centrálním depozitáři UPM. Pracovníci oddělení zodpovědní za uložení i každodenní péči o sbírkové předměty se v průběhu celého roku věnovali mnoha úkolům, souvisejícím se stěhováním i způsobem ukládání sbírek, a to s ohledem na bezpečnost předmětů i jejich dostupnost pro plánované výstavy.

Akvizice a péče o sbírky

Bezprostřední expoziční využití při prezentaci českého kubismu stavělo do popředí akvizice děl z tohoto období, zvláště nákup části nábytkového souboru z vily v Holicích, navrženého spolu s celou stavbou architektem Otakarem Novotným (zisk souboru do muzejních sbírek byl předjednaný již v roce 2014, a proto avizován již v předchozí výroční zprávě UPM). Expozici v domě U Černé Matky Boží posílily kromě přírůstků sbírek i dlouhodobé zápůjčky, v případě nábytku především soubor navržený Josefem Gočárem z majetku soukromého sběratele.

Expoziční využití ve zrekonstruované historické budově UPM nabízí štít s heraldickým znakem Richarda svobodného pána von Dotzauer, prezidenta pražské Obchodní a živnostenské komory, mecenáše a spoluzakladatele UPM. Práci datovanou rokem 1868 jsme do sbírek získali nákupem. V pokusech o akvizici děl starších historických období sbírka bohužel významný úspěch nezaznamenala. Připravován byl zejména nákup komody francouzského ebenisty Jeana-Baptisty Hedouina z období Ludvíka XV. ze soukromé sbírky s pražskými i pařížskými vazbami.

Prostřednictvím darů byly obohaceny sbírky drahých i obecných kovů. Kolekce současného autorského šperku v první jmenované sbírce byly tímto způsobem doplněny o objekty Markéty Šílené a Marcely Steffanové. Kvalitní ukázky dílenské produkce prací z obecných kovů představují kromě jiného secesní stůl vídeňské provenience či osvětlovadlo od tuzemské firmy Kovona, vyrobené v padesátých letech 20. století.

Aktivity v oblasti péče o sbírkové předměty zahrnovaly jak práce směřující k prezentaci děl v plánovaných výstavách, tak přípravy pro transport, vybalování a ukládání předmětů v budovaném centrálním depozitáři. Provizorní podmínky přitom náročnost těchto úkonů zvyšovaly. Kromě spolupráce při restaurování předmětů určených pro expozici kubismu (rešerše původního stavu fragmentárně dochovaných předmětů – výzkum dobové fotodokumentace), prováděném pracovníky restaurátorského oddělení UPM, se podařilo vytipovat a zapůjčit předměty pro externí restaurování (studenty Vyšší odborné školy v Turnově, Vysoké školy chemicko-technologické v Praze), které probíhalo za průběžných konzultací ze strany pracovníků sbírky.

Průběžná péče o předměty uložené v depozitářích se týkala zejména historického nábytku v depozitáři v Chlumíně, a to včetně fotodokumentace aktuálního stavu předmětů a systematizace jejich uložení s ohledem na připravované stěhování do Centrálního depozitáře. Napříč všemi sbírkovými fondy probíhala kontrola a doplňování lokačních seznamů (zohledňujících aktuální uložení v transportních obalech i budoucí rozmístění v novém centrálním depozitáři) a systematizace elektronické evidence. Fyzická inventura předmětů byla prováděna zejména v případě dlouhodobých zápůjček jiným institucím.

Prezentace sbírek

Sbírkový fond oddělení byl kurátory v průběhu roku využit ve dvou stěžejních projektech: v expozici *Český kubismus* v domě U Černé Matky Boží, a v *Expozici historických hodin*, otevřené na zámku ve Světlé nad Sázavou. Těžištěm expozice *Český kubismus* se stal výběr kubistických interiérů a jejich fragmentů od většiny významných českých architektů tvořících v tomto stylu. Neméně zajímavé téma představuje okruh objednavatelů těchto interiérů z řad českých intelektuálů, umělců a mecenášů. Expozici bylo možné realizovat díky ucelené sbírce kubistického nábytku UPM, s přispěním zápůjček od soukromých sběratelů a veřejných institucí ČR. Součástí expozice se staly i předměty ze sbírky UPM, které byly dosud expozičně využity v expozici Národní galerie v Praze ve Veletržním paláci. *Expozice historických hodin* pak představuje zásadní rozšíření již dříve otevřené expozice ze sbírek UPM na zámku ve Světlé nad Sázavou. Stěžejní prezentace mechanických hodin zahrnuje široký výběr typů, jež významně zasáhly do historického vývoje oboru. Doplňují ji ukázky hodin slunečních. Jde o dosud nejrozsáhlejší prezentaci hodin ze sbírek UPM mimo prostory muzea.

I přes podstatné omezení možnosti zapůjčování sbírkových předmětů UPM na výstavy a expozice z důvodu jejich provizorního uložení (s minimalizovanými možnostmi přístupu k jednotlivým předmětům) byl i rok 2015 naplněn bohatou aktivitou v této oblasti. Již v roce 2014 byly zahájeny výstavy zahrnující historické předměty mimořádné hodnoty *Otevři zahradu rajskou: Benediktini v srdci Evropy 800–1300* (Národní galerie v Praze, Valdštejnská jízdárna, 7. 11. 2014–15. 3. 2015) či *Hrady a zámky objevované a opěvované* (Národní památkový ústav ú. p. s. v Českých Budějovicích, Jízdárna Pražského hradu, 19. 12. 2014–15. 3. 2015). V roce 2015 byly skromnou výstavou se zásadním exponátem ze sbírek UPM připomenuty události spjaté se smrtí Jana Husa (gotický kalich zv. z Lipnice, zapůjčený na výstavu *Stížný list české a moravské šlechty proti upálení Jana Husa, 600 let*, Muzeum Vysočiny v Havlíčkově Brodě, 29. 9.–6. 12.) a dále představeny ukázky výtvarné kultury 16.–18. století v expozici *Interpretačního centra – Muzea nové generace* v Zámku ve Žďáru nad Sázavou (od května 2015). Ostatní zápůjčky reprezentovaly tvorbu 20. století. Sbírkový nábytek i tentokrát přispěla k podobě výstavních projektů na téma kubismu a modernismu: *Josef Gočár a český kubismus, výstava k 135. výročí narození a 70. výročí úmrtí* (Městské muzeum v Jaroměři, 11. 6.–27. 9.), *Jan Kotěra, učitel bydlení* (expozice v Trmalově vile v Praze, od 23. 4.), prezentace českého kubistického nábytku v rámci expozice *Arts and Foods* (10. 4.–31. 10.) na Triennale di Milano. Zápůjčky děl z druhé poloviny 20. století zahrnovaly autorský šperk Antona Cepky (výstava *Anton Cepka – kynetické šperky* v galerii Die Neue Sammlung - Pinakothek der Moderne, Mnichov, 14. 3.–7. 6.) i prototypy a hromadně vyráběné přístroje, vybrané pro chystanou expozici *Retromuseum* (GAVU Cheb, od 17. 2. 2016).

Započali jsme přípravu pro vystavení částí tzv. Karlštejnského pokladu v roce 2016 v rámci projektů spjatých s výročí narození Karla IV., stejně jako práce na přípravě stálé expozice UPM na rok 2017. Podíleli jsme se na přípravě audioprůvodce k expozici *Barokní*

umělecké řemeslo ze sbírek UPM, zpřístupněné od roku 2009 ve Schwarzenberském paláci v Praze.

Pod vedením kurátora sbírky postupovaly přípravné práce na výstavě *Masterpieces from the Museum of Decorative Arts in Prague* plánované pro USA na roky 2018–2019 (texty pro katalog, katalogová hesla, texty do výstavních prostor).

Část souboru nábytku navrženého Pavlem Janákem pro Růženu Jakubcovou, 1911–1912, v expozici českého kubismu v domě U Černé Matky Boží

Vědeckovýzkumná činnost

Kurátoři sbírky se podíleli na společných projektech, zahájených již v minulých letech, zejména na finálních úpravách textové části i obrazového doprovodu publikace *Design v českých zemích – Instituce českého designu 20. století*, přípravě průvodce k expozici *Český kubismus* či katalogu putovní výstavy do USA *Masterpieces from the Museum of Decorative Arts in Prague* (v posledně jmenovaném případě pod vedením kurátora sbírky obecných kovů Michala Stříbrného).

Jiří Fronek, kurátor sbírky historického nábytku a dřevorezby a sbírky hodin, se dlouhodobě zabýval výzkumným tématem *Mistrovská díla evropské nábytkové tvorby 16.–19. století v českých sbírkách* (ve spolupráci s Národním památkovým ústavem ČR). V rámci tohoto projektu pokračoval i v roce 2015 v heuristické práci k připravované publikaci *Parvus mundus: Manýristické a barokní kabinety v českých sbírkách* (např. rešerše a dokumentace manýristického a raně barokního nábytku ze sbírek libochovických Dietrichsteinů–Herbersteinů). V průběhu roku absolvoval studijní cestu do Vídně věnovanou rešerším modensko-vídeňské sbírky Erzherzog Franz Ferdinand von Österreich-Este.

Aktivity Daniely Karasové, kurátorky sbírky moderního nábytku a designu, směřovaly v průběhu roku 2015 především k novému zhodnocení nábytkové tvorby českého modernismu a kubismu i světového designu šedesátých let. Podílela se na přípravě výstavy Vlastimila Tesky v Prácheňském muzeu v Písku (4. 9.–1. 10.). V roli autorky a kurátorky realizovala *Expozici historických hodin*, otevřenou na zámku ve Světlé nad Sázavou (od 1. 6.).

Petra Matějovičová, kurátorka sbírky drahých kovů a jiných materiálů, se v badatelských aktivitách i v roce 2015 soustředila na oblast autorského šperku druhé poloviny 20. století a současnosti (zpracování díla Anny Steinerové a Hanuše Lamra – texty dosud nebyly nepublikovány). Odborně spolupracovala na výstavách současného uměleckého šperku, realizovaných mimo sbírkový fond UPM: *Hanuš Lamr – Crassulaceae*, Industrial Gallery, Ostrava (27. 10.–27. 11.); *Simona Kafková*, Galerie Paví oko, Praha (listopad – prosinec). Absolvovala studijní cesty do Bratislavy, Mnichova a Vídně (setkání s autory šperku, účast na diskusích či sympoziích současného šperku).

Michal Stříbrný, kurátor sbírky obecných kovů, pokračoval ve výzkumu díla *Bohumila Južnice*. V roce 2015 se soustředil na fond Južničovy bižuterie z padesátých let (spravovaný UPM) a dále na materiálové analýzy předmětů vyráběných dle Južničových návrhů. Také se zabýval vývojem přiborů ve druhé polovině 20. století (zejména v Československu). Pokračoval ve zpracování tvorby Odborné školy pro umělecké zámečnictví v Hradci Králové (text připravován do tisku na rok 2016). Spolupracoval při přípravě výstav *Cesta k modernitě: Sídliště Werkbundu 1927–1932* (Muzeum architektury ve Vratislavi, 31. 3.–5. 6.) a *Formkunst* (Österreichische Galerie Belvedere, Vídeň, 10. 3.–19. 6. 2016).

Publikační činnost

Jiří Fronek, The History of Bohemian Porcelain, in: *European Cultural lifestyle in Ceramics – from Baroque until Today*, Museo Internazionale delle Ceramiche Faenza & Porzellanikon - Staatliches Museum für Porzellan, Hohenberg a. d. Eger/Selb 2015, s. 18, kat. č. 102, 103, 978-88-907708-2-1.

Daniela Karasová, Český příspěvek evropskému dekorativismu, in: *Legiobanka, Architektura, lidé, příběhy*, Nakladatelství Titanic, Praha 2015, ISBN 978-80-86652-55-9.

Petra Matějovičová, *Eva Eisler*, UPM – Arbor vitae, Praha 2015, ISBN 978-80-7101-136-1 (UPM).

Petra Matějovičová, Treasure Hunt, in: Eva Eisler (ed.), *Seven Years/Sedm let K.O.V.*, UMPRUM, Praha 2015, s. 159–160, ISBN 978-80-86863-81-8.

Michal Stříbrný, Akvamanile ve tvaru koně; Akvamanile ve tvaru lva; Kadidelnice, in: Klípa Jan (ed.), *Otevři zahradu rajskou. Benediktini v srdci Evropy 800–1300*, Národní galerie v Praze, 2015, s. 290–291, 297, ISBN 978-80-7035-550-3.

Michal Stříbrný, Aquamanile in the Shape of a Horse; Aquamanile in the Shape of a Lion; Incense Burner, in: Klípa Jan (ed.), *Open the Gate of Paradise. The Benedictines in the Heart of Europe 800–1300*, National Gallery in Prague, 2015, s. 290–291, 297, ISBN 978-80-7035-592-3.

Pohled do expozice *Arts and Foods* na Triennale di Milano

Další odborná činnost a práce s veřejností

Všichni kurátoři sbírky průběžně poskytovali konzultace jiným institucím i soukromým dotazovatelům (z řad odborných kruhů i široké veřejnosti) a vyjadřovali se k žádostem o vývozy.

Jiří Fronek realizoval expertizy pro Celní úřad Praha Ruzyně a Generální ředitelství cel (k vývozu historických hodin), pro Ministerstvo kultury ČR ve věci návrhů na prohlášení kulturní památkou (například části mobiliáře bývalé vinárny *Konibar* v Hybernské ulici v Praze; barokního sakrálního mobiliáře), konzultoval pro Staatliche Museen Dresden, Muzeum Podblanicka či Regionální muzeum v Mikulově. Kromě agendy v rámci III. sbírky se věnoval konzultační práci v oblasti keramiky. V roce 2015 působil též jako recenzent odborných statí pro periodika *Zprávy památkové péče* NPÚ.

Milena Hořická, správkyňe depozitáře drahých kovů a jiných materiálů, spolupracovala na identifikaci sbírkových předmětů UPM (zejména autorského šperku druhé poloviny 20. století) v dokumentaci Moravské galerie Brně. Pro tutéž galerii připravila dokumentaci takzvaného vlasového šperku ve sbírkách UPM.

Daniela Karasová vypracovala kromě jiného posudek zařízení bytu manželů Brummelových v Plzni navrženého Adolfem Loosem (na žádost Muzea hlavního města Prahy; s cílem zpřístupnit interiér veřejnosti). Byla členkou Komise pro sbírkotvornou činnost Národního technického muzea a poroty soutěže Šperk roku, organizované Spolkem zlatníků a klenotníků ČR. Úzce spolupracovala s médii, zvláště s Českou televizí: *Rozhovor O designu* pro ČT Art (10. 3.), *Jan Kotěra v Trmalově vile*, ČT Kamera na cestách (8. 9.), *Český a světový funkcionalismus* v Kamenici nad Lipou v souvislosti s pořadem o Lauterbachově vile v Jablonci nad Nisou (natáčeno 23.–25. 10.).

Petra Matějovičová realizovala rešerši v oblasti autorského šperku v Československu pozdních šedesátých let pro společný projekt s Neue Sammlung – Pinakothek der Moderne v Mnichově na téma jabloneckého sympozia 1968. Připravila audioprůvodce expozicí *Barokní umělecké řemeslo ze sbírek UPM* (Schwarzenberský palác v Praze). Odborná vyjádření poskytla kromě jiného Dommuseu Salzburg, Moravské galerii v Brně či Národnímu památkovému ústavu v Praze. Byla recenzentkou publikace *Zámek Hluboká, Sbírká stříbra a hostinské pokoje* (vyd. NPÚ v Českých Budějovicích) a členkou Výstavní a programové rady Národního technického muzea.

Michal Stříbrný pokračoval i v roce 2015 v konzultacích při přípravě knihy *Ferromnerie en Europe au XXème siècle* (autorky Karin Blanc, vydal Monelle Hayot v Paříži 2015). Dále kromě jiného konzultoval pro Muzeum hlavního města Prahy, Národní památkový ústav či Moravskou galerii. Pro akvizici UPM posuzoval plakety a medaile z pozůstalosti Jiřího Hrcuby. Pracoval v komisi pro hodnocení kovářských prací na mezinárodním sympoziu Hefaiston a v komisi pro historii Asociace muzeí a galerií.

Přednášková činnost, účast na konferencích, pedagogická činnost

Daniela Karasová – přednášky

Osobnost a architektura Jana Kotěry, UPM – Obecní dům, 13. 1.

Jan Kotěra – interiéry a jejich objednavatelé, UPM – Obecní dům, 17. 2.

Nad knihou Na sluneční straně, Městský trakt Pražského hradu jako habsburské sídlo, 1800–1918, přednáška pro Klub za starou Prahu, Národní technické muzeum, 27. 4.

Design 60. let, Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, 17. 9.

Český kubismus, komentovaná prohlídka k otevření stálé expozice UPM v domě U Černé Matky Boží, 2. 12.

Petra Matějovičová

Autorský šperk v muzejních expozicích a výstavách – příspěvek na konferenci Muzejní prezentace sbírek: přístupy, strategie, trendy; Centrum pro prezentace sbírek Národního muzea – Nová budova NM, 16. 4.

Současný český šperk – přednáška v rámci projektu Národní galerie v Praze Skrytá řeč rostlin – Florální symbolika v asijském umění a její odraz v současném českém umění a designu; NG (Sbírka asijského umění), 12. 11.

Vliv secese v současném českém šperku – přednáška, UPM – Obecní dům, 15. 12.

Michal Stříbrný – přednášky

Franta Anýž – UPM – Obecní dům, 16. 6.

Erna Masarovičová (plastika ve veřejném prostoru), mezinárodní kovářské sympozium Hefaiston, Muzeum Komenského v Přerově – hrad Helfštýn, 28. 8.

Stálým úvazkem se pedagogické činnosti věnovala z kurátorů sbírky pouze Daniela Karasová, která na pražské Vysoké škole chemicko-technologické vedla předmět *Dějiny uměleckého řemesla* pro studenty restaurátorství. Ostatní kurátoři sbírky byli zváni k jednotlivým přednáškám na vysokých a vyšších odborných školách, kde též vedli či oponovali závěrečné práce a pracovali v hodnotitelských komisích.

Jiří Fronek poskytoval konzultace pro studenty či pedagogy oboru historie umění na Universitat de Barcelona, Freie Universität Berlin či Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, dále Vyšší odborné školy v Turnově či Vyšší odborné školy uměleckoprůmyslové (restaurování dřeva) v Praze.

Petra Matějovičová realizovala přednášku na téma užitě umění období baroka pro studenty Dějin křesťanského umění Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Působila v komisích pro obhajobu disertačních prací na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě (VŠVU), klauzurních, bakalářských a magisterských prací na Fakultě umění a designu Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni. V roli školitele-konzultanta vedla doktorskou práci na téma současného šperku na VŠVU, konzultovala pro Vyšší odbornou školu v Turnově a oponovala bakalářskou práci na téma secesní šperk na Ústavu pro dějiny umění Filozofické fakulty UK v Praze.

Michal Stříbrný konzultoval disertační práci Filozofické fakulty UK (renesanční funerální mříže) a závěrečné práce studentů oboru restaurátorství Vyšší odborné školy v Turnově.

Petra Matějovičová

vedoucí sbírky prací ze dřeva, kovů a jiných materiálů

Akvizice do sbírky textilu a módy – Svatoslav Krotký: Venuše, plastika z nanovláken, 2014

IV. sbírka textilu a hraček

Sbírka textilu a hraček se v minulém roce soustředila na dokončování již probíhajících výzkumných úkolů a výstavních projektů (monografie *Oldřich Rosenbaum*, dvě expozice hraček *Angličáci a 1 + kk pro panenky* pro zámek v Kamenici nad Lipou), na přípravu výstavního programu po znovuotevření historické budovy muzea (výstava *Lída a Zikla Ascher*) a především na množství administrativních prací souvisejících se stěhováním sbírek, vypracování systému jejich budoucího uložení a přípravy přesunu exponátů do Centrálního depozitáře, které proběhne v následujícím roce.

Akvizice, inventarizace, péče o sbírky

Akviziční politika sbírky jsme navázala na činnost předcházejících let. Celkový počet předmětů nově zařazených do sbírky byl podstatně nižší než v minulém období kvůli chybějícímu prostoru pro dočasné ukládání přírůstků. Proto jsme se zaměřili pouze předměty výjimečné hodnoty.

Za nejvýznamnější přírůstek je možné označit dámské společenské šaty z období kolem roku 1912, které jsou dobře zachovanou a zároveň velmi efektní ukázkou pozdní fáze secesní módy francouzského stylu. Do stejného období spadá další pozoruhodný předmět, svatební střevíce, jejichž výrobcem je slavná švýcarská firma Bally. Oděvní sbírku první poloviny 20. století ještě doplnil soubor dámského trikotýnového prádla ze čtyřicátých let vyrobený firmou Wegena, jejíž produkce je ve sbírce dlouhodobě sledována a dokumentována od konce 19. století.

Také sbírka oděvů druhé poloviny 20. století byla obohacena o výjimečné předměty. Jednalo se především o konvolut předmětů zahrnující módní doplňky a osobní předměty z majetku rodiny Patonových, zakoupené v průběhu padesátých až osmdesátých let v New Yorku, například obuv známých italských firem jako Ferragamo, Gucci či Baldini. Dalším úspěchem v obohacování sbírky bylo získání souboru oděvů domácí provenience, které byly v sedmdesátých a osmdesátých letech zhotoveny v salonu Styl podle návrhů Zdeny Bauerové. Kvůli nedostatku finančních prostředků jsme ani v roce 2015 nemohli nepokračovat v doplňování sbírky o tvorbu současných českých oděvních designerů.

Velké úsilí si vyžádalo pokračující balení a stěhování sbírek a přemístění pracoviště do dočasných prostor v domě U Minuty. Mnoho času jsme věnovali zpracování dokumentů spojených se stěhováním (například vytváření elektronické databáze z paletových seznamů, zaznamenávání změn do programu DEMUS či kontrola inventury v programu DEMUS Plus 1T. Ve spolupráci s oddělením Centrální evidence sbírek a restaurátorským oddělením jsme vypracovali podklady pro církevní restituce, podklady pro žádost o prohlášení některých předmětů za kulturní památku (ve spolupráci s J. Croy) a dokončili inventury (s F. Wittlichem).

> Významné akvizice:

Souprava dámského trikotýnového prádla – detail, Wegena (býv. Federer & Piesen), Praha, 40. léta 20. století

Svatební nebo taneční střevíce, Bally, Švýcarsko, vyrobeno pro firmu Sigmund Felix, Teplice-Šanov, 1910–1920.

Prezentace sbírek

Sbírka se soustředila na přípravu nové stálé expozice UPM. Pokračovaly také práce na putovní výstavě do USA *Masterpieces from the Museum of Decorative Arts in Prague* – doplněny byly další exponáty. K zahájení jarní sezóny jsme do přízemí zámku Kamenice nad Lipou vytvořili dvě nové stálé expozice ze sbírky hraček (kurátorka Marie Míčová). Expozice *1 + kk pro panenky*, která zahrnuje pokojíčky z období od druhé poloviny 19. století do 30. let století dvacátého, je doplněna o soubor nábytku z vybavení posledních majitelů zámku. Druhá expozice nazvaná *Angličáci*, čítající přes 1 500 modelů, představuje kolekci miniaturních modelů aut anglické firmy Lesney vyráběných pod značkou Matchbox. Soubor aut-veteránů *Models of Yesteryear*, vystavený na zámku od roku 2014, jsme doplnili o další řady modelů od nejstarších kovových autíček po současnou produkci.

Četné zápůjčky jsme poskytli především ze sbírky hraček, z nichž ta nejrozsáhlejší se týkala expozice Retromusea připravovaného Galerii výtvarného umění v Chebu (od 17. 2. 2016). Kurátorka sbírky textilu a módy Konstantina Hlaváčková pokračovala v přípravných pracích výstavy *Lída a Zika Ascher: textil a móda, osobnosti 20. století* plánované do historické budovy UPM na rok 2018. Pro projekt kurátorky Lucie Vlčkové podpořený Grantovou agenturou ČR na téma *Antonín Kybal – cesty designu a textilní tvorby 20.–60. let 20. století* jsme vybrali a připravili k fotografování přibližně čtyřicet rozměrných tapisérií Antonína Kybala a jeho žáků.

Pro nové webové stránky UPM jsme ve spolupráci s PR manažerkou připravovali textovou a obrazovou dokumentaci sbírky (K. Hlaváčková, E. Uchalová, M. Míčová).

Vědeckovýzkumná činnost

Konstantina Hlaváčková se věnovala zkoumání vývoje módního oděvu v kontextu ideologickém, historickém a sociálním v Československu v letech 1948 až 1956, včetně historických souvislostí problematiky a inspirací etnografického charakteru od 19. století do padesátých let 20. století. Bádání bylo završeno studií publikovanou v recenzovaném časopise. Dále pokračovala v rešerších vztahu výtvarných předloh a techniky filmového tisku v rámci připravované výstavy *Lída a Zika Ascher*.

Eva Uchalová se soustředila na dokončení monografie oděvního designéra a majitele pražského módního domu Oldřicha Rosenbauma. Věnovala se především archivnímu studiu a rozvíjela spolupráci s americkým badatelem profesorem Howardem V. Kurtzem, kurátorem Hillwood Museum and Gardens, Washington D.C., který má do publikace přispět textem o působení O. Rosenbauma v USA. Další poznatky o pražské oděvní kultuře přinesl výzkum historie salonu Arnošky Roubíčkové, nejvýznamnější představitelky stylu art deco v pražském módním prostředí, který bude završen vydáním publikace.

Marie Míčová se věnovala rešerším na téma pokojíčky pro panenky, které využila při přípravě koncepce expozice na zámku v Kamenici nad Lipou. Dále se zaměřila na výzkum poválečné české hračky a získané poznatky využila v textu do katalogu Retromuzea v Chebu.

Markéta Grill Janatová, Konstantina Hlaváčková, Jitka Mattisová v roce 2015 pokračovaly ve spolupráci s Martinou Lehmannovou v realizaci grantu získaného z programu dotací Evropského hospodářského prostoru a Norských fondů *Historické tapiserie a liturgický textil ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze – konzervace a prezentace*. Znamenalo to například přípravu exponátů pro konzervování a restaurování 9 tapisérií a 16 kusů liturgických textilií pro výstavu ve Valašském Meziříčí, účast na konferenci Textil v muzeu v Technickém muzeu v Brně a následném workshopu konaném na půdě Ministerstva kultury v Nosticově paláci či členství ve výběrové komisi.

Do závěrečné fáze postoupila úprava textů a doplňování fotografií ke kapitolám publikace mapující historii českého designu podle koncepce Radima Vondráčka a Ivy Knobloch (K. Hlaváčková, E. Uchalová, M. Míčová).

Publikační činnost

Konstantina Hlaváčková, *Ideologie a móda – prameny a inspirace, Československo 1948–1956, Textil v muzeu*, Brno 2015, s. 102–112, ISBN 978-80-87896-25-9.

Konstantina Hlaváčková, Alexander McQueen: *Savage Beauty*. Výstava ve Victoria and Albert Museum v Londýně, *Textil v muzeu*, Brno 2015, s. 160–162, ISBN 978-80-87896-25-9.

Konstantina Hlaváčková, *Prezentace oděvní sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze: Vně a uvnitř, umělá vlákna v odívání od poloviny 20. století do současnosti*, sborník konference *Muzejní prezentace sbírek: přístupy, strategie, trendy*, Centrum pro prezentaci kulturního dědictví, Praha 2015, ISBN 978-80-7036-463-5.

Eva Uchalová, *Oldřich Rosenbaum/Oldřic Royce – osudy pražského oděvního designéra a podnikatele a jeho firmy v Praze a v New Yorku* (připraveno k tisku).

Eva Uchalová, Arnoštka Roubíčková – *Modelový dům 1909–1943*, monografické zpracování pražského módního závodu s těžištěm tvorby v období art deco (studie připravená pro knižní vydání v roce 2016).

Marie Míčová, Československá státní hračka, in: Daniela Kramerová (ed.), *Retromuseum Cheb. Životní styl a design v ČSSR* (kat. stálé expozice), GAVU Cheb 2016, s. 231–242, ISBN 978-80-87395-22-6.

Marie Míčová, Československá státní hračka, *Retromuseum Cheb/životní styl a design v ČSSR* (malý katalog stálé expozice), GAVU Cheb 2016, s. 97–102, ISBN: 978-80-87395-23-3.

Marie Míčová, *Místo sochy* (kat. výstavy), Galerie Klatovy-Klenová, 2016, ISBN : 97-808701361-8.

Expozice pokojíčků pro panenky 1 + kk pro panenky na zámku Kamenice nad Lipou

Účast na konferencích

K. Hlaváčková se účastnila konference, kterou organizovalo Národní muzeum na téma Muzejní prezentace sbírek: přístupy, strategie, trendy. Přednesla příspěvek *Prezentace oděvní sbírky UPM v Praze: Vně a uvnitř, umělá vlákna v odívání od poloviny 20. století do současnosti*, jehož text byl publikován ve sborníku konference. Dále se s příspěvkem *Textilie minulosti jsou zátěží budoucnosti* zúčastnila konference Textil pro budoucnost, kterou pořádala Vyšší odborná škola textilních řemesel v rezidenci pražského primátora na Mariánském náměstí. Připravovaný sborník nebyl bohužel realizován. Eva Uchalová se účastnila konference Stopy židovských dějin a holocaustu ve sbírkách českých archivů, kterou pořádal Národní archiv v Praze.

Ostatní prezentační a pedagogické aktivity

K. Hlaváčková: *Osobnost Rudolfa Schlatta*, přednáška v expozici secese, UPM – Obecní dům v Praze, 16. 6.

K. Hlaváčková: *Dějiny odívání od starověku do současnosti*, cyklus externích přednášek, katedra scénografie, kostýmu a masky DAMU (2014/2015, 2015/2016)

M. Míčová: *Ladislav Sutnar a hračky*, Západočeské muzeum v Plzni, 20. 10.

E. Uchalová: *Secese/Vitální umění 1900*, komentovaná prohlídka expozice módy, UPM – Obecní dům v Praze, 16. 4. a 2. 6.

E. Uchalová: *Projekt Civilizovaná žena Boženy Rothmayerové-Hornekové*, přednáška pro sekci restaurátorek Asociace muzeí a galerií, Rothmayerova vila v Praze, 14. 12.

M. Míčová připravovala zápůjčku hraček do Západočeského muzea v Plzni na výstavu *Ladislav Sutnar – užitá tvorba* (14. 5.–15. 11.), dále se věnovala rozsáhlé zápůjčce modelů aut značky Matchbox ze sbírek UPM do Poštovního muzea v Praze. Všechny kurátorky pokračovaly v bohaté spolupráci s médii. E. Uchalová významně přispěla k multimediálnímu projektu Pavlínky Kvapilové *Elegantní Česko* pro You Tube o módě a životním stylu v meziválečném období. Všechny odborné pracovnice se opakovaně podílely na natáčení různých popularizačních pořadů v České televizi a Českém rozhlase. Značná konzultační aktivita směřovala nejen k laické veřejnosti, ale především k odborné (vývozní povolení). Dále jsme spolupracovali s Národním památkovým ústavem, Národní galerií, Muzeem tělovýchovy a sportu Národního muzea, Vlastivědným muzeem v Olomouci, Muzeem Vysočiny, Muzeem hry v Jihlavě, Muzeem hračky v Brně, Muzeem medvídků a panenek v Kobe (Japonsko), Domem evropské historie v Bruselu, pařížským Louvrem atd.

Pracovnice sbírky působily v řadě odborných komisí. K. Hlaváčková se účastnila jednání poradního sboru pro akviziční činnost Muzea designu v Bratislavě, byla členkou poroty *Trienále české krajky ve Vamberku*, soutěže *Šperk roku 2015* a komise Integrovaného systému ochrany sbírek movitého kulturního dědictví Ministerstva kultury. E. Uchalová byla členkou poradního sboru pro akviziční činnost Muzea hlavního města Prahy. M. Míčová jako členka syndikátu novinářů recenzovala výstavní projekty a byla členkou poroty soutěže *Správná hračka*. Také vyřizovala žádosti o vydání osvědčení o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Aktivně se účastnila přípravy novelizace metodiky zákony č. 71/1994 Sb. na Ministerstvu kultury. V rámci svých vědeckovýzkumných projektů K. Hlaváčková a E. Uchalová realizovaly studijní cesty do Londýna a Paříže.

Konstantina Hlaváčková
vedoucí sbírky textilu a hraček

Restaurátorka Karla Frajerová při balení sbírky šperku

8) Restaurátorské oddělení

Restaurátorské oddělení je nezbytnou složkou péče o sbírkový fond UPM. Restaurátoři jsou podle své specializace zařazeni do některého z pěti ateliérů. Jsou to pracoviště zaměřená na konzervování a restaurování předmětů ze dřeva, textilu, papíru, kovů a silikátů (tj. skla, porcelánu a keramiky).

Rozmanitost sbírkových předmětů klade velké nároky na znalosti a dovednosti pracovníků restaurátorského oddělení, včetně zkušeností s používáním různých historických technik a tradičních materiálů, ale také na schopnost používat moderní restaurátorské metody. Respektování původního rukopisu tvůrce a zachování autentičnosti ošetřovaného předmětu je nutností a naprostou samozřejmostí. Problematické bývají konzervátorské zásahy u předmětů, kde jsou kombinovány různé materiály, které není možné demontovat, nebo je demontáž riskantní. V těchto případech je výhodou, že se u řešení takových problémů mohou setkat všichni specialisté a zvolit optimální způsob ošetření. Konzultace s kurátory jednotlivých sbírek také bývá vítaným zdrojem informací pro vhodný způsob konzervace.

Rok 2015 byl pro většinu zaměstnanců UPM značně komplikovaný, tedy i pro restaurátory. Před rekonstrukcí historické budovy probíhala v prvních týdnech roku závěrečná fáze balení a stěhování muzejních sbírek, včetně všech exponátů a technického vybavení stálé expozice. Rovněž bylo nutné zabalit, odvézt a uskladnit zbývající inventář restaurátorských ateliérů. Všechny tyto práce se restaurátoři aktivně účastnili. Částečně bylo vybavení používáno na náhradních pracovištích, částečně uloženo ve skladech pro další použití v nových ateliérech.

Pracovní podmínky na provizorních pracovištích na Malém náměstí v Praze a v najatém objektu na okraji Prahy umožnily provádění pouze některých konzervátorských činností, a to s ohledem na technické, hygienické a prostorové možnosti. Přes tato omezení se podařilo v roce 2015 ošetřit celkem 633 sbírkových předmětů. Z toho bylo vlastními silami restaurováno 122 kusů, konzervováno 511. Kromě toho byla z dotací ISO Ministerstva kultury restaurována barokní podmalba na skle a 40 architektonických plánů historické budovy UPM Josefa Schulze, konzervováno bylo 60 plánů. Zmíněné podmalbě Nalezení Mojžíše z druhé poloviny 18. století sloužil jako předloha grafický list Johanna Georga Hertla.

Podle potřeb jednotlivých sbírek se restaurátoři podíleli na přípravě mnoha výstav, často se účastnili převozu, předání exponátů a jejich instalace. K náročným akcím patřila nová expozice historických hodin (102 ks) na zámku ve Světlé nad Sázavou a také zabalení, sestavení a restaurování dvou terakotových váz na schodišti téhož zámku. Každá váza váží 600–700 kilogramů a sestavená váza na soklu měří cca 350 centimetrů. K sestavení několikadílných váz bylo nutné použít pojízdné lešení, kladkostroj a speciální vázací prostředky. Práce byla velmi obtížná, fyzicky i restaurátorsky. K zapůjčeným exponátům vypracovali restaurátoři 1 435 protokolů o stavu předmětu.

Na zámku v Kamenici nad Lipou UPM za přispění restaurátorů otevřelo expozici modelů aut (tzv. angličáků) a pokojíků pro panenky. Koncem roku se restaurátoři tamtéž podíleli na vyklízení úložného systému v depozitáři koberců, obrazů a grafiky, aby mobiliář mohl být využíván v novém Centrálním depozitáři. Nově instalovaná expozice *Český kubismus* v domě U Černé Matky Boží obsahuje přes 45 kusů restaurovaného nábytku, kde za povšimnutí stojí práce našich restaurátorek na původním potahu křesla a pohovky ze souboru navrženého Josefem Gočárem pro herce Otto Bolešku v roce 1913. Soubor vyrobily Pražské umělecké dílny, do expozice jej zapůjčilo Národní muzeum. Také při přípravě výstav

českého skla v Jižní Koreji a v Číně byla práce restaurátorek velmi významná, včetně kontroly, instalace a deinstalace výstav.

V průběhu rekonstrukce hlavní budovy UPM naši restaurátoři poskytovali stavebním firmám potřebnou součinnost, zejména při konzultacích a posuzování kvality oprav a zhotovování replik, například měděných a zlacených zdobných prvků na střeše či původních interiérových dveří, nebo kombinace původních oken s novými částmi apod.

Ve druhé polovině roku postoupily práce na výstavbě Centrálního depozitáře do stadia, kdy byla potřebná častá spolupráce restaurátorů s dodavateli stavby. Šlo především o výběr vhodné restaurátorské techniky a upřesňování jejích parametrů s výrobcí a montážními firmami. To se týkalo všech restaurátorských a souvisejících pracovišť, multifunkčních místností a přípravny výstav. V mnohých případech se muselo hledat kompromisní řešení vzniklých problémů, přijatelné pro uživatele. Přes dílčí obtíže je zřejmé, že v novostavbě depozitáře vznikají kvalitní depozitární prostory a restaurátorské ateliéry, odpovídající technickým, hygienickým a prostorovým požadavkům na péči o muzejní sbírky v 21. století.

Spolupráce restaurátorského oddělení s odbornými školami musela být omezena na minimum, praxe studentům téměř nebylo možné zajistit. Předpokládáme, že v dalších letech bude možné spolupráci se školami významně rozšířit, a to ve formě exkurzí, praxí pro studenty, ukázek technik, konzultací a dalších aktivit. V podobném rozsahu jako v minulých letech poskytovali restaurátoři odbornou pomoc různým institucím, včetně konzultací pro odbornou i laickou veřejnost.

Petr Špaček

vedoucí restaurátorského oddělení

Miniatura lustru z 18.–19. století ze soustružené slonoviny po a před restaurováním. Výška lustru zhotoveného ve střední Evropě je pouhých 19 cm. Do sbírek byl zakoupen v roce 1887.

Zámek v Kamenici nad Lipou s expozicí nábytku 19. a 20. století

9) Pobočky UPM

Zámek Kamenice nad Lipou

Náměstí Čsl. Armády 1, Kamenice nad Lipou
celková návštěvnost: 14 469 osob

Zámek je provozován na základě smlouvy o společnosti Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Správy kulturních zařízení Města Kamenice nad Lipou. Ke stávajícím expozicím přibýly v roce 2015 dvě nové expozice hraček. Ve spolupráci s městem proběhlo množství kulturních programů (výstav Městského muzea, koncertů, představení a programů pro dospělé i děti. Letní sezóna vyvrcholila festivalem Hračkobraní, jehož jubilejního 10. ročníku se zúčastnilo 6 500 návštěvníků.

Nové stálé expozice ze sbírek UPM

Po deinstalaci hraček ze sbírky Františka Kyncla v přízemních sálech zámku jsme na začátku jarní sezóny otevřely dvě nové expozice hraček ze sbírek UPM. Expozici pokojíčků **1+ kk pro pro panenky** z období od druhé poloviny 19. století do třicátých let 20. století doplňuje soubor nábytku z původního vybavení zámku posledního majitele, rodiny Geymüllerů.

Stávající sbírka miniaturních modelů aut-veteránů značky Matchbox byla rozšířena o další kompletní řad. V expozici nazvané **Angličáci** tak lze zhlédnout přes 1 500 modelů od prvních hraček z přelomu čtyřicátých a padesátých let až po modely z nedávné doby (více viz s. 52).

Stávající expozice ze sbírek UPM (více viz s. 54)

- **Sbírka nábytku 19. a 20. století**
- **Kované železné práce**

Jiné expozice

- **Alena Matějková: Cesta**
- **Muzeum pro všechny smysly** – expozice Městského muzea

Festival Hračkobraní

8.–12. července 2015

Desátý ročník letního festivalu, který pořádá Správa kulturních zařízení města Kamenice nad Lipou ve spolupráci se zámek a Informačním střediskem, se tradičně věnoval hračkám z přírodního materiálu a jejich návrhářům a výrobcům. Návštěvníkům nabídl množství tvůrčích dílen, s možností vyzkoušet si výrobu jednoduchých hraček, a divadelních nebo hudebních vystoupení.

Údržba budovy

Během celého roku probíhaly běžné údržbářské práce: Po zimním období jsme se věnovali opravám fasád, střešní krytiny, nátěrů truhlářských výrobků a výměně části vnějších ploch oken. V exponovaných místech byly provedeny nátěry dřevěných schodišť, cihelných podlah a bylo opraveno jejich spárování. Během jarních měsíců jsme vydláždili vymývanými betonovými dlaždicemi část jižní terasy, kterou využívá kavárna. Před topnou sezonou byly doplněny tepelné izolace potrubí vedené v půdních prostorách.

K pravidelné údržbě zámku patří také úprava a čištění všech parkových ploch a zavlažování okrasné zeleně nádvoří a interiérů.

Správa depozitáře UPM

Péče o sbírkové předměty zahrnovala především příjem sbírkových předmětů z historické budovy UPM, která se vyklízela před celkovou rekonstrukcí. Patřilo k ní také fotografování, evidence a lokace sbírkových předmětů, kontrola depozitářů a expozice nábytku, včetně pravidelné kontroly a zajištění vhodných klimatických podmínek. Na podzim jsme vyklidili regály na ukládání gobelínů a obrazů, aby po demontáži mohly být odvezeny do nového Centrálního depozitáře v Praze-Stodůlkách.

Personálie

Depozitáře nadále spravovala Ivana Šišková, údržbu měl na starost Pavel Nejedlý.

Luboš Venkrbec

správce zámku Kamenice nad Lipou

1+kk pro panenky – nová expozice pokojíčků z 19. a 20. století na zámku Kamenice nad Lipou

UPM – Muzeum textilu v České Skalici s expozicí textilního tisku

UPM – Muzeum textilu v České Skalici

Maloskalická 123, Česká Skalice

celková návštěvnost: 4 536 osob

Akvizice, inventarizace, péče o sbírky

Muzeum textilu se podobně jako v předcházejících letech soustředilo na sběr dokladů textilní výroby (rukodělné a tovární) a textilní tvorby, textilního strojírenství a zkušebnictví, a to v široké škále druhů (v oblasti textilní výroby s akcentem na textilní zušlechťování a zdobení textilií, zejména na textilní tisk). Podařilo se získat například dřevěnou ruční ždímačku, valchy, džbery, dámský sokolský кроj, rezné lněné plátno, příruční elektrickou vířivou pračku Pradlenka, drobné bytové textilie, části dámského oděvu, skici k tapiseriím Slova a Leží, běží Vlastimila Vodáka a tapiserie Poutník a Rostlinný motiv téhož autora, dále 7 aradekorů malířky Romany Rotterové, šicí stroj Minerva nebo voskové batiky z katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Ostravské univerzity. Sbírkou se podařilo rozšířit rovněž o obsáhlý soubor vzorníků, návrhů dezénů a kompletní dokumentaci k výrobě šablon pro filmový tisk z bývalé tiskárny Tiby ve Vrchlabí-Podhůří (2. etapa).

Do přírůstkových knih bylo zapsáno 65 položek (z toho 24 knihovních jednotek). Byla provedena periodická inventarizace části sbírky vzorníků A 5301–A 6250 a oddílu sbírky fotografií SF 1511–SF 1760. Pokračovala mimořádná inventarizace sbírky dokladů uměleckoprůmyslové, uměleckořemeslné a výtvarné práce, dokladů rukodělné a průmyslové výroby. Ručním přepisem z přírůstkové knihy bylo vytvořeno 41 záznamů v databázi Demus-evidence a 1 631 záznamů v databázi Demus-výtvarné umění. Pokračovala též fotodokumentace sbírkových předmětů.

Sbírkové předměty (vzorníky, textilie, oděvy, oděvní součásti, galanterní výrobky, návrhy, otisky) byly konzervovány J. Gundzovou a od 1. 5.2015 J. Čechovou v konzervátorských dílnách Muzea Boženy Němcové (náradí a náčiní, formy pro ruční tisk, pletací stroj, žakárové nástavce). Sbírkové předměty byly ukládány do depozitáře v půdních prostorách a v přízemí čp. 123 a do depozitáře v půdním prostoru čp. 47 (knihovna) a do depozitáře v areálu firmy New Gondella.

Prezentace sbírek

Ve spolupráci s Muzeem Boženy Němcové (MBN) jsme uspořádali sedm výstav:

Práce studentů katedry výtvarné výchovy PdF Ostravské univerzity 9. bienále ateliérů textilní tvorby (30. 4.–14. 6.), hlavní výstavní síň

Vladimír Tesař. Ilustrace k Babičce Boženy Němcové. 160 let od prvního vydání Babičky (20. 6.–16. 8.), hlavní výstavní síň

Dana Holá. Textilie, kresby, grafické práce (23. 8.–30. 9.), hlavní výstavní síň

Českoskalický objektiv (4. 5.–4. 6.), výstavní síň Na chodbě

Od myšlenky přes realizaci k současnosti. Výstava Matěje Bekery o moderní architektuře Hradce Králové (8. 5.–30. 9.), výstavní síň Ve věži

Leona Kuťková. Z přírody. Kresby, ilustrace, plastiky (22. 6.–9. 8.), výstavní síň Na chodbě

Vyšívané kuchařky (17. 8.–30. 9.), výstavní síň Na chodbě

Ve spolupráci s Muzeem Boženy Němcové (MBN) a společností Kouzlo starých časů

(Z. Plchová) byla připravena výstava *Vánoční inspirace VII – Zimní romance* (prosinec 2015).

Společně s Muzeem Boženy Němcové a s Historickým ústavem Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové (studenti plní funkci lektorů) byl uspořádán program pro školní mládež

Textilní řemesla aneb Jak krtek ke kalhotkám přišel (14.–16. a 19.–20. 10.). Více informací k vybraným výstavám viz s. 35, ke stálé expozici s. 58.

Muzeum dlouhodobě zapůjčuje sbírkové předměty Městským muzeím v Novém Městě nad Metují a ve Dvoře Králové nad Labem a od roku 2015 také Galerii výtvarného umění v Chebu (*Retromuseum*). Krkonošskému muzeu v Jilemnici jsme zapůjčili sbírkové předměty pro výstavu *Za krásou modrotisku* (10. 4.–30. 11.), Moravské galerii v Brně textilii Cyklisté (D. Holá) pro výstavu *Věci a slova* (14. 5. 2015–10. 1. 2016), Hradeckému venkovu, o.p.s., jsme zapůjčili sbírkové předměty pro program *Jak krtek ke kalhotkám přišel* (součást akce Na venkově zdravě jíme), Sovětice (11. 6.). Dalšími zápůjčkami jsme přispěli k výstavám *Kabelky a klobouky z přírodních materiálů* v Botanické zahradě hl. m. Prahy (1.–31. 8.), k expozici historie místní textilní výroby v Městském muzeu ve Dvoře Králové nad Labem (duben 2015) a tamtéž k výstavě *Tiba, vrchol a pád* (19. 6.–27. 9.). Galerii výtvarného umění v Chebu muzeum zapůjčilo sbírkové předměty pro expozici *Retromuseum* (od října), Národní galerii v Praze 7 položek (M. Fischerová-Kvěchová) na výstavu *Budování státu* (20. 11. 2015–7. 2. 2016) a Horácké galerii v Novém Městě na Moravě 7 aradekorů R. Rotterové (26. 11. 2015 – březen 2016).

Pokračovali jsme ve spolupráci s televizí, rozhlasem, se specializovanými portály www.czecot.com, www.czechdesign.cz, www.designmagazin.cz, www.fashionstars.cz aj., s regionálním a celostátním denním a odborným tiskem.

Vědeckovýzkumná činnost

Přivítali jsme řadu návštěv odborníků a exkurzí. Muzeum navštívila třicetičlenná skupina z města Bardo v Polsku (družebního města České Skalice), ředitel a kurátorka sbírky textilu Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě (příprava výstavy k textilnictví na Vysokomýtsku), ředitel a odborné pracovnice Regionálního muzea v Náchodě (ukládání textilií, péče o ně). V muzeu bylo uspořádáno pracovní jednání zástupců informačních center z oblasti Kladského pomezí (29. 4.). Uskutečnila se zde exkurze členů výboru sítě domácích (rodinných) muzeí z České a Slovenské republiky, Polska, Ukrajiny ad. (13. 6. 2015). Přivítali jsme také skupinu odborných pracovníků Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě (textilní tisk, formy, vzorníky), skupinu pracovníků z Městských kulturních zařízení v Bělé pod Bezdězem – expozice Dětské manufaktury v Bělé pod Bezdězem (program Dny textilních řemesel, domluva budoucí spolupráce), skupinu 40 studentů a pedagogů textilních oborů na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě a z Univerzity Hradec Králové (katedra výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty).

Muzeum navštívila také řada badatelů, např. J. Jiránek (Dvůr Králové nad Labem, dokumentace k bývalým závodům a.s. Tiba), L. Barišová (Filozofická fakulta Ostravské univerzity – textilní průmysl a formy jeho muzejní prezentace, diplomová práce), M. Rišlinková-Stromová (Praha – inspirace pro tvorbu divadelních kostýmů), H. Březinová (Archeologický ústav AV ČR – příprava výstavy k historii textilu v MHMP) nebo M. Vinglerová (VŠUP Praha – dizertační práce A. Kybal a jeho žáci).

Pracovníci UPM – Muzea textilu se angažovali v oblasti odborných konzultací, rešerší, posudků, recenzí, vyjádření a členství ve výběrových komisích. Poskytli odbornou pomoc badatelům z Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno, Národního památkového ústavu – ÚOP Josefov a dalších pracovišť, mj. k textiliím Olgy Karlíkové, dílu malíře Jindřicha Vlčka, textilní tvorbě na EXPO 58, či historii textilnictví ve Dvoře Králové n. Labem, na Náchodsku nebo Orlickoústecku. Vlastimil Havlík byl recenzentem odborných textů mj. pro periodikum *Z Českého ráje a Podkrkonoší* nebo pro expozici a výstavu Městského muzea ve Dvoře Králové nad Labem.

Z interaktivního programu pro školy Dny textilních řemesel,
aneb Jak krtek ke kalhotkám přišel

Publikační činnost

V. Havlík: Malíř a grafik Jiří Marbach, in: *Orlické hory a Podorlicko. Přírodou – dějinami – současností*, č. 21/1, Muzeum a galerie Orlických hor, Rychnov nad Kněžnou 2015, s. 125–134, ISSN 0475-0640, ISBN 978-80-86076-72-0.

V. Havlík: Výstava Radky a Vlastimila Vodákových překvapila nevšedností a originalitou, *Zpravodaj Univerzity Pardubice*, č. 80, březen 2015, s. 46–47.

V. Havlík: *Hranice krajky. Práce pedagogů a studentů. Katedra výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové* (skládačka), Galerie Univerzity Pardubice.

V. Havlík: Bienále ateliérů textilní tvorby v České Skalici. Práce studentů Katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Ostravské univerzity, *Zpravodaj spolku textilních chemiků a koloristů* 2–3, poř. č. 90–91, Pardubice září 2015, s. 23–28, ISSN 1214-8091.

K. Lukášová, Kladský sborník 10/2014, in: *Orlické hory-Podorlicko. Přírodou – dějinami – současností*, č. 21/2, Muzeum a galerie Orlických hor, Rychnov nad Kněžnou 2015, s. 98, ISBN 978-80-86076-76-8.

K. Lukášová, Krkonoše-Podkrkonoší. Vlastivědný sborník 21/2013, in: *Orlické hory-Podorlicko. Přírodou – dějinami – současností*, č. 21/2, Muzeum a galerie Orlických hor, Rychnov nad Kněžnou 2015, s. 99, ISBN 978-80-86076-76-8.

Účast na konferencích (V. Havlík)

Kladské pomezí – příběh budoucnosti?, symposium uspořádané Brankou, o.p.s., zámek Nové Město nad Metují, 14.–15. 5.

Polonia czeskie i Glacensia, mezinárodní symposium uspořádaného Polsko-českou vědeckou společností v Hradci Králové, 22.–23. 5.

Textil v muzeu. Liturgický a obřadní textil, oděvy a doplňky, mezinárodní konference, Technické muzeum v Brně, 9.–10. 6.

Přednášková (a další odborná) činnost a zahajování dalších výstav (V. Havlík)

Zahájení výstav:

Výběr z tvorby pedagogů a studentů Katedry výtvarné kultury a textilní tvorby pedagogické fakulty UHK, Galerie Na Hradě, Hradec Králové, 14. 1.

Za krásou modrotisku, Krkonošské muzeum v Jilemnici, 10. 4.

Václav Šafář: Retrospektiva. Výstava k 100. výročí narození broumovské malířské legendy, Muzeum Broumova, Broumov, 31. 7.

Pootevřeno. Z tvorby Radky a Vlastimila Vodákových, Galerie 9, Městská část Praha 9, 5. 10.

Jiří Škopek. Z malířské a grafické tvorby, Krkonošské muzeum v Jilemnici, 27. 11.

V dračí sluji pikle kuji. Koláže Hynka Šnajdra, Galerie draka, Trutnov, 4. 12.

Přednášky:

Z historie textilní výroby v české části Kladského pomezí, na sympoziu *Kladské pomezí – příběh budoucnosti?*, zámek Nové Město nad Metují (14.–15. 5.)

D. S. Jurkovič a jeho stavby (nejen) na Náchodsku, Univerzita 3. věku v Broumově (květen)

Dějiny textilu, přednášky a semináře pro katedru výtvarné kultury a textilní tvorby PdF UHK, (průběžně).

Pokračovali jsme ve spolupráci s katedrou výtvarné kultury a textilní tvorby PdF a s Historickým ústavem Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové (vedoucí UPM – Muzea textilu byl členem komise pro klauzurní zkoušky na katedře a přednášel dějiny textilu),

s katedrou textilu Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě, s ateliérem textilní tvorby Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze a s Akademií výtvarných umění v Praze. V. Havlík byl certifikátorem registru uměleckých výstupů. Muzeum spolupracovalo též se Sdružením historiků ČR – pobočkou v Hradci Králové, se Spolkem textilních chemiků a koloristů (Univerzita Pardubice), s Centrem rozvoje Česká Skalice, se Střediskem volného času Bájo Česká Skalice (viz např. uspořádání Výtvarné dílny *Malování na hedvábí*), s Městskou knihovnou v České Skalici (participovali jsme na akci Noc s Andersenem, uspořádané 27. 3. – noční prohlídka muzea, a na výstavě *Trochu z historie včelařství na Českoskalicku*, 2.–6. 11.)

Odborní pracovníci působili jako členové redakčních a dalších rad, poradních sborů, komisí a odborných společností a sdružení. K. Lukášová a V. Havlík: redakční rada sborníku *Rodným krajem*; V. Havlík: redakční rada a redakční kruh recenzovaného sborníku *Východočeské listy historické*, vědecká rada Muzea Podkrkonoší v Trutnově, poradní sbor města Trutnov pro Muzeum Podkrkonoší v Trutnově do 31. 3. (sbor byl k uvedenému datu zrušen), umělecká rada Galerie města Trutnova, nákupní komise Galerie města Trutnova, poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Městského muzea ve Dvoře Králové nad Labem, správní rada Archeoparku Všetaty, o.p.s., poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Regionálního muzea v Náchodě, Společnost pro hospodářské dějiny v Praze, Sdružení historiků ČR – východočeská pobočka Hradec Králové, Kladská komise historiků – česká část, Polsko-česká vědecká společnost (od května 2015), redakční rada recenzovaného periodika *Textil v muzeu* (od srpna 2015).

Personálie

Klára Lukášová působí jako kurátorka sbírky textilií a průvodkyně; Dagmar Štěpánová je dokumentátorkou, průvodkyní a správkyní sbírky fotografií a filmů. Obsazeno není bohužel místo muzejního knihovníka. K. Lukášová v červnu 2015 úspěšně absolvovala nástavbový kurs Muzejní výstavnictví (Škola muzejní propedeutiky).

Vlastimil Havlík

vedoucí Muzea textilu v České Skalici

10) Knihovna Uměleckoprůmyslového musea v Praze

V roce 2015 fungovala knihovna v provizorních prostorách domu U Minuty na Malém náměstí. Počátkem roku jsme ještě dokončovali stěhování knih do skladu na okraji Prahy, vyklízeli prostory knihovny v hlavní budově a řešili dílčí problémy s prostory v domě U Minuty. Po zkušební době se ustálil a osvědčil režim svozu knih ze skladu jednou týdně. Během roku jsme uzavřeli smlouvu s Národním technickým muzeem o využívání jejich studovny pro naše čtenáře, tato možnost ale není až na výjimky využívána. Čtenáři preferují provizorní prostory knihovny v přízemí domu U Minuty. Počet uživatelů zejména z řad studentů se kvůli nestandardním podmínkám (prostorové omezení, dodací lhůta dokumentů, otevírací doba) pochopitelně snížil, ale řada odborných pracovníků a badatelů ocenila dostupnost fondu po dobu rekonstrukce muzea.

Kromě omezení výpůjčních služeb pracovala knihovna v ostatních činnostech podle plánu. Začali jsme retrokatalogizaci fondu výstavních katalogů (z větší části v rámci programu Veřejné informační služby knihoven VISK5) – dostupnost těchto dokumentů v on-line katalogu je důležitá právě během rekonstrukce muzea, kdy nejsou k dispozici všechny lístkové katalogy. Zaznamenali jsme nárůst žádanek meziknihovní výpůjční služby – vyřídili jsme 157 žádostí. Pracovnice knihovny také zodpovídaly různé dotazy prostřednictvím elektronické pošty nebo v rámci služby „Ptejte se knihovny“. Účastnily se mnoha knihovnických a vzdělávacích akcí, seminářů a konferencí. Vyřizovali jsme objednávky publikací z produkce UPM a vedli jejich sklad.

Na nákup knih a časopisů bylo vynaloženo přibližně 268 tisíc Kč. Největší podíl (více než polovinu přírůstku) tvoří dary, a to především výstavní a aukční katalogy. Přírůstek za rok 2015 činí 1 532 knihovních jednotek, ke dni 31. 12. 2015 má knihovna 188 400 knihovních jednotek.

Knihovna získala na rok 2015 dva granty z programu VISK Ministerstva kultury ČR v celkové hodnotě 614 tisíc Kč určené na zpětné zpracování knižního fondu (retrokatalogizace výstavních katalogů) a na společný projekt devíti knihoven *Provoz a rozvoj oborové brány Umění a architektura ART*. V roce 2015 jsme se z důvodu nedostatečných personálních kapacit rozhodli vzdát se pozice koordinátora projektu, od roku 2016 se jím stává Západočeské muzeum v Plzni.

V roce 2015 jsme smluvně ukončili členství v konsorciu knihoven ELIZA Masarykovy univerzity Brno pro přístup do bibliografické databáze Art and Design Collection a Art Source, které nebyly našimi uživateli ani zaměstnanci využívány.

Statistické údaje za rok 2014
(kj – knižní jednotky)

Přírůstky knihovního fondu:	1532 kj
z celkového přírůstku činí:	
knihy	715 kj
časopisy	315 kj
výstavní katalogy	468 kj
aukční katalogy	33 kj
CD	3 ks
z toho: koupí	339 kj
výměnou	375 kj
darem	729 kj
za zápůjčky	5 kj
za reprodukční práva	52 kj
Odepsáno	28 kj

Knihovna má k 31. prosinci 2015 celkem 188 400 knižních jednotek.

Na nákup knižního fondu bylo v roce 2015 vynaloženo celkem 267 993,50,- Kč,

z toho náklady na časopisy včetně předplatného činily 85 968,- Kč.

Hodnota publikací získaných výměnou činila 108 703,- Kč, čistý zisk z výměny byl 3 452,- Kč.

V roce 2015 jsme spolupracovali s 65 zahraničními a 26 českými partnery.

Čtenářské poplatky jsme v roce 2015 nevybírali, částka za kopie činila 6 525,- Kč.

Nejvýznamnější dárci, instituce a osoby

V roce 2015 jsme dostali významný knižní dar od Jaroslava Olši, velvyslance v Koreji, stálými a pravidelnými dárci jsou Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě (nakladatelství Positif), Archiv výtvarného umění (Jiří Hůla), některá muzea a galerie (Galerie výtvarného umění Ostrava, Severočeská galerie výtvarného umění Litoměřice, Galerie města Pardubice), autoři publikací, jednotliví zaměstnanci UPM, zejména paní ředitelka Helena Koenigsmarková, kurátoři Milan Hlaveš, Petr Štembera a Jan Mlčoch a také někteří výtvarníci.

Návštěvníci knihovny	483 osob
Výpůjčky:	1 683 kj
(oproti 11 530 kj v r. 2014)	
Meziknihovní výpůjční služba	157 kj

Bibliografické, knihovnické a faktografické informace většího rozsahu

ve studovně, telefonicky	cca 30
prostřednictvím internetu a služby Ptejte se knihovny	15
tématické rešerše a konzultace většího rozsahu	5

Kopírovací služba:

kopie černobílé	2 322 kopií
kopie barevné	9 kopií

Zpracování a ochrana knihovního fondu

Evidence i katalogizace jsou prováděny průběžně. Celý roční přírůstek je katalogizován pouze do elektronické databáze. Souběžně probíhá rekatalogizace starších přírůstků fondu do elektronické databáze, fond monografií je kompletně dostupný v on-line katalogu. Zahájili jsme retrokatalogizaci výstavních katalogů. Během roku 2015 byly nově zkatalogizovány výstavní katalogy se signaturami KC1-4500.

Katalogizace do elektronické databáze celkem	9 494 záznamů
přírůstky (monografie, seriály a výstavní katalogy)	5 987 záznamů
aukční katalogy	36 záznamů
články	3 423 záznamů
seriály (časopisy a periodické sborníky)	20 záznamů

Do Souborného katalogu ČR bylo odevzdáno	4 525 záznamů
přijato	4 386 záznamů

Ochrana knihovního fondu

pevné vazby časopisů (vzhledem k finanční náročnosti je musíme omezovat) 10 svazků

drobné opravy knižního fondu vlastními silami:

- roztržené listy, vlepování chybějících stran	47 svazků
- opravy rozbitých hřbetů	235 svazků

Revize jsme v roce 2015 vzhledem k vystěhování fondu neprováděli.

Práce spojené s evidencí a provozem knihovny

- akviziční činnost,
- zápisy do inventáře, místních seznamů, do evidence časopisů,
- vedení agendy a evidence mezinárodní výměny publikací, korespondence,
- administrativní práce, korespondence, elektronická pošta,
- příprava časopisů do vazby,
- evidence výpůjček a upomínek,
- agenda spojená s Meziknihovní výpůjční službou,
- administrace databáze KP-Win, průběžná redakce záznamů v této databázi,
- správa webových a facebookových stránek knihovny,
- export záznamů z elektronické databáze pro různé účely,
- zodpovídání dotazů čtenářů a služba Ptejte se knihovny,
- zařazování lístků do katalogů a kontrola jejich řazení, zjišťování duplikátů, průběžná redakce katalogů,
- správa souboru aukčních katalogů v mimopražském depozitáři.

Knihovna UPM získala v roce 2015 **podporu Ministerstva kultury ČR** na projekty podané do programu **Veřejné informační služby knihoven (VISK)**:

1) VISK 5 (retrokatalogizace) – získáno 106 000 Kč (žádáno 106 000 Kč), byly zkatalogizovány výstavní katalogy KC1-4500.

2) VISK 8B – projekt Další rozvoj oborové brány Umění a architektura (ART) – získáno 508 000 Kč, celkové náklady na projekt 750 000 Kč, devět zúčastněných knihoven se podílelo částkou 24 000 Kč.

Spolupráce, akce, školení, semináře atd.

Knihovna pravidelně spolupracuje s různými vědeckými institucemi, školami, veřejnými sdělovacími prostředky a samozřejmě s dalšími knihovnami:

- Spolupráce se školami: praxi v knihovně vykonala studentka Střední školy knižní kultury, o.p.s..
- Spolupráce s Ústavem dějin umění AV ČR a s redakcí časopisu *Umění* na pravidelném publikování bibliografie umělecké literatury.
- Spolupráce s knihovnami uměleckého zaměření při plnění projektu Provoz a rozvoj oborové brány Umění a architektura ART – Knihovna UPM byla v roce 2015 koordinátorem.
- Spolupráce s knihovnami zahraničních i domácích muzeí a dalších institucí zejména prostřednictvím výměny publikací.
- Spolupráce s ostatními českými a moravskými muzejními knihovnami v rámci oborové komise muzejních knihoven při Asociaci muzeí a galerií a v rámci Sdružení knihoven ČR a Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR. Pravidelná účast pracovníků knihovny na odborných seminářích a dalších akcích těchto institucí.
- Spolupráce s dalšími knihovnami, především při rozvoji automatizace knihovnických procesů a využívání internetu, a to zejména s Národní knihovnou:
- při standardizaci v oblasti věcného zpracování analytického popisu,
- při vytváření Souborného katalogu ČR,
- při poskytování služby Ptejte se knihovny
- a s jinými knihovnami prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby.

Šárka Bláhová
vedoucí Knihovny UPM

Přírůstky do fondů knihovny

11) Zpráva o finančním hospodaření UPM v roce 2015

1. Výsledek hospodaření za rok 2015

Finanční hospodaření Uměleckoprůmyslového musea v Praze v roce 2015 skončilo se zlepšeným hospodářským výsledkem v hlavní činnosti ve výši 1 607 tisíc Kč. Celkové výnosy jsou vykázány v objemu 116 010 tisíc Kč a celkové náklady byly čerpány částkou 114 403 tisíc Kč.

Zlepšený hospodářský výsledek byl dosažen zejména proto, že nebyly nečerpány náklady rozpočtované na provoz Centrálního depozitáře v Praze-Stodůlkách, k čemuž došlo v souvislosti s posunutím termínu kolaudace stavby z října 2015 na začátek roku 2016. Druhou příčinou bylo překročení plánovaných vlastních výnosů z prodeje služeb. V oblasti nákladů byla skutečnost vynaložených nákladů nižší v porovnání s rozpočtem v položce odpisy dlouhodobého majetku proto, že nebyla čerpána odpisová rezerva na krytí odpisů Centrálního depozitáře a v položce ostatní služby, jejíž rozpočet zohledňoval náklady na ostrahu, úklid, servisní údržbu technologií, internetové připojení a další externí služby. Výsledek hospodaření dále pozitivně ovlivnilo vydání tištěného průvodce *Český kubismus* – s vydáním publikace se totiž původně v rozpočtu v položce aktivace oběžného majetku nepočítalo. Překročení plánu vlastních výnosů bylo dosaženo zejména u tržeb za osvědčení k vývozům, reprodukční práva, provize a odborná vyjádření díky vyšší poptávce po těchto službách, kterou ale nelze předem odhadnout.

Vykázaný zlepšený hospodářský výsledek ve výši 1 607 tisíc Kč je navržen k přidělení do fondu odměn částkou 800 tisíc Kč a do rezervního fondu částkou 807 tisíc Kč.

Tabulka č. 1) Vývoj výsledků hospodaření v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
Hospodářský výsledek	610	0	0	0	1 607

2. Hospodářská činnost

Hospodářskou činnost muzeum nevykonává.

3. Porovnání plánovaného rozpočtu a dosažené skutečnosti

Schválený rozpočet na rok 2015 – příspěvek na provoz byl stanoven ve výši 43 026 tisíc Kč. Schválený rozpočet na rok 2015 byl v průběhu roku upraven 24 rozpočtovými opatřeními.

Upravený rozpočet 2015 – příspěvky a dotace na neinvestiční náklady byly ve výši 162 857 tisíc Kč, v tom:

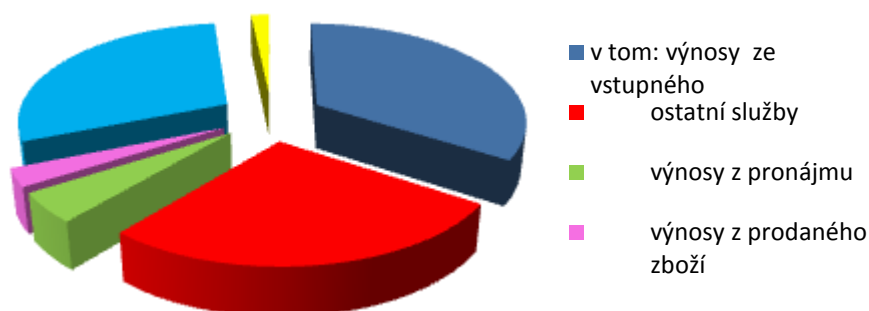
příspěvek na provoz	45 672 tisíc Kč
příspěvky na stanovené účely	1 052 tisíc Kč
dotace na výzkum a vývoj	8 637 tisíc Kč
systémové dotace na financování neinvestičních potřeb akcí evidovaných v SMVS (Správa majetku ve vlastnictví státu)	107 497 tisíc Kč

Příspěvek na provoz byl užit v objemu 45 672 tisíc Kč, dotace, účelově určené příspěvky a dary byly čerpány částkou 60 213 tisíc Kč a vlastní výnosy dosáhly výše 10 125 tisíc Kč. V objemu vlastních výnosů v položce ostatní výnosy z činnosti je promítnuta jako dohadná položka částka ve výši 215 tisíc Kč, která představuje náklady vynaložené a předfinancované z vlastních prostředků v rámci realizace projektu *Historické tapiserie a textil ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze – konzervace a prezentace* spolufinancovaného z prostředků finančních mechanismů EHP/Norsko. Po odečtení této částky činí objem dosažených vlastních výnosů 9 910 tisíc Kč.

Tabulka č. 2) Přehled plnění vlastních výnosů v roce 2015 (v tisících Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost celkem	Skutečnost plnění schvál. rozpočtu	Plnění skutečnosti/schvál.rozpočet
Vlastní výnosy celkem:	12 600	12 600	10 125	9 910	0,79
v tom: výnosy z prodeje služeb	5 060	5 060	6 063	6 063	1,20
z toho: vstupné	3 300	3 300	3 384	3 384	1,03
výnosy z pronájmu	400	400	471	471	1,18
výnosy z prodaného zboží	350	350	287	287	0,82
čerpání fondů	6 600	6 600	2 924	2 924	0,44
ostatní výnosy z činnosti	50	50	332	117	2,34
finanční výnosy	140	140	48	48	0,34

Graf č. 1) Podíl plnění vybraných vlastních výnosů na celkových výnosech v roce 2015

Celkové plnění vlastních výnosů bez použití fondů dosáhlo výše 120 % ročního rozpočtu v objemu 6 000 tisíc Kč a činilo 7 201 tisíc Kč.

Výnosy z prodeje služeb byly realizovány částkou 6 063 tisíc Kč a jsou o 1 003 tisíc Kč vyšší než roční plán. Nejvyšší podíl na skutečnosti výnosů z prodeje služeb mají tržby ze vstupného v objemu 3 384 tisíc Kč, překročení ročního rozpočtu o 84 tisíc Kč bylo dosaženo otevřením expozice českého kubismu v domě U Černé Matky Boží v závěru roku. V položce výnosy z prodeje služeb jsou dále vykázány tržby z výstavního projektu v Číně částkou 1 709 tisíc Kč a v porovnání rozpočtovaným objemem jsou vzhledem k refundaci nákladů na pojištění exponátů o 330 tisíc Kč vyšší. Po odečtení nákladů vynaložených na tento projekt v roce 2015 činí čistý zisk 1 303 tisíc Kč. Skutečnost výnosů za reprodukční práva, osvědčení k vývozům a provize byla ve výši 353 tisíc Kč. Vzhledem k tomu, že rozsah poptávky po těchto službách nelze předem odhadnout, činí překročení rozpočtu 153 tisíc Kč. Ostatní neplánované tržby za odborná vyjádření, restaurování exponátu poškozeného na výstavě v zahraničí a další neplánované výnosy jsou vykázány v objemu 166 tisíc Kč. Fakturovaná spoluúčast knihoven zapojených do projektu Provoz a rozvoj oborové brány Umění a architektura (ART) – <http://art.jib.cz> v rámci podprogramu VISK 8/B – Zpřístupnění informačních zdrojů, která nebyla rozpočtována, je ve výši 199 tisíc Kč.

V položce výnosy z nájemného je rozpočet plněn na 118 % částkou 471 tisíc Kč. Roční plán příjmů z pronájmu nemovitého majetku je překročen o 64 tisíc Kč, a to zejména z důvodu krátkodobých neplánovaných pronájmů ubytovacích kapacit zámku Kamenice nad Lipou. Plánované příjmy z pronájmu movitého majetku – výstavního fundusu ve výši 140 tisíc Kč byly realizovány v objemu 147 tisíc Kč.

Tržby z prodaného zboží dosáhly výše 82 % ročního rozpočtu a jsou vykázány částkou 287 tisíc Kč.

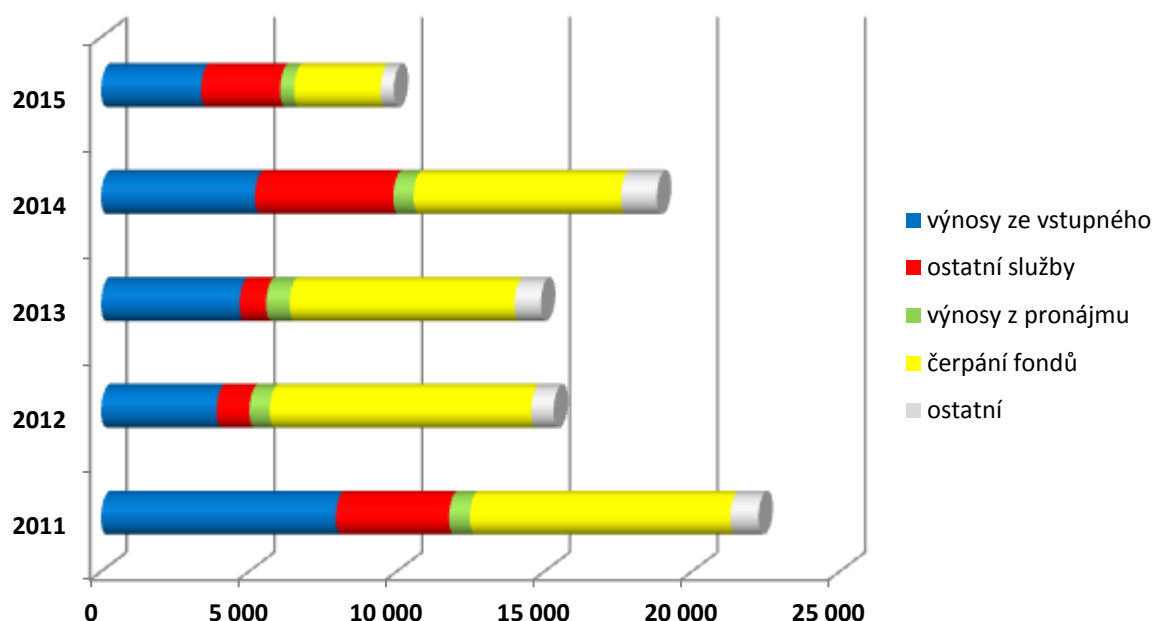
V položce ostatní výnosy z činnosti je kromě dohadné položky ve výši 215 tisíc Kč zahrnuta refundace části cestovních nákladů vynaložených v souvislosti s činností odborných zaměstnanců UPM v mezinárodních komisích ICOM ve výši 85 tisíc Kč.

Celkový objem výnosů je zároveň ovlivněn snížením o 53 tisíc Kč v důsledku zrušení dohadné položky v objemu 167 tisíc Kč vytvořené ve výši nákladů vynaložených v roce 2014 na realizaci víceletého projektu *Partage Plus* financovaného z prostředků EU a zaúčtování skutečnosti dotace částkou 114 tisíc Kč poskytnuté v roce 2015 v rámci finančního vypořádání v návaznosti na ukončení projektu.

Tabulka č. 3) Přehled plnění vybraných vlastních výnosů v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
Vlastní výnosy, z toho:	22 255	15 321	14 888	18 815	9 910
výnosy ze vstupného	7 948	3 905	4 689	5 208	3 384
ostatní služby	3 833	1 117	901	4 682	2 680
výnosy z pronájmu	703	688	793	688	471
čerpání fondů	8 818	8 854	7 613	7 025	2 924

Graf č. 2) Podíl plnění vybraných vlastních výnosů na celkových výnosech v letech 2011–2015

Vývoj vlastních výnosů v období let 2011 až 2015 vykazuje kolísavý trend. Nejvyšší objem vlastních výnosů byl dosažen v roce 2011, kdy v rámci muzea působila Galerie Rudolfinum, která byla v následujícím roce začleněna do České filharmonie. Tato skutečnost způsobila snížení vlastních výnosů v roce 2012 o 6 934 tisíc Kč (31 %). V roce 2013 je oproti roku 2012 zaznamenán mírný pokles o částku 433 tisíc Kč (3 %), v roce 2014 je vzhledem k vyšším tržbám ze vstupného a úspěšným výstavním projektům v Japonsku a Číně vykázán meziroční nárůst v objemu 3 927 tisíc Kč (26 %) a v roce 2015 je z důvodu rekonstrukce historické budovy, snížení výnosů z realizace zahraničních výstav a nižšího čerpání peněžních fondů vykázán pokles o částku 8 905 tisíc Kč (47 %).

Náklady

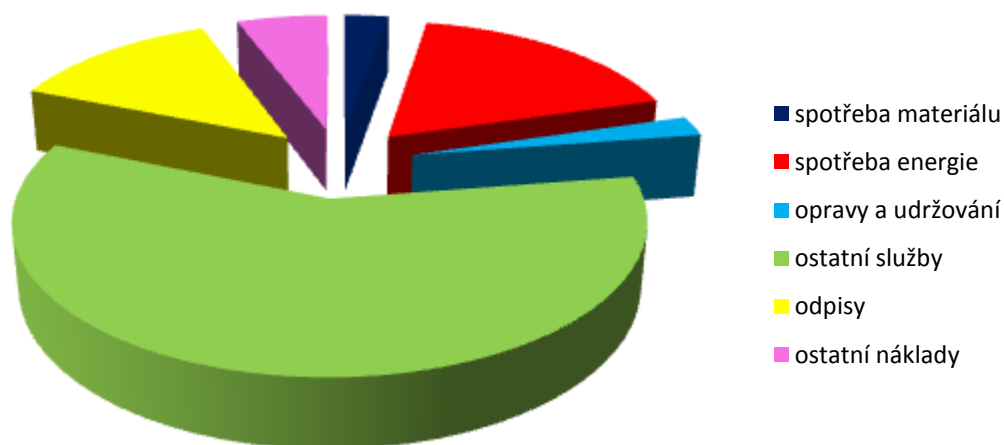
Celkové provozní náklady byly čerpány částkou 53 921 tisíc Kč, v tom osobní náklady činí 31 764 tisíc Kč a náklady na spotřebované nákupy, energie, služby a ostatní vynaložené náklady jsou ve výši 22 157 tisíc Kč.

Tabulka č. 4) Přehled plnění nákladů v roce 2015 (v tisících Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet v provozu	Upravený rozpočet celkem	Skutečnost celkem	Skutečnost v provozu	Plnění skutečnosti v provozu
Náklady celkem:	55 671	58 317	175 502	114 403	53 921	0,92
osobní náklady	29 131	31 777	37 306	37 507	31 764	1,00
náklady na spotřebované nákupy, služby, energie, atd., z toho:	26 540	26 540	138 196	76 896	22 157	0,83
spotřeba materiálu	1 590	1 590	4 499	3 020	615	0,39
spotřeba energie, vodné, stočné	3 590	3 590	3 875	4 051	3 902	1,09
opravy a udržování	1 500	1 500	81 139	35 733	494	0,33
ostatní služby	14 708	14 708	33 463	25 441	12 963	0,88
odpisy	3 516	3 516	3 516	2 917	2 917	0,83
ostatní náklady	1 636	1 636	11 704	5 734	1 266	0,77

Roční rozpočet na spotřebované nákupy, energie, služby a ostatní náklady vynaložené v provozu byl plněn na 83 % a z plánovaného objemu ve výši 26 540 tisíc Kč nebyla čerpána částka 4 383 tisíc Kč.

Graf č. 3) Podíl plnění vybraných provozních nákladů na celkových nákladech v roce 2015

Neplnění rozpočtu spotřeby materiálu činí 975 tisíc Kč a bylo způsobeno posunutím termínu kolaudace Centrálního depozitáře a nečerpáním plánu akvizic (nákup knih, časopisů atd.), které se realizovaly zejména pro potřeby výzkumu a vývoje a byly proto hrazeny z prostředků institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace.

Rozpočet spotřeby energií ve výši 3 590 tisíc Kč včetně vodného a stočného byl překročen o 312 tisíc Kč (9 %).

Aktivace oběžného majetku v souvislosti s vydáním publikace *Český kubismus – průvodce expozicí UPM* je vykázána částkou 335 tisíc Kč, která nebyla rozpočtována.

Plán oprav a udržování byl sestaven s ohledem na potřeby servisní údržby technologií v souvislosti s plánovaným zprovozněním Centrálního depozitáře a proto je plněn pouze na 33 % částkou 494 tisíc Kč. Nečerpání v této položce je v objemu 1 006 tisíc Kč.

Náklady na cestovné byly překročeny o 36 tisíc Kč a činily 176 tisíc Kč v porovnání s plánem 140 tisíc Kč.

Na nákup ostatních služeb bylo vynaloženo 12 963 tisíc Kč, nečerpání rozpočtu je ve výši 1 745 tisíc Kč (12 %) – v dílčích položkách je rozloženo následovně:

Neplnění v objemu 126 tisíc Kč je vykázáno u nájemného, což znamená plnění rozpočtu na 93 % z částky 1 700 tisíc Kč. Rozpočet nákupu služeb pošt a telekomunikací ve výši 450 tisíc Kč nebyl dočerpán o 163 tisíc Kč a úspora vznikla zejména díky tomu, že nebyly čerpány rozpočtované náklady na internetové připojení v budově Centrálního depozitáře a díky důslednému využívání elektronické pošty. Náklady na jiný drobný nehmotný majetek z rozpočtovaných 200 tisíc Kč byly čerpány pouze ve výši 20 tisíc Kč, neboť naléhavé potřeby organizace byly zajištěny v rámci účelových dotací, s čímž se původně nepočítalo. Mírná úspora ve výši 44 tisíc Kč, což činí 5 % ročního rozpočtu ve výši 800 tisíc Kč, byla zaznamenána u nákladů na správu počítačové sítě. Výrazně nižší plnění částkou 3 291 tisíc Kč (72 %) oproti rozpočtu 4 600 tisíc Kč vykazují náklady na ostrahu vyplývající z ukončení činnosti ostrahy v historické budově po vystěhování sbírek dříve, než byl původní předpoklad, a současně nebylo potřeba zajistit ostrahu v Centrálním depozitáři v závěru roku. Ze stejných důvodů nebyly čerpány náklady ve výši 124 tisíc Kč rozpočtované částkou 400 tisíc Kč na úklid. Na akvizici sbírkových předmětů z plánovaného objemu 2 000 tisíc Kč prostředků rezervního fondu účelově určeného na výkupy nebylo využito 744 tisíc Kč.

Větší překročení o 583 tisíc Kč (40 %) v porovnání s plánem 1 452 tisíc Kč bylo vykázáno u nákladů na výstavní činnost, kde jsou zaúčtovány nerozpočtované náklady na pojištění exponátů pro výstavní projekt v Číně částkou 341 tisíc Kč, které byly následně refundovány, a náklady na realizaci dlouhodobé expozice *Český kubismus* v domě U Černé Matky Boží. Plnění nákladů na propagaci částkou 1 060 tisíc Kč dosáhlo výše 161 % rozpočtu a bylo vyvoláno zejména potřebou propagace nové expozice českého kubismu a snahou oslovit širší veřejnost s cílem zvýšit návštěvnost expozice *Secese/Vitální umění 1900* a poboček muzea. Náklady na ošetření sbírek, srážkovou vodu, odvoz odpadu, vazbu knih, překlady a ostatní externí služby byly čerpány částkou 1 945 tisíc Kč v porovnání s rozpočtovaným objemem 2 061 tisíc Kč.

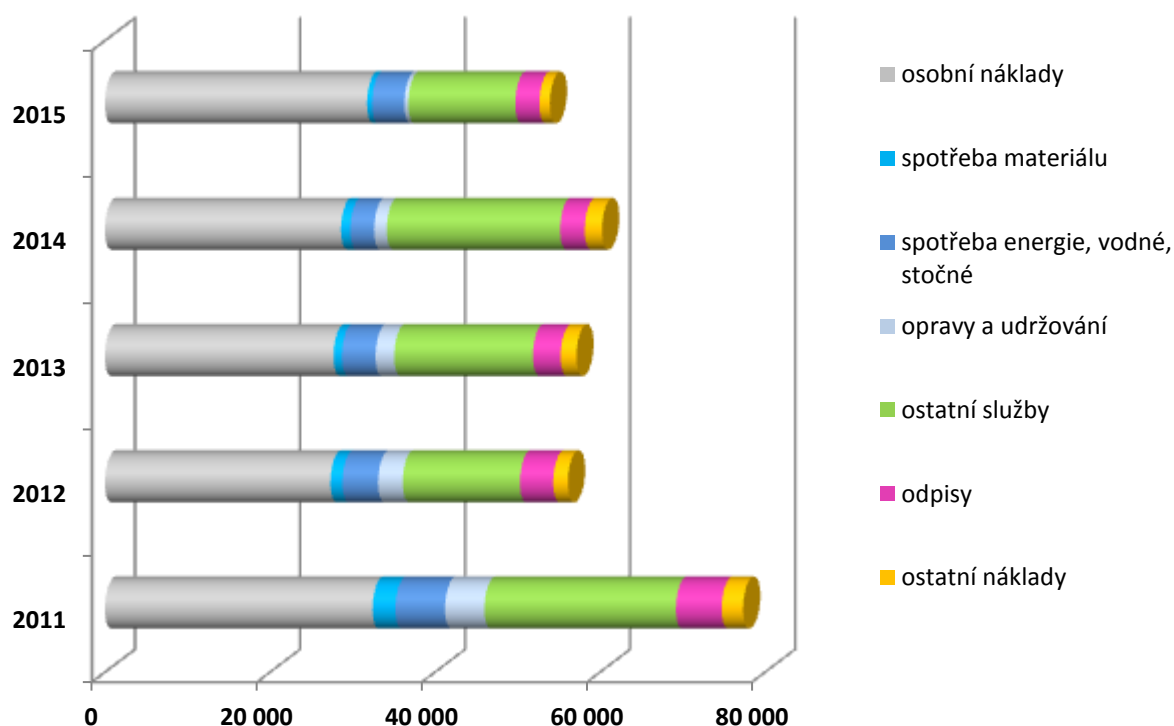
Odpisy dlouhodobého majetku byly realizovány částkou 2 917 tisíc Kč, tj. na úrovni 83 % ročního rozpočtu. Neplnění odpisového plánu ve výši 599 tisíc Kč vzniklo proto, že nebyla čerpána odpisová rezerva na krytí odpisů Centrálního depozitáře, s níž se počítalo v souladu s původním termínem kolaudace.

Nižší čerpání v porovnání s rozpočtem bylo vykázáno u nákladů z drobného dlouhodobého majetku rozpočtovaných v objemu 600 tisíc Kč, a to o 159 tisíc Kč a je ovlivněno potřebou realizace některých nákupů počítačů a software až v souvislosti se zprovozněním sítě v Centrálním depozitáři.

Tabulka č. 5) Přehled vybraných provozních nákladů v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
Provozní náklady celkem:	77 338	56 111	57 142	60 243	53 921
osobní náklady	32 438	27 335	27 710	28 608	31 764
náklady na spotřebované nákupy, služby, energie, atd., z toho:	44 900	28 776	29 432	31 635	22 157
spotřeba materiálu	2 756	1 447	1 016	1 128	615
spotřeba energie, vodné, stočné	6 017	4 322	4 064	2 885	3 902
opravy a udržování	4 785	2 990	2 281	1 531	494
ostatní služby	23 208	14 204	16 805	21 017	12 963
odpisy	5 540	4 033	3 356	2 978	2 917
ostatní náklady	2 594	1 780	1 910	2 096	1 266

Graf č. 4) Vývoj vybraných provozních nákladů v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

Nejvyšší objem provozních nákladů je zaznamenán v roce 2011 v souvislosti s působením Galerie Rudolfinum v rámci muzea. Vývoj provozních nákladů v období let 2012 až 2014 vykazuje vzestupnou tendenci s kulminací v roce 2014 související s realizací velkých tuzemských a zahraničních výstavních projektů. V roce 2015 došlo k utlumení výstavní činnosti v důsledku uzavření historické budovy muzea a nečerpání plánovaných nákladů na Centrální depozitář, které se promítají v meziročním snížení provozních nákladů částkou 9 478 tisíc Kč.

4. Výdaje na zahraniční pracovní cesty

Celkové náklady na zahraniční pracovní cesty v roce 2015 činily 381 tisíc Kč, z toho 266 tisíc Kč bylo financováno z prostředků institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace, a 115 tisíc Kč bylo vynaloženo z provozního rozpočtu muzea. Současně částka 65 tisíc Kč ve výši cestovních nákladů vynaložených z provozního rozpočtu v souvislosti s činností odborných zaměstnanců UPM v mezinárodních komisích ICOM (International Council of Museums) byla muzeu refundována.

V rámci plnění cílů určených v rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace se uskutečnilo 20 služebních cest. Zahraniční cesty z těchto prostředků umožnily realizaci výzkumných prací ve fondech zahraničních sbírkových, knihovních a archivních institucí (mj. ve Vídni, Paříži, Londýně, Barceloně a dalších), v souladu s výzkumnými cíli stanovenými Rozhodnutím Ministerstva kultury ČR. Zároveň přispěly k výměně vědeckých zkušeností, informačních zdrojů a také k prezentaci projektů výzkumu na mezinárodních konferencích a sympoziích.

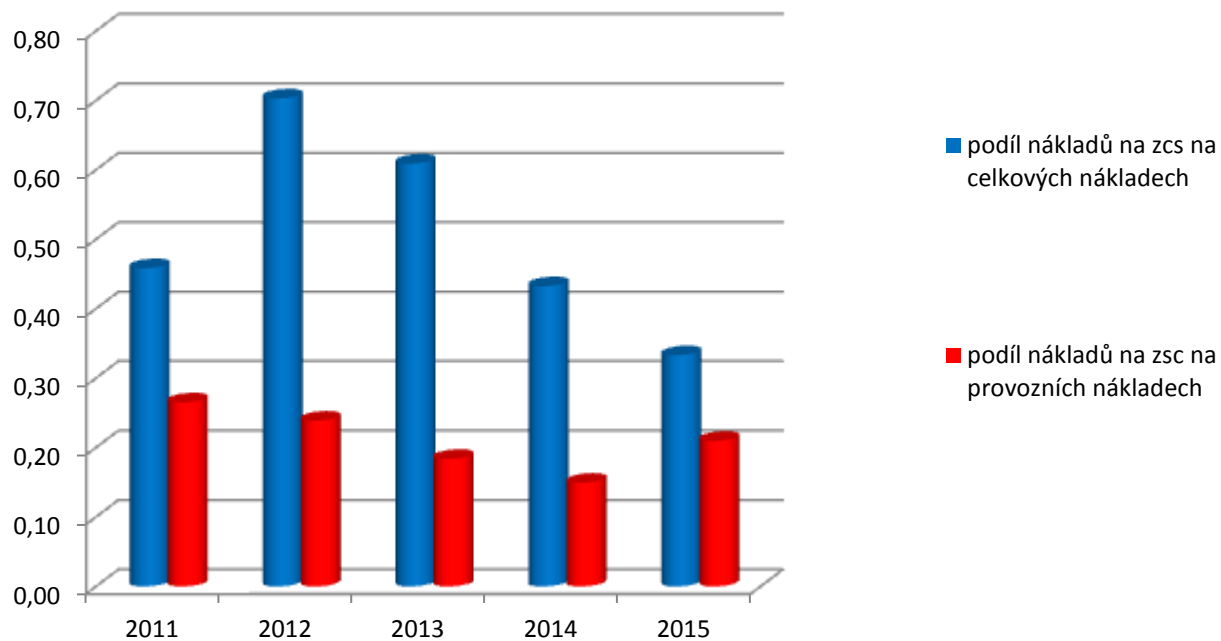
V rámci činnosti v komisích ICOM se odborní zaměstnanci zúčastnili mezinárodních konferencí, valné hromady ICOM, výročních setkání předsedů Komise pro muzea užitého umění a designu a Komise pro muzea skla a podíleli se na přípravě generálního shromáždění ICOM v roce 2016. Celkem bylo v souvislosti s prací v ICOM uskutečněno 10 služebních cest. Odborní zaměstnanci muzea dále vycestovali na zahájení výstavy českého skla v Kobe City Museum v Japonsku a převzetí daru – plakátů pro sbírku UPM, dále na zahájení nové expozice 20. století v Lipsku a na pravidelnou přehlídku užitého umění Kunsthandwerkmesse v Německu.

V rámci realizaci výstavních projektů v zahraničí bylo uskutečněno 13 služebních cest do Číny, Japonska, Belgie a Itálie, které ovšem byly plně hrazeny přijímající stranou.

Tabulka č. 6) Přehled nákladů na zahraniční služební cesty v období let 2011 až 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
náklady na zahraniční služební cesty v tis. Kč	386	442	410	397	381
celkové náklady v tis. Kč	84 209	62 878	67 310	91 822	114 403
podíl nákladů na zahraniční služební cesty na celkových nákladech v %	0,46	0,70	0,61	0,43	0,33
náklady na zahraniční služební cesty v provozu v tis. Kč	205	134	105	90	115
provozní náklady v tis. Kč	77 338	56 111	57 142	60 243	53 921
podíl nákladů na zahraniční služební cesty v provozu na provozních nákladech v %	0,27	0,24	0,18	0,15	0,21

Graf č. 5) Vývoj podílů nákladů na zahraniční služební cesty na celkových nákladech a na provozních nákladech v období let 2011 až 2015 (v %)

Z výše uvedeného přehledu je patrné, že s výjimkou roku 2011, kdy v rámci UPM působila Galerie Rudolfinum, náklady na zahraniční služební cesty byly ve sledovaném období v rozhodující míře hrazeny z účelových prostředků.

5. Mimorozpočtové zdroje financování

Do hospodaření muzea v roce 2015 byly zapojeny mimorozpočtové zdroje v celkové výši 531 tisíc Kč, v tom:

- dotace Grantové agentury ČR na víceletý projekt *Antonín Kybal – cesty designu a textilní tvorby 20.–60. let 20. století* – 491 tisíc Kč,
- dotace z prostředků Programu podpory kultury Statutárního města Pardubice na projekt *Příběh paneláků v Pardubickém kraji* – 6 tisíc Kč,
- dar městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz Statutárního města Ostrava na projekt *Příběh paneláků v Moravskoslezském kraji* – 5 tisíc Kč,
- dar Svazu výrobců cementu ČR na zajištění realizace a transportu výstavy *Příběh paneláků v České republice* – 24 tisíc Kč,
- dar Společnosti přátel UPM na nákup obrazu Josefa Multruse *Stavba Uměleckoprůmyslového muzea (1898/1899, olej na plátně)* do sbírky UPM – 5 tisíc Kč.

Výzkumný projekt *Antonín Kybal – cesty designu a textilní tvorby 20.–60. let 20. století*, realizovaný v letech 2012 až 2015, byl zaměřen na dokumentaci a analýzu tvorby Antonína Kybala, jedné z nejvýraznějších a světově známých osobností českého designu. Zpracována byla bohatá písemná a obrazová pozůstalost, která je cenným dokladem dobového názorového kontextu. Výsledkem bude vydání knižní monografie.

Mimorozpočtové prostředky vynaložené na realizaci výstav *Příběh paneláku* byly užity na spolufinancování projektu *Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu* financovaného z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstva kultury, identifikační kód DF13P01OVV018.

Celkový objem mimorozpočtových zdrojů je zároveň ovlivněn snížením o 53 tisíc Kč v důsledku zrušení dohadné položky v objemu 167 tisíc Kč vytvořené ve výši nákladů vynaložených v roce 2014 na realizaci víceletého projektu *Partage Plus* financovaného z prostředků EU a zaúčtování skutečnosti dotace částkou 114 tisíc Kč poskytnuté v roce 2015 v rámci finančního vypořádání v návaznosti na ukončení projektu.

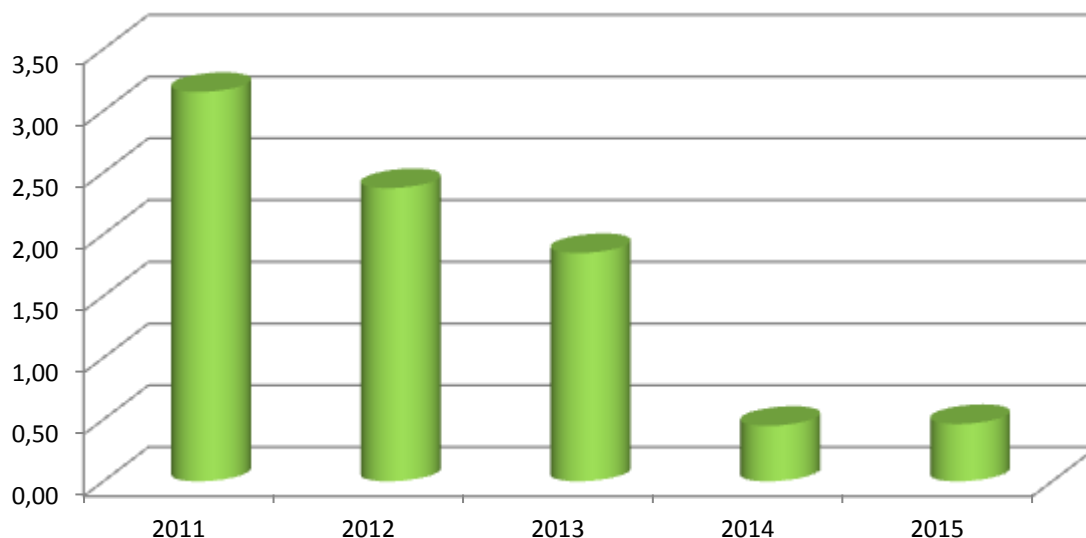
Tabulka č. 7) Přehled zapojení mimorozpočtových zdrojů do hospodaření v období let 2011 až 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
mimorozpočtové zdroje v tis. Kč	2 655	1 493	1 244	413	531
celkové náklady v tis. Kč	84 209	62 878	67 310	91 822	114 403
podíl mimorozpočtových zdrojů na financování celkových nákladů v %	3,15	2,37	1,85	0,45	0,46

Vývoj zapojení mimorozpočtových zdrojů do hospodaření muzea je ve sledovaném období sestupný s kulminací v roce 2011, kdy byly užity dary v objemu 2 454 tisíc Kč určené Galerii Rudolfinum. V následujících letech byly realizovány víceleté projekty *Leonardo da Vinci* a *Partage Plus* financované v rámci programů vyhlášených EU v roce 2012 částkou 1 131 tisíc Kč a v roce 2013 částkou 943 tisíc Kč. V roce 2014 byly tyto projekty ukončeny a náklady byly vykázány částkou 259 tisíc Kč.

Graf č. 6) Vývoj podílu mimorozpočtových zdrojů na financování celkových nákladů v období let 2011 až 2015 (v %)

6. Fondy muzea

Peněžní fondy muzea byly v roce 2015 čerpány částkou 2 924 tisíc Kč, v tom čerpání rezervního fondu činí 1 256 tisíc Kč a fond reprodukce majetku byl použit ve výši 1 668 tisíc Kč. Prostředky rezervního fondu byly vynaloženy na akvizice sbírkových předmětů. Fond reprodukce majetku byl zapojen do hospodaření jako doplňkový zdroj financování oprav a udržování dlouhodobého i krátkodobého majetku a na pořízení drobného dlouhodobého majetku a krátkodobého majetku částkou 1 668 tisíc Kč.

Rezervní fond byl v roce 2015 tvořen z přijatých peněžních darů ve výši 10 tisíc Kč. Přijaté peněžní dary byly použity v souladu se stanovenými účely a dále byl použit peněžní dar Svazu výrobců cementů ve výši 24 tisíc Kč, který byl poskytnut v roce 2014. Na akvizice sbírkových předmětů bylo z prostředků fondu čerpáno 1 256 tisíc Kč. Muzeum od roku 2007 realizuje nákupy z prostředků, které byly po vypořádání škody městem Antverpy, vzniklé odcizením zapůjčených sbírkových předmětů, uloženy v rezervním fondu a určeny na akvizice. Zůstatek rezervního fondu k 31. 12. 2015 činí 5 234 tisíc Kč, z toho 3 510 tisíc Kč je vázáno na konkrétní účely. Účelové prostředky ve výši 3 175 tisíc Kč jsou určeny na akvizice sbírkových předmětů a peněžní dary v objemu 335 tisíc Kč jsou smluvně vázány na konkrétní aktivity. Použití prostředků rezervního fondu pro rok 2016 je schváleným rozpisem rozpočtu stanoveno částkou 1 600 tisíc Kč, z toho 1 000 tisíc Kč je určeno na nákup sbírkových předmětů a 600 tisíc Kč na zajištění potřeb nekrytých příspěvkem zřizovatele a vlastními výnosy.

Fond reprodukce majetku byl tvořen odpisy dlouhodobého majetku ve výši 2 917 tisíc Kč a čerpán byl jako doplňkový zdroj financování oprav a udržování dlouhodobého i krátkodobého majetku a na pořízení drobného dlouhodobého a krátkodobého majetku částkou 1 668 tisíc Kč. Z prostředků fondu reprodukce byly dále realizovány odvody z odpisů nemovitého majetku v objemu 1 284 tisíc Kč. Na financování pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku bylo vynaloženo 764 tisíc Kč. Zůstatek fondu reprodukce k 31. 12. 2015 činí 4 126 tisíc Kč. Zapojení prostředků fondu reprodukce majetku

do hospodaření muzea pro rok 2016 je schváleným rozpisem rozpočtu stanoveno částkou 2 290 tisíc Kč.

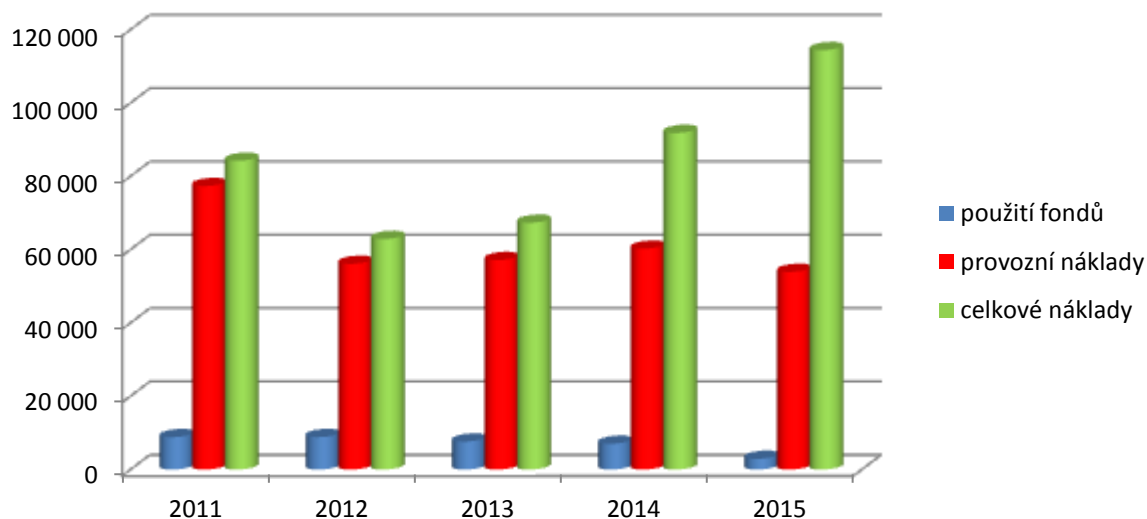
Fond kulturních a sociálních potřeb byl čerpán částkou 348 tisíc Kč, v tom příspěvek na stravování 340 tisíc Kč a 8 tisíc Kč na peněžité dary při pracovních a životních výročích.

Fond odměn použit nebyl.

Tabulka č. 8) Přehled použití fondu v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
použití fondů celkem, v tom:	8 818	8 854	7 613	7 025	2 924
použití rezervního fondu v tis. Kč	2 552	3 753	3 634	3 999	1 256
použití fondu reprodukce majetku v tis. Kč	5 052	5 101	3 678	2 977	1 668
použití fondu odměn v tis. Kč	1 214	0	301	49	0
celkové náklady v tis. Kč	84 209	62 878	67 310	91 822	114 403
podíl použití fondů na financování celkových nákladů v %	10,47	14,08	11,31	7,65	2,56
provozní náklady v tis. Kč	77 338	56 111	57 142	60 243	53 921
podíl použití fondů na financování provozních nákladů v %	11,40	15,78	13,32	11,66	5,42

Graf č. 7) Vývoj použití fondů na financování celkových nákladů a provozních nákladů v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

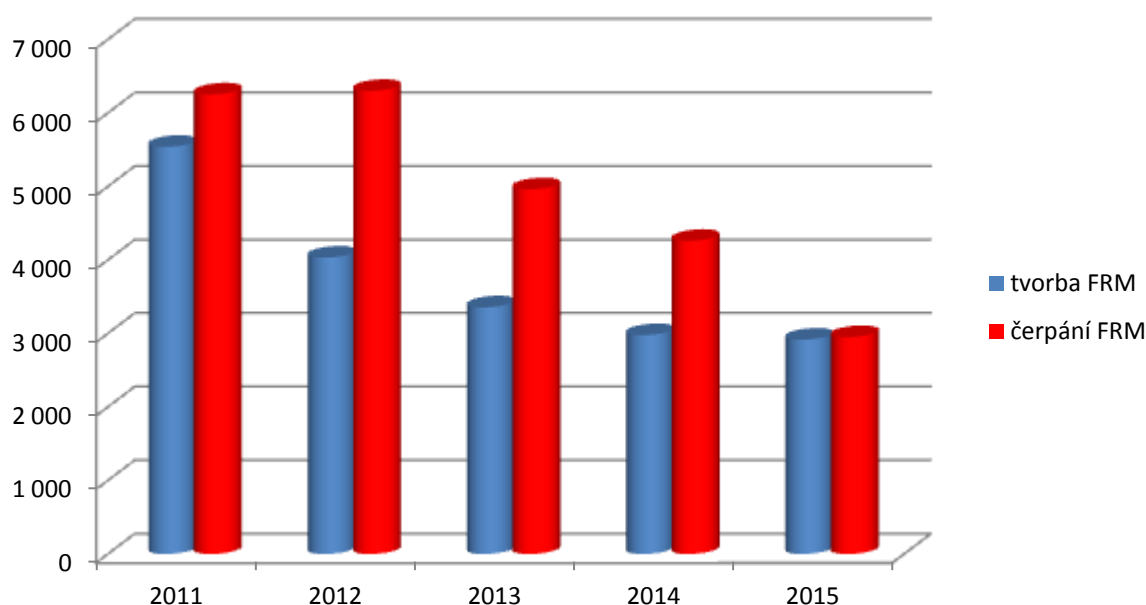

Vývoj zapojení fondů do hospodaření je s výjimkou roku 2011 sestupný a je ovlivněn nižším využitím fondu reprodukce majetku. Rezervní fond byl ve sledovaném období čerpán na akvizici sbírkových předmětů podle nabídky na trhu a potřeb muzea. Nižší využívání fondu reprodukce majetku je v souladu se záměrem vedení muzea dosáhnout stavu, kdy tvorba fondu bude převyšovat čerpání na neinvestiční potřeby a splnění odvodové povinnosti.

Tabulka č. 9) Přehled tvorby a čerpání fondu reprodukce majetku v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
tvorba fondu reprodukce majetku	5 540	4 033	3 356	2 978	2 917
čerpání fondu reprodukce majetku na neinv. potřeby a splnění odvodové povinnosti	6 252	6 301	4 962	4 261	2 952
rozdíl mezi tvorbou a čerpáním fondu	-712	-2 268	-1 606	-1 283	-35

Graf č. 8) Vývoj disponibilních prostředků fondu reprodukce v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

Výše uvedená tabulka a graf znázorňují výrazné vyšší čerpání fondu reprodukce v porovnání s tvorbou fondu v období let 2011 až 2014. V roce 2015 vývoj hospodaření muzea umožnil snížit použití prostředků fondu reprodukce majetku jako doplňkového zdroje financování oprav a udržování hmotného a nehmotného dlouhodobého i krátkodobého majetku. Oproti minulým účetním obdobím, kdy toto překročení bylo v rozmezí 712 tisíc Kč až 2 268 tisíc Kč, a organizace si tak do budoucna krátila zdroj pro financování svých investičních a neinvestičních potřeb, v roce 2015 nepoměr mezi tvorbou a čerpáním fondu na neinvestiční potřeby a splnění odvodové povinnosti byl zanedbatelný.

7. Mzdové náklady

Uměleckoprůmyslovému museu v Praze byly v rozpisu schváleného rozpočtu na rok 2015 stanoveny tyto ukazatele:

Mzdové náklady celkem	21 421 000 Kč
v tom: ostatní osobní náklady	423 000 Kč
limit prostředků na platy	20 998 000 Kč
počet zaměstnanců	86
průměrný měsíční plat	20 347 Kč

Upravený rozpočet – mzdové náklady	27 994 277 Kč
v tom: ostatní osobní náklady	2 273 000 Kč
limit prostředků na platy	25 721 277 Kč
počet zaměstnanců	88
průměrný měsíční plat	24 924 Kč

Skutečnost za rok 2015 – mzdové náklady	27 988 277 Kč
z toho: ostatní osobní náklady	2 267 000 Kč
prostředky na platy	25 721 277 Kč
počet zaměstnanců	83
průměrný měsíční plat	25 825 Kč

Schválený rozpočet mzdových nákladů ve výši 21 421 000 Kč byl v průběhu roku 2015 navýšen o částku 6 573 277 Kč na celkový objem 27 994 277 Kč.

Navýšení na platy zaměstnanců bylo realizováno částkou 4 723 277 Kč, v tom:

- 2 159 277 Kč v ukazateli příspěvek na provoz,
- 1 700 000 Kč z výdajů na institucionální podporu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace,
- 534 000 Kč z výdajů na účelovou podporu výzkumu a vývoje z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) na projekt *Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu*, identifikační kód: DF13P01OVV018,
- 330 000 Kč z dotace na projekt *Historické tapiserie a textil ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze – konzervace a prezentace* spolufinancovaného z prostředků finančních mechanismů EHP/Norsko.

Navýšení na ostatní osobní náklady bylo realizováno částkou 1 850 000 Kč, v tom:

- 200 000 Kč snížení v ukazateli příspěvek na provoz,
- 98 000 Kč z výdajů na institucionální podporu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace,
- 1 547 000 Kč z výdajů na účelovou podporu výzkumu a vývoje z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) na projekt *Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu*, identifikační kód: DF13P01OVV018,

- 187 000 Kč z dotace na projekt *Historické tapiserie a textil ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze – konzervace a prezentace* spolufinancovaného z prostředků finančních mechanismů EHP/Norsko,
- 104 000 Kč z prostředků podprogramu VISK 5 – RETROKON na projekt *Pokračování retrokatalogizace fondu Knihovny Uměleckoprůmyslového musea v Praze do elektronického katalogu – retrokatalogizace výstavních katalogů KC1-KC3000*,
- 90 000 Kč z prostředků podprogramu VISK 8/B – Zpřístupnění informačních zdrojů na projekt *Provoz a rozvoj oborové brány Umění a architektura (ART)* – <http://art.jib.cz>,
- 24 000 Kč z prostředků programu Kulturní aktivity – Podpora výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví, tematický okruh 1: Edukační aktivity v rámci muzejních expozic ze sbírek evidovaných v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy Ministerstva kultury ČR na projekt *Škola za školou: učíme se v muzeu*.

Vykázaná skutečnost čerpání mzdových nákladů činí 28 214 888 Kč. Překročení v objemu 220 611 Kč je pokryto:

- prostředky na podporu výzkumu, vývoje a inovací poskytnutými v souladu s § 10 zákona č. 130/2002 Sb., na projekt *Antonín Kybal – cesty designu a textilní tvorby 20.–60. let 20. století* ve výši 180 000 Kč, v tom 160 000 Kč činily platy zaměstnanců a 20 000 Kč ostatní osobní náklady,
- náhradami za pracovní neschopnost vyplácené zaměstnavatelem ve výši 46 611 Kč,
- nečerpáním ostatních osobních nákladů poskytnutých na projekt *Historické tapiserie a textil ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze – konzervace a prezentace* částkou 6 000 Kč.
- Veškeré ostatní osobní náklady byly vynaloženy na dohody o pracovní činnosti. Skutečně dosažený průměrný plat v roce 2015 činil 25 985 Kč. Stanovený limit počtu zaměstnanců 88 včetně 2 zaměstnanců přijatých na realizaci projektu spolufinancovaného z prostředků finančních mechanismů EHP/Norsko byl plněn v počtu 83 přepočtených míst v pracovním poměru.

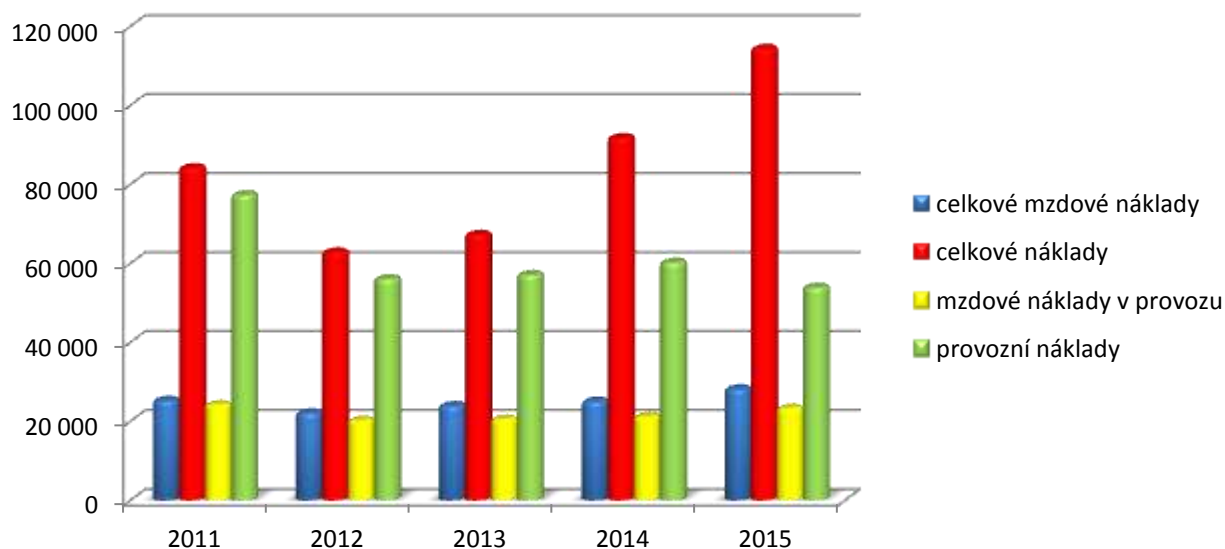
Tabulka č. 10) Přehled čerpání mzdových nákladů v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
mzdové náklady celkem	25 282	22 139	23 978	25 077	28 215
platy zaměstnanců	24 657	21 493	22 149	22 797	25 928
ostatní osobní náklady	625	646	1 829	2 280	2 287
celkové náklady	84 209	62 878	67 310	91 822	114 403
mzdové náklady v provozu celkem	24 222	20 222	20 545	21 173	23 334
platy zaměstnanců	23 802	19 805	19 979	20 771	23 111
ostatní osobní náklady	420	417	566	402	223
provozní náklady	77 338	56 111	57 142	60 243	53 921

Přehled mzdových nákladů v provozu dokumentuje stagnaci platů v letech 2011 až 2013 (objem nákladů na platy v roce 2011 je ovlivněn působením Galerie Rudolfinum) a mírné navýšení v letech 2014 a 2015.

Graf č. 9) Vývoj podílu mzdových nákladů na celkových nákladech v období let 2011 až 2015 (v tisících Kč)

Tabulka č. 11) Přehled čerpání limitu počtu zaměstnanců v období let 2011 až 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
přepočtený počet zaměstnanců	98	83	83	83	83

8. Bezúplatné převody majetku

Muzeum v roce 2015 vydalo z titulu církevních restitucí Provincii kapucínů v ČR (Loreta) barokní sekretář vykládaný mramorem z první čtvrtiny 17. století (inv. č. 52 548).

9. Komentář k finančnímu vypořádání vztahů se státním rozpočtem

Muzeum v roce 2015 čerpalo příspěvky na provoz a dotace od zřizovatele ve výši 357 261 253,12 Kč, v tom příspěvky na provoz činí 46 706 462,82 Kč a celkový objem dotací poskytnutých zřizovatelem z prostředků na podporu výzkumu a vývoje a z prostředků programů evidovaných v EDS/SMVS představuje částku 310 554 790,30 Kč.

V účetní závěrce za rok 2015 vykázalo Uměleckoprůmyslové museum v Praze použití částky 357 244 289,12 Kč. Vratka 16 964 Kč ve výši úspory prostředků poskytnutých v rámci institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace byla proúčtována v účetní závěrce k 31. 12. 2015 a odvedena na depozitní účet Ministerstva kultury ČR dne 25. 1. 2016 (výpis č. 13 Ministerstva kultury ze dne 26. 1. 2016). Tato úspora byla dosažena na položce Zákonné sociální pojištění čerpáním prostředků na dohody o provedení práce, za něž měsíční výplata z prostředků vyčleněných na ostatní osobní náklady nepřesáhla 10 000 Kč, a tím nevznikla povinnost odvodů na zákonné sociální pojištění.

Tabulka č. 12) Přehled čerpání neinvestičních prostředků z programů Ministerstva kultury (v Kč)

účelové určení	čerpání	použito
Účelová podpora výzkumu a vývoje NAKI – Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí	2 642 000,00	2 642 000,00
Institucionální podpora výzkumu a vývoje – dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace	5 995 000,00	5 978 036,00
Kulturní aktivity – projekt Český kubismus – průvodce	250 000,00	250 000,00
Kulturní aktivity – projekt Škola za školou: učíme se v muzeu	100 000,00	100 000,00
VISK 5 – Pokračování retrokatalogizace fondu Knihovny Uměleckoprůmyslového musea v Praze do elektronického katalogu – retrokatalogizace výstavních katalogů KC1-KC3000	104 000,00	104 000,00
VISK 8/B – Provoz a rozvoj oborové brány Umění a architektura (ART) – http://art.jib.cz	490 888,82	490 888,82
příspěvek na provoz – Zhotovení katalogu soutěže Czech Grand Design 2014	90 000,00	90 000,00
Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze – akce 134V124000004	43 721 808,31	43 721 808,31
Centrální depozitář v Praze – akce č. 134V124000003	2 392 907,00	2 392 907,00
UPM, Český kubismus v Domě U Černé Matky Boží – dlouhodobá expozice – akce č. 134V112000303	2 580 507,34	2 580 507,34
ISO/D - preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí – akce č. 134V515000063	374 000,00	374 000,00
ISO/D – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí - akce č. 134V515000063	25 000,00	25 000,00

CELKEM:	58 766 111,47	58 749 147,47

Tabulka č. 13) Přehled čerpání investičních prostředků programů Ministerstva kultury (v Kč)

účelové určení	čerpání	použito
Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze – akce 134V124000004	82 001 722,90	82 001 722,90
Centrální depozitář v Praze – akce č. 134V124000003	169 512 367,50	169 512 367,50
UPM, Český kubismus v Domě U Černé Matky Boží – dlouhodobá expozice – akce č. 134V112000303	509 477,25	509 477,25
UPM – koupě nákladního automobilu pro účely převozu a stěhování sbírkových předmětů – akce č. 134V112000244	800 000,00	800 000,00
CELKEM:	252 823 567,65	252 823 567,65

Galina Fiačanová
hlavní ekonom UPM

12) Výsledky interního auditu a vnějších kontrol provedených v roce 2015

Interní audit

Činnost interního auditora UPM v roce 2015 byla orientována na dodržování povinností při nakládání s veřejnými prostředky, jejich hospodárné a účelné užití, hospodaření se svěřeným majetkem, plnění obecně závazných právních předpisů v oblastech činnosti UPM.

Interní audity byly provedeny v těchto oblastech:

- vynakládání prostředků státního rozpočtu na rekonstrukci hlavní budovy UPM a výstavbu Centrálního depozitáře
- hospodaření s institucionální podporou, účelovými dotacemi a čerpání zahraničních fondů
- vynakládání mzdových nákladů
- uzavírání dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a provádění odvodů na sociální a zdravotní pojištění z těchto dohod
- inventarizace majetku a závazků
- vývoz předmětů kulturní hodnoty
- realizace a financování zahraničních cest

Zjištění interního auditu nemělo charakter závažného porušení právních předpisů či porušení rozpočtové kázně. Dílčí nedostatky byly operativně řešeny či doporučeny k řešení.

Závěry interního auditu včetně doporučených opatření byly projednány s vedením organizace a příslušnými odpovědnými kompetentními pracovníky auditovaných oblastí a jimi operativně řešeny. Současně k některým zjištěním byla vedením muzea realizována potřebná opatření.

Vnější kontroly

V průběhu roku 2015 provedly v UPM veřejnosprávní kontrolu odbor 17-kontroly Ministerstva financí ČR a dále útvar bezpečnostního ředitele Ministerstva kultury ČR.

Zaměření kontroly Ministerstva financí směřovalo do oblasti hospodaření s veřejnými prostředky v letech 2012–2013, veřejných zakázek, smluvních vztahů, účetnictví, majetku, vnitřního kontrolního systému apod. Kontrolou nebylo zjištěno neoprávněné či nehospodárné čerpání prostředků státního rozpočtu. K dílčím zjištěním bylo přijato konkrétní opatření vedením muzea.

Kontrola provedená Ministerstvem kultury se zaměřila na oblast plnění povinností organizace dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Na základě provedené kontroly nebyly zjištěny nedostatky ani nebyla stanovena povinnost přijetí opatření.

Oldřich Myslivec
interní auditor

13) Společnost přátel UPM

Rok 2015, kdy probíhala rekonstrukce muzea, pro Společnost přátel UPM znamenal „ztrátu“ možnosti využívat pro své akce historickou budovu. Snažili jsme se proto připravit pro své členy jiný atraktivní program, který by vynahradil ztrátu hlavního výstavního prostoru a početní stav členů se udržel na úrovni předešlých let. Tento prvořadý úkol se nám podařilo splnit – Společnost má stále kolem 120 členů.

Poměrně citelně jsme z hlediska spolkového života postrádali i muzejní kavárnu, v níž se členové Společnosti scházeli k diskusím a „popovídání“ minimálně dvakrát do měsíce. Převážně pro členy v seniorském věku tato setkání plnila důležitou společenskou funkci.

Hlavní program Společnosti byl již tradičně určen plánem, který byl přijat na výroční členské schůzi konané 19. ledna 2015 v budově Českého svazu vědeckotechnických společností na Novotného lávce 5 v Praze 1 s tímto programem:

1. Zahájení, schválení programu výroční členské schůze
2. Zpráva o činnosti Společnosti v roce 2013
3. Zpráva o hospodaření Společnosti v roce 2013, stanovisko revizorů
4. Diskuse ke Zprávě o činnosti a hospodaření Společnosti
5. Projednání změny stanov Společnosti, diskuse ke stanovám
6. Vystoupení ředitelky UPM Heleny Koenigsmarkové
7. Volba výboru Společnosti a kontrolní komise
8. Plán činnosti Společnosti
9. Diskuse k plánu činnosti, náměty, požadavky členů
10. Závěr

Všechny dokumenty předložené výborem výroční členské schůzi Společnosti byly schváleny, hospodaření Společnosti bylo vyrovnané a k práci výboru nebyly připomínky. Nadále se nám však nedaří získávat mladé lidi, což je obecnější problém většiny podobných spolků.

I v uplynulém roce se Společnost tradičně podílela na udělování Národní ceny za studentský design, kterou vyhlašuje Design Kabinet CZ. Cenu určenou laureátovi dotujeme částkou ve výši 5 000 Kč. Byla udělena studentovi Marku Příhodovi z Vyšší odborné školy a Střední průmyslové školy za odkládací stolek Vektor. Naši dlouholetou účast na této akci ocenila ředitelka Design Cabinetu CZ Lenka Žižková ve svém děkovném dopise.

V roce 2015 jsme věnovali muzeu částku 5 000 Kč, která byla použita na částečnou úhradu olejomalby Josefa Multrose, na níž je zachycena výstavba budovy muzea. Obraz bude viset v rekonstruované budově muzea.

Vzhledem k omezeným finančním příjmům Společnosti (pouze členské příspěvky, a především seniorské) jsme rádi, že dokážeme každoročně podpořit některou z výše uvedených akcí. Pro členy se snažíme zabezpečovat spolkové akce s minimálními nároky na jejich peněženku. Výbor Společnosti vykonává svoji práci zcela bezplatně.

Děkujeme pracovníkům muzea a jeho vedení za ochotu a snahu nám pomáhat, která byla v roce 2015 bohužel limitována rekonstrukcí muzejní budovy a stěhováním sbírek.

Přehled činnosti Společnosti přátel UPM v roce 2015

19. 1. výroční členská schůze Společnosti
  9. 2. komentovaná prohlídka expozice *Český kubismus* v domě u Černé Matky Boží – výklad kurátorka expozice Lucie Vlčková
  26. 2. komentovaná prohlídka výstavy *Otevři zahradu rajskou – Benediktini v srdci Evropy 800–1300* ve Valdštejnské jízdárně
  12. 3. návštěva výstavy *Předjaří na Pražském hradě 3* (kovové plastiky ze sbírek Pražského hradu společně s více než 40 druhy narcisů) – výklad kurátor výstavy Jaroslav Sojka
  25. 4. *Sklo a kámen* – zájezd do Kamenického Šenova, Sloupu a Nového Boru přibližující tradici českého skla, se zastávkou u Panské skály – průvodce J. Sojka
  6. 6. prohlídka Emauzského kláštera – průvodce J. Sojka
  - 19.–21. 6. třídní zájezd *Sedm divů Saska* – průvodce J. Sojka
  12. 9. Jednodenní zájezd do Torgau na téma 500 let německé reformace, Martin Luther – průvodce J. Sojka
  - 26.–27. 9. tradiční podzimní výlet, tentokrát zaměřený na oblast Slezska (Zemské muzeum v Opavě, státní zámek Hradec nad Moravicí, Muzeum Novojičínska aj.) – průvodce J. Sojka
  13. 10. komentovaná prohlídka aukční výstavy vrcholných děl českého sklářského umění *Křehká síla skla* (projekt Muzea moderního skla ZIBA) – průvodce Miroslav Zíka, Dorotheum
  21. 11. Komentovaná prohlídka Klementina – průvodkyně Petra Oulíková
  3. 11. Komentovaná prohlídka expozice *Secese/Vitální umění 1900* v Obecním domě se zaměřením na sklo – průvodce kurátor sbírky skla UPM Jan Schöttner
  24. 11. Komentovaná prohlídka expozice *Secese/Vitální umění 1900* v Obecním domě se zaměřením na nábytek – průvodce kurátorka sbírky nábytku UPM Daniela Karasová
  2. 12. Udílení Ceny Společnosti přátel UPM Marku Příhodovi z Vyšší odborné školy a Střední průmyslové školy Volyně v rámci soutěže Národní cena za studentský design
  4. 12. adventní koncert v kostele sv. Jana Nepomuckého Na Skalce (na varhany hrál Aleš Tománek) s výkladem k barokní architektuře – J. Sojka
- Všechny tyto akce se těšili dobré návštěvnosti členů Společnosti.

Seznam zaměstnanců UPM v roce 2015

Ředitelství

PhDr. Helena Koenigsmarková – ředitelka

Melanie Krasická – personální a mzdová referentka

Bc. Kateřina Loukotová – asistentka ředitelky, agenda tuzemských repropráv

Mgr. Martina Lehmannová – kurátorka grantu Norské fondy

Ing. Oldřich Myslivec – interní auditor

Monika Goldbergerová – administrativní a spisová pracovnice (recepce)

Centrum dokumentace sbírek

Mgr. Filip Wittlich, Ph.D. – vedoucí kurátor CDS

PhDr. Lucie Zadražilová, Ph.D. – kurátorka CDS, archivářka (na mateřské dovolené)

Evidence sbírek

PhDr. Jana Croy – vedoucí evidence sbírek

Bc. Lucie Koutná – referentka evidence sbírek

Jana Štěpánková – referentka evidence sbírek

Fotoateliér

Gabriel Urbánek – vedoucí fotograf

MgA. Ondřej Kocourek – fotograf

Ing. Jiří Homola – dokumentátor

Prezentace sbírek

Ing. Dušan Seidl – vedoucí odd. prezentace sbírek

Alena Bártová – technická redaktorka

Mgr. et Ing. Anna Hořejší – produkční tuzemských výstav

Ivana Quilezová – produkční zahraničních výstav, agenda zahraničních repropráv

Mgr. Vladimíra Sehnalíková – kurátorka edukační činnosti

Jana Ulipová, BBus, od listopadu Mgr. Michaela Kindlová – PR manager

Restaurátorské oddělení

Petr Špaček – vedoucí restaurátorského oddělení

MgA. Zita Brožková – restaurátorka silikátů

M.A. et Bc. Barbora Valentová – restaurátorka silikátů

MgA. Markéta Šíbllová – restaurátorka papíru

Tomáš Stern – restaurátor dřeva

DiS. Zdeňka Šebková – restaurátorka dřeva

Bc. Karla Frajerová – restaurátorka kovů

Zuzana Krajíčková – restaurátorka – pozlacovačka

PhDr. Světlana Spiwoková – restaurátorka kovů

Markéta Bučková – restaurátorka textilu

BcA. Jitka Kottová – restaurátorka textilu

Ing. Alena Samohýlová – restaurátorka textilu, restaurátorka-chemička

Sbírky

I. sbírka – sklo, keramika a porcelán

Mgr. Milan Hlaveš, Ph.D. – vedoucí I. sbírky, kurátor sbírky moderního a současného skla a keramiky

Helena Brožková, prom. hist. – kurátorka sbírky historického skla

PhDr. Jan Schöttner, Ph.D. – zástupce vedoucího sbírky, kurátor sbírky historického skla, pracovník oddělení vývozů

Jana Černovská – správkyňe depozitáře sbírky historického skla

Magdaléna Prosková – správkyňe depozitáře historické keramiky, administrátorka

Lucie Urbánková – správkyňe depozitáře skla 20. století

BcA. Dita Hálová – dokumentátorka sbírky moderní a současné keramiky

II. sbírka – užitá grafika a fotografie

PhDr. Radim Vondráček – hlavní kurátor UPM, vedoucí II. sbírky

Mgr. Mariana Kubištová – kurátorka designu

PhDr. Iva Knobloch – kurátorka sbírky užitě grafiky

Jan Mlčoch – kurátor sbírky fotografie

Petr Štembera – kurátor sbírky plakátů a obrazů

PhDr. Lucie Vlčková, Ph.D. – kurátorka sbírky užitě grafiky (na mateřské dovolené)

Lucie Kölbersberger – správkyňe depozitáře užitě grafiky

Jitka Štětková – správkyňe depozitáře sbírky fotografie

Tereza Janoušková – dokumentátorka, asistentka sbírky

III. sbírka – nábytek, práce ze dřeva, kovů a různých materiálů

PhDr. Petra Matějovičová – vedoucí III. sbírky, kurátorka sbírky drahých kovů a jiných materiálů

PhDr. Jiří Fronek, Ph.D. – kurátor sbírky historického nábytku a dřevořezb

PhDr. Daniela Karasová, CSc. – kurátorka sbírek moderního nábytku a hodin

Mgr. et DiS. Michal Stříbrný – kurátor sbírky obecných kovů, správce téhož depozitáře

Ing. Jiří Fomín – správce depozitářů nábytku, hodin a dřevořezb

Milena Hořícká – správkyňe depozitáře drahých kovů, dokumentátorka

IV. sbírka – textil, móda a hračky

PhDr. Konstantina Hlaváčková – vedoucí IV. sbírky, kurátorka sbírky textilu 20. století

PhDr. Markéta Grill Janatová – kurátorka historického textilu (na mateřské dovolené)

Mgr. Marie Míčová – kurátorka sbírky hraček, referentka agendy vývozů

PhDr. Eva Uchalová – kurátorka sbírek historického textilu a módy

Jitka Mattisová – správkyňe depozitáře historického textilu

Helena Toldeová – správkyňe depozitáře textilu 20. století

Správní úsek

JUDr. Evžen Balaš – správní ředitel

Finanční oddělení

Ing. Galina Fiačanová – hlavní ekonom

Ing. Nina Kristová – účetní

Helena Soběslavská – finanční účetní

Provozní oddělení

Jaroslav Švehla – správce budov, vedoucí provozu

Martin Grill – asistent provozního oddělení

MgA. Karel Snětina – řidič motorových vozidel

MgA. Viktor Škaroupka – IT specialista

Josef Buřil – správce depozitáře na zámku Chlumín

Roman Šťastný – údržbář zámku Brandýs nad Labem

Technická skupina

Libor Šötét – vedoucí technické skupiny

Tomáš Bezchleba – technik – aranžér

Jaroslava Zemanová – technička – aranžérka

Bohuslav Vávra – údržbář, elektrikář

Knihovna

Bc. Šárka Bláhová – vedoucí knihovny

PhDr. Jarmila Okrouhlíková – zástupkyně vedoucí knihovny

PhDr. Jana Květoňová – knihovnice

Kateřina Dostálová, prom. knih. – knihovnice

Michaela Groschupová – knihovnice ve výp. službě

Mgr. Eva Menzelová – knihovnice

Mgr. Dana Merthová – knihovnice

Mgr. Petra Starová – knihovnice, prodej publikací UPM

Dana Šimůnková – knihovnice ve výp. službě

Bc. Veronika Wernerová – systémová knihovnice (na mateřské dovolené)

Lenka Zifčáková – knihovnice

Růžena Plíhalová – asistentka

Erika Singh – asistentka, vedoucí skladu publikací

Pobočky UPM

Kamenice nad Lipou

Ing. Luboš Venkrbec – správce zámku

Ivana Šišková – správkyňe depozitáře a expozice

Pavel Nejedlý – údržbář, topič, řidič

Česká Skalice

PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D. – vedoucí pobočky

Mgr. Jana Drápalová – kurátorka sbírky textilu (na mateřské dovolené)

Mgr. Klára Lukášová – kurátorka sbírky textilu

Ing. Dagmar Štěpánová – správkyňe sbírek

Tereza Zábřahová – správkyňe sbírek (na mateřské dovolené)

Použité zkratky

AIHV – Association internationale pour l'histoire du verre (AIHV)
AMG – Asociace muzeí a galerií ČR
CD – Centrální depozitář UPM v Praze-Stodůlkách
CDS – Centrum dokumentace sbírek UPM
CES – Centrální evidence sbírek
CI – corporate identity
DEMUS – Dokumentace a evidence muzejních sbírek
DKRVO – Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (institucionální podpora vědy a výzkumu Ministerstvem kultury ČR)
EHP – Evropský hospodářský prostor
FRM – fond reprodukce majetku
GAVU – Galerie výtvarného umění v Chebu
HB – historická budova UPM
ICOM – International Council of Museums
IGS – International Glass Symposium, Nový Bor
IPDKRVO – Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace
ISO – Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví
KDDD PedF UK – katedra dějin a didaktiky dějepisu Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
KTF UK – Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
KVK TT PdF UHK – katedra výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové
KVV PedF UK – katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
MHMP – Muzeum hlavního města Prahy
MIC – Museo Internazionale delle Ceramiche, Faenza
MSB – Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MVS – Meziknihovní výpůjční služba
NAKI – Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity Ministerstva kultury ČR
NM – Národní muzeum, Praha
NPÚ – Národní památkový ústav
NTM – Národní technické muzeum, Praha
OVSI MK ČR – Odbor vnitřní správy a investic Ministerstva kultury ČR
PedF UK – Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
SOUŠUŘ – Střední odborná škola uměleckých řemesel Podkovářská v Praze
SVUK – Sdružení výtvarných umělců keramiků
ÚHOS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
ÚOP – Územní odborné pracoviště (Národní památkový ústav)
UPM – Uměleckoprůmyslové museum v Praze
UTB – Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
VaV – Věda a výzkum – institucionální financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace UPM
VISK – Veřejné informační služby knihoven
VŠCHT – Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
VŠUP – Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze
VŠVU – Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě
ZČM – Západočeské muzeum v Plzni
ZČG – Západočeská galerie v Plzni

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Výroční zpráva 2015

foto: Ondřej Kocourek a Gabriel Urbánek, fotoarchiv UPM

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

ulice 17. listopadu 2

110 00 Praha 1

Po dobu rekonstrukce historické budovy kanceláře UPM sídlí na adrese:

Malé náměstí 5/9

110 00 Praha 1

T) +420 778 543 902

F) +420 251 093 296

E) info@upm.cz

W) www.upm.cz, czkubismus.cz

zřizovatel UPM: Ministerstvo kultury ČR

právní postavení UPM: příspěvková organizace

statutární zástupce UPM: PhDr. Helena Koenigsmarková

IČO: 00023442

Pobočky

Dům U Černé Matky Boží

Ovocný trh 19

110 00 Praha 1

W) czkubismus.cz

Galerie Josefa Sudka

Úvoz 24, Praha 1

T) +420 257 531 489

Zámek Kamenice nad Lipou

náměstí Čsl. armády 1

394 70 Kamenice nad Lipou

E) zamek.kamenice@upm.cz

T) +420 565 434 168

UPM – Muzeum textilu v České Skalici

Maloskalická 123

552 03 Česká Skalice

E) textilmuz@atlas.cz

W) www.ceskaskalice.cz

T) +420 491 452 933

Facebook)

Umeleckoprumslove-museum-v-Praze